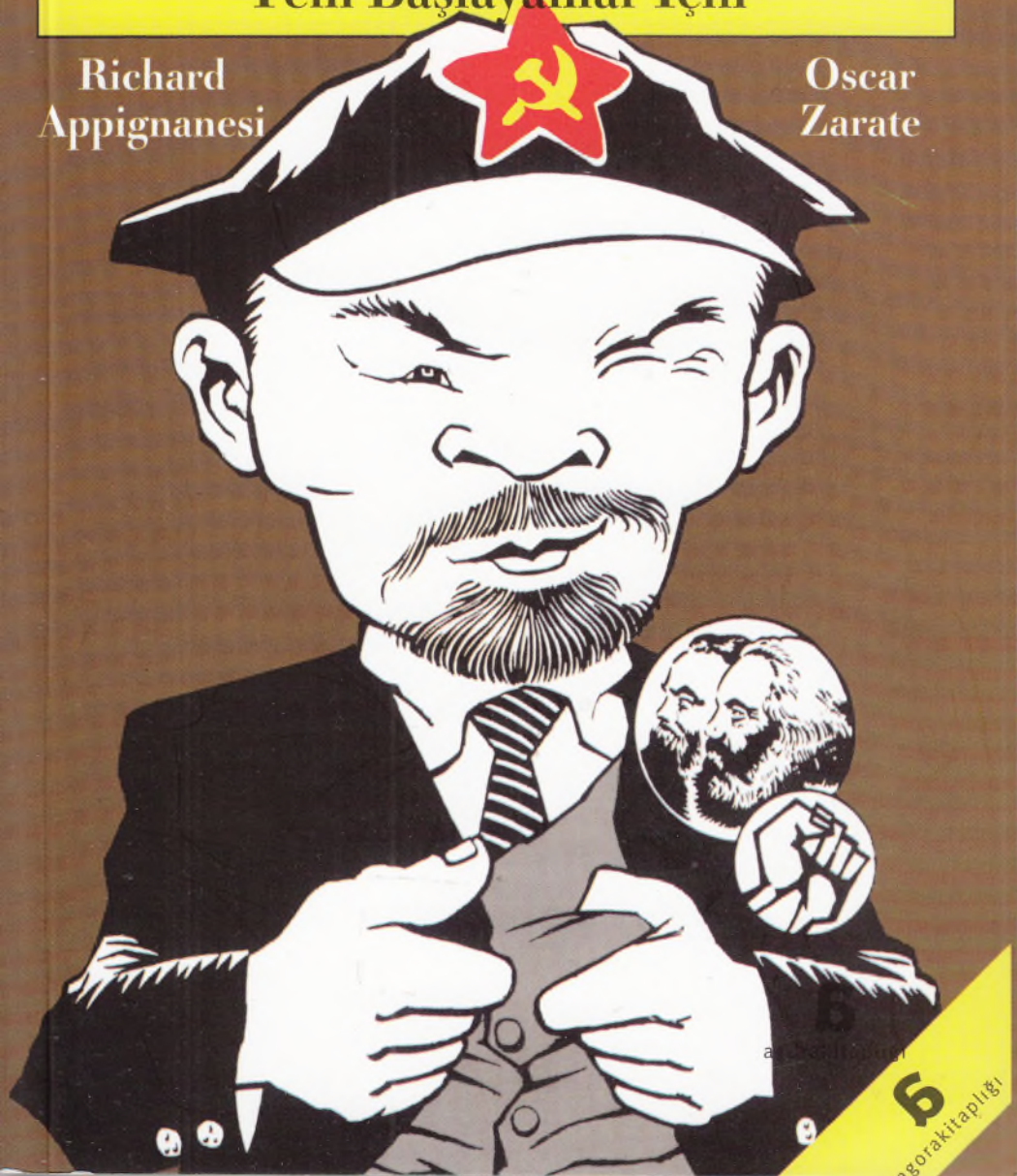
LENİN

Yeni Başlayanlar İçin

Richard Appignanesi

Oscar Zarate

Yapı Kredi Yayınları
Sabahattin Eyüboğlu Sokağı
Yapı Kredi Kitaplığı

RICHARD APPIGNANESI

Icon Books'un "Beginners" serisinin editörüdür. Yazarlar ve Okurlar Yayıncılık Kooperatifi'nin ilk kurucularındandır. Eserlerinden bazıları *Freud for Beginners*, üçleme bir kurmaca eser olan *Italia Perversa* ile otobiyografik bir roman olan *Made in Japan: Yukio Mishima's Report to the Emperor*'dır.

OSCAR ZARATE

Arjantin'de doğdu, 1971'de Londra'ya yerleşti. Karikatür ve resimli/çizgi roman dalında uluslararası düzeyinde tanınmış bir sanatçıdır. Eserlerinden bazıları şunlardır: *Freud for Beginners*, *Mafia for Beginners* (Arnd Schneider ve Richard Appignanesi'yle birlikte) *Fatlips*, Shakespeare'in *Othello*'su ile Marlowe'un *Dr. Faustus*'unun çizgi romanları.

OSMAN AKINHAY

1960, İzmir, Ödemiş doğumlu. 1976'da SBF'ye, 1980'de hapse girdi. İçeride çevirmenliğe başladı, 100'ü aşkın kitap çevirdi. *Gün Ağarmasa* (2002) ve *Ölüme Bakmak* (2005) adlı iki romanı; *Piyasa Sosyalizmi Tartışması* (1991) ve Özcan Özen'le birlikte hazırladığı *Çeçenistan: Yok Sayılan Ülke* (2002) ve *Dünyanın Bütün Sokakları İsyanda* (2003) başlıklı üç derlemesi, Mehmet Uğur'la yaptığı *Müzakerelerden Üyeliğe: AB-Türkiye Gündemindeki Sorunlar* (2005) ve Şükrü Argın'la yaptığı *Yaşlanan İnsanlık, Gençleşen Kapitalizm* (2009) başlıklı iki söyleşi kitabı bulunuyor. Agora Kitaplığı ile *Mesele* kitap dergisinin editörü.

Richard Appignanesi – Oscar Zarate

LENİN

Yeni Başlayanlar İçin

Türkçesi: Osman Akınhay

a

agorakitaplığı

Çizgi Roman 4

Lenin –
Yeni Başlayanlar İçin
Richard Appignanesi – Oscar Zarate

Kitabın özgün adı:
Lenin for Beginners
Icon Books Ltd, Cambridge, 1994

İngilizce'den çeviren: Osman Akınhay
Görsel kavram: Mithat Çınar
Mizanpaj: Sibel Yurt

© 1994, metin: Richard Appignanesi
© 1994, illüstrasyonlar: Oscar Zarate
© 2010; bu kitabın Türkçe yayın hakları
Anatoliat Agency aracılığıyla Agora Kitaplığı'na aittir.

Birinci Basım: Ağustos 2010

ISBN: 978-605-103-084-5

Baskı ve Cilt: İdil Matbaacılık
Davutpaşa Cad. No: 123, Kat: 1 (Vakıfbank üstü)
Topkapı/Istanbul
Tel: (0212) 482 36 01

AGORA KİTAPLIĞI
Kuloğlu Mah. Turnacıbaşı Cad.
No: 54, Çukurcuma-Beyoğlu/ISTANBUL
Tel: (0212) 243 96 26 - (0212) 251 37 04 Fax: (0212) 243 96 28
www.agorakitapligi.com
e- posta : agora@agorakitapligi.com

LENİN

Yeni Başlayanlar İçin

YARDIMLARI İÇİN ARKADAŞLARIMIZA,
BİZE YOL GÖSTERDİĞİ İÇİN **RIUS'A TEŞEKKÜR EDERİZ...**

RUS DEVRİMİ'NİN TAKVİMİ

1789-1794 Fransız Devrimi.

1812 Tolstoy'un *Savaş ve Barış*'ında (1869) çok iyi anlatıldığı gibi, Napoleon'un Rusya'yı istila edip bozguna uğraması.

1825 Çarlığa karşı Dekambrist ayaklanması.

1848 Avrupa devriminin arifesinde Marx ve Engels'in *Komünist Manifesto*'su çıktı.

1861 Çar II. Alexander serfliği kaldırdı. Radikal entelijensiyada *Narodnizmin*, yani 'köylü sosyalizmi'nin yükselişi.

1862-1863 Çernişevski'den ilhamla, Narodnik yeraltı hareketi *Zemlya i Volya* kuruldu.

1864 Londra'da Marx ve arkadaşlarınca Birinci Enternasyonal kuruldu.

1869 Anarşist Bakunin'in Narodnik tilmizi Neçayev'in terörizmi savunması.

1870 Lenin'in *doğumu*. Fransız-Prusya savaşı. Marx Rusya'da devrim öngörüsünde bulunuyor.

1871 Paris Komünü.

1872 Avrupa'da Birinci Enternasyonal'in sona ermesi. Marx'ın *Kapital*'i Rusça'ya çevrildi. Dostoyevski *Ecinniler*'i yazdı.

1874 Narodniklerin *'halka gitme'* hareketi Çarlık polisince bastırıldı.

1875-1882 Neçayev ile Tkaçev'in gizli bir komplocu parti teorilerinin etkisi altındaki Narodnik terörizmi dönemi.

1879 "Zemlya i Volya" partisi ikiye bölündü: terörist kanat *(Narodnaya Volya)* ile Plehanov'un başını çektiği ajitatör kanat *(Çorny Peredel)*. Troçki ile Stalin dünyaya geldiler.

1881 Çar II. Alexander, Narodovoltsi'lerin suikastına kurban gitti.

1883 İsviçre'de, ilk Rus Sosyal-Demokrat Marksist gruptan eski *Çorny Peredel'cilerin* kurduğu oluşum.

1887 Lenin'in ağabeyi Alexander ile onun Narodovoltsi arkadaşları idam edildiler.

1889 Paris'te *İkinci Sosyalist Enternasyonal'in* kuruluş kongresi. Rus Marksist sosyal demokrasisini Plehanov temsil ediyor.

1891-1893 Açlık, Narodnik popülizmin canlanışı, kitlesel grevler ve işçi katliamları. Lenin'in Narodnizme yönelttiği ilk Marksist eleştiri.

1894 Çarlık sansürü 'yasal' Marksizme izin verirken, Lenin açık faaliyetlere başlıyor.

1895 Çar II. Nikola'nın hükümdarlığı Yaroslavl'daki grevci işçilerin katledilmesiyle başlıyor. Lenin'in fabrika örgütçülüğü, 1900'a kadar tutuklanıp Sibirya'ya sürgüne gönderilmesiyle kesintiye uğruyor.

1898 Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin (RSDİP) Minsk'te yapılan ilk başarısız kongresi.

1899 Sürgündeki Lenin, sosyal-demokrat hareket içindeki *reformizme* saldırıyor.

1900 Lenin, Plehanov ve arkadaşlarının Cenevre'de *Iskra* gazetesini kurmaları. Lenin Rusya'da yeraltı parti ağının yayılmasını sağlıyor.

1901 Eski Narodnikler, Gots, Çernov ve diğerleri, terörizm yöntemini benimseyen *Sosyalist-Devrimci Parti'yi* (SR) kuruyorlar.

1903 Brüksel'de yapılan RDSDİP'in 2. kongresi *Bolşevik/Menşevik* bölünmesiyle sona eriyor. Lenin *Iskra*'nın yazı kurulundan çekiliyor.

1904 Lenin yeni gazetesi *Vperyod*'u çıkarıyor. Bolşevik Parti'nin Rusya'da yeniden örgütlenmesi. Rus-Japon savaşı. Plehve, bir SR tarafından öldürülüyor. Bakû'de petrol işçileri greve gidiyorlar.

1905 Kanlı Pazar, genel grev ve *ilk Rus Devrimi*. Petersburg, Moskova ve başka şehirlerde işçi sovyetleri kuruluyor. Liberal burjuva *Kadet partisinin* kuruluşu. Çarlık denetimi sağlıyor, ama bir Duma (parlamento) açılması tavizinde bulunmak zorunda kalıyor.

1906 Duma seçimleri. Stockholm'de düzenlenen RSDİP'in dördüncü birlik kongresi. Stolipin Temmuz ayında Duma'yı dağıtıyor.

1907 Beşinci RSDİP kongresi. Stolipin Haziran ayında ikinci Duma'yı da dağıtıp sosyal-demokrat temsilcileri tutukluyor. Üçüncü Duma Kasım'da açılıyor. Lenin (1917'ye kadar) Rusya'dan ayrılıyor.

1908-1910 'Duma sorunu' RSDİP safları içinde daha fazla hizip çatışmasına sebep oluyor. Lenin'in Bolşevikler içindeki Duma-karşıtı eğilime karşı mücadelesi.

1912 Bolşevik Parti'nin Prag'da yapılan konferansında dördüncü Duma seçimlerine katılma kararı alınıyor. Yasal parti gazetesi *Pravda* kuruluyor. Lena altın madenlerinde greve çıkan işçiler katliama uğruyor.

1914 *Birinci Dünya Savaşı'nın çıkışı*. İkinci Enternasyonal'in ulusal 'savunmacılar', pasifistler ve enternasyonal 'yenilgiciler' şeklinde bölünüp çöküşü.

1915 Lenin'in *devrimci yenilgicilik* stratejisi ilk savaş-karşıtı Zimmerwald Konferansı'nca reddediliyor.

1916 Lenin'in uluslararası soldaki konumu güçleniyor. Rusya'da grevler çoğalıyor. Rasputin öldürülüyor.

1917 – Şubat Devrimi Çar'ın devrilişi. Petrograd Sovyeti ile burjuva Geçici Hükümet arasında 'paylaşılan' ikili iktidar.

1917 – Şubat/Ekim Sovyet'teki Menşevik ve SR önderler, geçici hükümeti destekleyip kabinede bakanlık almayı kabul ediyorlar.

1917 Nisan Lenin Rusya'ya dönüyor. İkili iktidara karşı mücadele başlıyor.

1917 Mayıs Geçici hükümetin başına eski bir SR olan Kerensky geçiyor.

1917 Haziran Kerensky Almanya'ya karşı savaşı sürdürüyor.

1917 Temmuz Sovyet-yanlısı halk ayaklanması patlak veriyor. SR'lerin, Menşeviklerin ve Geçici Hükümet'in liderleri karşı-devrimci tedbirlere başvuruyorlar. Bolşevik Parti'ye karşı ağır bir baskı uygulanıyor. Lenin saklanıyor.

1917 Ağustos Kerenski çareyi askeri diktatörlükte arıyor.

1917 Eylül Bolşevikler Petrograd ve Moskova sovyetlerinde çoğunluğu ele geçiriyorlar.

1917 Ekim Devrimi Lenin Bolşevikleri iktidara taşıyor. Geçici Hükümet üyeleri tutuklanıyorlar. Sovyet hükümetini Bolşevikler kuruyorlar.

1917 Aralık Brest-Litovsk'ta Almanya'yla barış müzakereleri yapılıyor.

1918 Ocak Üçüncü Sovyetler Kongresi'nde Kurucu Meclis'in dağıtılması kabul ediliyor. Almanlar Ukrayna'da karşı-devrimci 'Beyaz' güçlerin toparlanmasına yardım ediyorlar. Fabrika konseyleri Bolşevik Parti'nin ekonomide merkezi bir yönetim kurmasını onaylıyor.

1918 Şubat Almanlar kilit önemdeki yerleri işgal edip Petrograd'ı tehdit altına sokuyorlar.

1918 Mart Sol komünistlerin güçlü itirazlarına rağmen Brest-Litovsk'ta barış anlaşmasına imza atılıyor.

1918-1920 İç Savaş Beyazlara ve Müttefik güçlere karşı şiddetli mücadele. Savaş komünizmi.

1919 *Üçüncü Komünist Enternasyonal* kuruluyor. Rusya dışındaki devrimler yenilgiye uğruyorlar.

1920-1921 Açlık, Bolşevik-karşıtı ajitasyon, grevler ve köylülerdeki huzursuzluk. Sol komünistler sendikalar, işçi yönetimi, kamulaştırma gibi meselelerde parti içinde tartışma açıyorlar.

1921 Kronstadt ayaklanması. Onuncu Parti Kongresi'nde Lenin, sınırlı ölçüde serbest piyasa kurulmasının önünü açan ve savaş komünizmini sona erdiren Yeni Ekonomik Politika'yı açıklıyor.

1922 Cenova ve Rapallo konferanslarıyla komünist-olmayan ülkelerle ticari ilişkiler kurulması benimseniyor. Lenin ilk kalp krizini geçirince düzenli çalışamaz hale geliyor. Lenin'in bürokratizme ve şovenizme karşı yürüttüğü 'son mücadelesi' bir kültür devrimi yapılması çağrısıyla ve Stalinist otoriteryanizmin tehlikelerinin görülmesiyle damgalanıyor.

1924 Lenin'in ölümü.

20. yüzyılın 'büyük gerçeği' nedir?

RUSYA'DA EKİM 1917'DE PROLETER DEVRİMİNİN ZAFERİ

Bertrand Russell
İngiliz filozof

Georg Lukacs
(1885-1971)
Macar Marksist filozof ve eleştirmen.

H.G. Wells
Tarihçi ve bilim-kurgu yazarı.

LENİN'İN BÜYÜK MESELESİ

Antonio Gramsci (1891-1937) Marksist filozof, İtalyan Komünist Partisi'nin kurucularından ve 1919-1921'de Torino'daki fabrika sovyetlerinin örgütleyicilerinden.

RUS DEVRİMİ'Nİ TEK BİR KİŞİ DEĞİL, MİLYONLARCA İNSAN YAPTI. LENİN BUNU KAVRAMIŞ OLDUĞU İÇİN HÂLÂ EN BÜYÜK MARKSİST TAKTİSYENDİR.

1894'te Lenin henüz yirmi dört yaşındayken devrim oldukça uzakta görünüyordu. Lenin şu soruyu yönelttiğinde bir hayalperest miydi, yoksa pratik bir Marksist mi?

Çar'ın 'nikâh pastası', 1890 civarında egemen olan toplumsal adaletsizliği betimleyen bir karikatürdür. Gelgelelim, Rusya'daki sınıf mücadelesi, Lenin'in Marx'a referansla kavradığı şekliyle, çok daha karmaşık bir nitelik taşıyordu.

ÇARLIK FEODALİZMDİR

DEVLET, RUSYA'NIN **MUTLAK TEK HAKİMİ** OLAN MONARK ÇAR'LA **ÖZDEŞLEŞMİŞTİR**...

ÇAR II. NİKOLA (1868-1918)

Peki ama, Çar'ın 'mutlak iktidarı'nın kaynağı ne? 1613'ten beri Romanov hanedanının Çar'ları güçlerini feodal sistemden, yani hem toprağın hem de köylü-serflerin* sahibi olan küçük bir soylu sınıf olma konumlarından alıyorlar. *) Serf, Latince *servus*, '*slave*'den gelmektedir.

...TOPRAK SAHİPLERİ SERVETLERİNİ SAHİP OLDUKLARI 'CAN'LARLA SAYIYORLAR!

Devleti kim idare etmektedir?

Çarlık imparatorluğunun sahip olduğu toprak MUAZZAM büyüklükteydi ve çok farklı ırklarla dilleri (1870'de insan ırkının onda birini) içine alıyordu.

'Modernleştirici' çar Büyük Petro, 1722'de kamu hizmetlerinde, soyluluğun unvanları ve ordu mensuplarının rütbelerine uygun on dört basamakla, bir mevki merdiveni geliştirmişti. *Çinovnik*: Rusça'da *'çin'* 'rütbe' ya da 'bir merdivenin basamağı' demektir. *Çinovniki*, bürokratlardı, yani devletin ömür boyu kamu görevlileri.

Çok büyük köylü ayaklanmaları meydana geldi: Bunların en çok bilinenleri, 17. yüzyılda Stenka Razin'in önderlik ettiği ayaklanma ile 1773'te Emelyan Pugaçev'in başında olduğu ayaklanmaydı.

26 Aralık 1825'te Fransız Devrimi'nin Jakoben ideallerinden esinlenen ordudaki subaylar Çar I. Nikola'yı devirmeye teşebbüs ettiler. Dekambrist ayaklanma sadece *bir gün* sürdü!

Dekambristler, 19. Yüzyılın **büyük sorusunu** ortaya atan son üst-sınıftan delifişek kişiler değillerdi...

1861 Reformu

Rusya'nın Kırım Savaşı'nda (1853-1856) uğradığı yenilgi kırsal bölgelerde açlığa ve hoşnutsuzluğa yol açtı. Çarlığın kendi büyük meselesi vardı: Çar, yüzde doksanı serflerden müteşekkil, 1 milyonluk ordusunun sadakatini nasıl koruyabilirdi?

ZEKİCE BİR HAMLEYLE... ÇAR 1861'DE SERFLİĞİ KALDIRDI!

Köylüler 'özgür'dü, ama boyunlarına kefaret ödemeleri (ipotekler ve vergiler) asılmıştı, çünkü Çar (toprakların çoğunu hâlâ ellerinde tutan!) eski serf sahiplerine tazminat ödemek zorundaydı. Köylüler kendilerini özgürleştiren *rodnoi otets*, 'küçük babamız' Çar'ı değil, toprak beyleri ile vergileri toplayan memurları sorumlu tutuyorlardı.

1861 REFORMUNUN ARKASINDA NE VARDIR?

1861'den sonra kapitalizm Rusya'da o kadar hızlı gelişti ki, **birkaç onyılda**, Avrupa'nın bazı eski ülkelerinde yüzyıllar içinde meydana gelen bir köklü dönüşümü sağladı.

(Lenin)

Eski serflerin yüzde 70'i ailelerini beslemeye yetecek miktarda toprağa sahip değillerdi. Bu topraksız 'iyi beslenmeyenler ordusu' kapitalist endüstri için ucuz emek kaynağıydı.

...Kapitalizmin hızlı gelişimi.

Kapitalist girişim, feodalizm ile aristokratik ayrıcalıklar karışımı tuhaf ve çelişkili bir karışımdı. Nitekim ortaya, yola ilkin bir demiryolu müdürü olarak başlayıp daha sonra maliye bakanı olan ve 'kont' unvanını alan Kont S.Y. Witte (1849-1915) gibi tipik 'çinovnik' kapitalistler çıkarmıştı. Witte Rusya'ya altın standardını getirdi, bankaları kurdu, dış borç almayı başlattı...

Tarihçiler bize **kapitalizmin** Çarlık döneminde ne kadar iyi işlediğini anlatıyorlar. Fakat nedense, Rus madenlerinin yüzde 90'ına, kimya endüstrisinin yüzde 50'sine, mühendislik kuruluşlarının yüzde 40'ından fazlasına, banka hisselerinin yüzde 42'sine Batılı hissedarların sahip olduğunu zikretmeyi unutuyorlar. Çarlık Rusyası fiilen bir sömürgeydi!

NARODNİKLER...

Narodnikler Rusya'nın ilk devrimci sosyalistleriydi. Bu isim 'halk', yani köylüler anlamına gelen **narod**'dan geliyordu. Narodnikler, soylu ve eğitimli sınıfların dışında kalmayı tercih eden (**entelejensiya** olarak da bilinen) radikal entelektüellerdi.

NEYE İNANIYORLAR?

Çar'ın özgürlük kararnamesinin sahte olduğuna, köylülerin devrimci sınıf olduğuna, antik köylü komününün (**obşçina**) Rusya'ya özgü bir **köylü sosyalizminin** temeli işlevi görebileceğine, kapitalizmin, Rusya'nın köylü devrimi sayesinde doğrudan sosyalizme atlayarak kaçınabileceği bir kötülük olduğuna...

"Halka gitme"

1862'de ilk Narodnik yeraltı hareketi **Zemlya i Volya** (**zemlya**, 'toprak' ve volya, 'irade' ya da 'özgürlük') Bakunin ve Lavrov'un takipçileri arasında bölündü.

Narodnik önderler **khozdeniye v narod** ('halka gitme') hareketine ilham kaynağı oldular. 1874'ün 'deli yaz'ında binlerce varlıklı genç üniversite öğrenimlerini yarıda bırakıp köylerde yaşayan halkın arasına katıldı. 1874, toplu tutuklamalarla (ve köylü kitlelerinin Çar'a sadık kaldıklarının keşfedilmesiyle) sona erdi. Bu gençlerin 'halka gitmeleri' saflıktan mıydı, yoksa ütopyacı düşüncelerinden dolayı mı? Ne olursa olsun, tarih daha önce asla entelektüellerden halka doğru bu denli **kitlesel bir çıkışa** tanık olmamıştı!

Narodnik terörizmin teorisi

1874, 'Lavrovculara' **disiplinli bir partiye** ihtiyaç duyulduğunu öğretti. Bunun çerçevesini iki başka Narodnik lider çiziyordu:

Tkaçev'in 1874'te Lavrov'un *Vperyod*'una gönderdiği mektup, 'Halka Gitme' hareketinin başarısızlıkla sonuçlanacağını öngörmekteydi.

P.N. Tkaçev (1844-1885), soylu ve yeraltı devrimcisi. 1873'te sürgündeyken, devlet aygıtı aracılığıyla **sosyalist reformları** hayata geçirmeyi hedefleyen devrimci bir azınlığın iktidarı ele geçirmesini savunan *Nabat* (Tehlike Çanı) adlı bir gazete çıkarmıştır.

S.G. Neçayev (1847-1882), işçi sınıfından gelen bir okul öğretmeni ve hapishanede ölen bir terörist. Bakunin'le birlikte *Devrimci İlmihal*'i kaleme almıştır.

1878'te **Vera Zasuliç** (1851-1919), Narodnik bir öğrencinin kırbaçlanması emrini veren St. Petersburg valisi Trepov'u vurarak yaraladı. Mahkeme onu beraat ettirdi ve sonra da, polis kendisini yeniden yakalayıp tutuklayamadan, arkadaşlarınca yurt dışına kaçırıldı.

Narodniklerin siyasal amaçları aşırı değildi: toprakların halka dağıtılması, parlamento kurulması, cumhuriyet ilan edilmesi. Fakat en temel **demokratik reformların** bile gerçekleştirilmesi için tek silah olarak terörizme yönelmişlerdi.

1879'da yapılan gizli bir parti kongresinde taktik meselelerde çıkan bir ayrılık sonucu **Zemlya i Volya** iki hizbe bölündü. **Narodnaya Volya** (Halkın İradesi ya da Özgürlüğü) hükümet yetkililerine, hatta Çar'a karşı terörizme başvurmayı hedeflemişti.

Çar'ın generallerinden birinin kızı olan **Sofya Perovskaya** (1853-1881) ilkin bir işçi eğitim grubunda öğretmenlik yapıyordu. **Rus İşçileri Kuzey Birliği'nin** kurucularından olan marangoz S.N. **Khalturin** (1856-1882), sendika etkili olamayınca terörizme yönelmişti. 1884'te tutuklamalar, sürgün ve idamlarla **Narodovoltsi** teröristlerinin oluşturduğu küçük grup çökertildi.

Diğer Zemlya i Volya hizbi, 'Siyah Halk'a, yani köylülere eşit miktarda toprak dağıtılması anlamına gelen **Çorny Peredel'di** ('Kara Paylaşım'). Bu hizbin liderleri olan eski madencilik öğrencisi Plehanov ile Akselrod, terörizmin siyasal reformları gerçekleştirmekte silah olarak kullanılması düşüncesini kabul etmiyorlardı.

1883'te sürgünde olan bu üçlü, İsviçre'de ilk Marksist grup olan **Emeğin Kurtuluşu'nu** kurdular. Peki ama, **Marx** ve **Engels** Rusya hakkında ne düşünüyorlardı?

MARX NARODNİKLERE GERÇEK BİR SEMPATİ BESLİYORDU...

Marx ve Engels üç kuşak Rus devrimcilerle temas halindeydiler. Bakunin'in yaptığı *Komünist Manifesto* çevirisi, Herzen'in *Kolokol*'unda basılmıştı. Çernişevski gibi Narodnikler Marx'ı öyle etkilemişlerdi ki, Marx (ve Engels) Rusça öğrendiler. Marx Rus ekonomisi üzerine bir bölüm eklemek için *Das Kapital*'i yeniden kaleme almayı bile istemişti.

Fakat Rus sürgünlerle ilişkiler her zaman düzgün yürümüyordu!

MARX 1872'DE BAKUNİN'İ 1. SOSYALİST ENTERNASYONAL'DEN KOVDU.

1882'de Marx ve Engels, Plehanov'un yeni *Komünist Manifesto* çevirisine şöyle bir önsöz eklediler: "Eğer Rus Devrimi Batı'daki bir proleter devriminin işaretini verirse, böylece iki devrimin birbirini tamamlaması mümkün olursa, şu anda Rusya'da egemen olan ortak toprak mülkiyeti *(obşçina)* komünist bir gelişmenin çıkış noktası işlevini görebilir."

Fakat Marx'ın ölümünden (1883) sonra Engels, Narodniklerin köylü sosyalizmi karşısında hoşgörüsünü kaybetmişti.

ENGELS NE DEMEK **İSTEMİŞTİ?**

Birincisi, halk **tek bir kütle** halinde ayağa kalkacak bir mayadan yoğrulmuş değildir...
İkincisi, onlar kapitalizmin 'atlanabileceği'ni düşünüyorlardı, oysa kapitalizm olduğu yerde duruyordu!

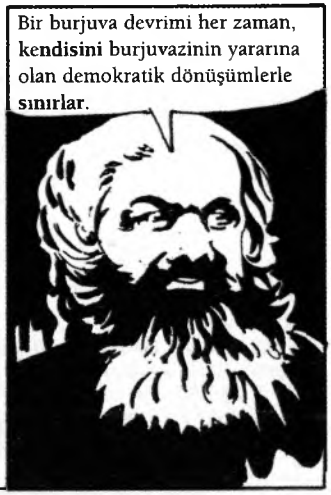

Batı tarihinde 1917'ye kadar yaşanan her büyük devrim burjuva devrimi olmuştur...
İngiliz devrimi (1642-1649), Amerikan devrimi (1776), Fransız devrimi (1789) ve Alman devrimi (1849)...

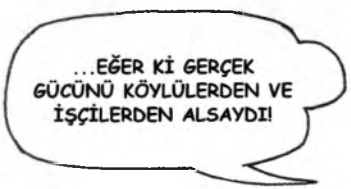

Engels'e göre de, Almanya'daki 1849 burjuva devrimi başarıya ulaşabilirdi...

...KISA BİR BİYOGRAFİ...

LENİN... 10 NİSAN 1870'DE VOLGA ÜZERİNDEKİ BİR TAŞRA ŞEHRİ OLAN **SİMBİRSK'TE** (BUGÜN ADI ULYANOVSK'TUR) **VLADİMİR İLYİÇ ULYANOV** DÜNYAYA GELDİ.

LENİN'İN ANNESİ: **MARYA ALEKSANDROVNA BLANK**, BİR CERRAH VE TOPRAK SAHİBİNİN KIZIYDI. 1916'DA ÖLDÜ.

BABASI: **İLYA NİKOLAYEVİÇ ULYANOV** BİR **ÇİNOVNİK**'Tİ: 1874'TE SOYLU BİR MEVKİ OLAN 'BELEDİYE MECLİS ÜYELİĞİ'NE YÜKSELEN BİR DEVLET OKULU MÜFETTİŞİYDİ.

ALEXANDER

ANNA

OLGA

MARYA

DMİTRİ

VLADİMİR
(DOKUZ YAŞINDA)

...ULYANOV'LAR NORMAL, MUTLU BİR AİLEYDİ...

> "Modern bilimsel sosyalizmin kurucuları olan Marx ve Engels, toplumsal statüleri itibarıyla burjuva entelijensiyasına aittiler."
>
> Lenin

LENİN TATAR GÖZLERİNİ, ÇIKIK ŞAKAKLARINI, KIZIL SAÇLARINI (VE KELLİĞİNİ) BABASINDAN ALMIŞTI. BABASI GİBİ O DA BEYİN KANAMASINDAN ÖLDÜ.

LENİN'İN AĞABEYİ ALEXANDER 1866'DA DOĞMUŞTU (ONA 'SAŞA' DİYORLARDI)

O, BENDEN BAŞKA BİR ŞEYİ 'MİRAS ALMIŞ'...

Saşa... Devrimci...

ÇOK CİDDİ, ZEKİ, SAKİN... GÖRÜNÜŞE BAKILIRSA, ST. PETERSBURG ÜNİVERSİTESİ'NDE MODEL BİR ÖĞRENCİ... SAŞA 1886'DA, BABASININ ÖLDÜĞÜ YIL, HALKALI KURTLAR ÜZERİNE BİR ZOOLOJİK ARAŞTIRMASINDAN DOLAYI ALTIN MADALYA KAZANDI... BİRKAÇ AY SONRA DA MADALYASINI REHİNE VERİP DİNAMİT SATIN ALDI.

Petersburg polisi plandan tesadüfen haberdar oldu. Saşa tutuklandı, yargılandı ve... 8 Mayıs 1887'de dört yoldaşıyla birlikte asılarak idam edildi.

Saşa duruşmada şunları söylemişti: "Bizim entelektüel yeteneklerimizi geliştirecek cesaretimiz var, ama onları halkın yararına kullanmamıza izin verilmiyor."

Saşa tutuklanmadan hemen önce, Marx'ın *Hegel'in Hukuk Felsefesinin Eleştirisi* (1844) kitabını tercüme etmişti. Lenin'in kız kardeşi Anna (ki o da 1887'de Saşa'yla birlikte tutuklanmış ama daha sonra serbest bırakılmış ve Petersburg'a girmesi yasaklanmıştı) da şöyle diyordu: "Volodya bunu duyunca hemen oturup kitabı okudu!"

1887'DE LENİN...

HİÇ KİMSE MARKSİST OLARAK **DOĞMAMIŞTIR**... MARX'IN KENDİSİ BİLE!

AĞUSTOS 1887'DE LENİN HUKUK ÖĞRENİMİ GÖRMEK İÇİN KAZAN ÜNİVERSİTESİ'NE GİRDİ.

ESKİ OKUL MÜDÜRÜM, DÜRÜST BİR ADAM OLAN FEODOR KERENSKİ'NİN* SAMİMİ TAVSİYESİ SAYESİNDE...

*1917'DE TEKRAR KARŞIMIZA ÇIKACAK OLAN BİR İSİM!

FAKAT VOLODYA ÇOK GEÇMEDEN, 5 ARALIK 1887'DE BİR ÖĞRENCİ GÖSTERİSİNE KATILACAK, TUTUKLANACAK VE ÜNİVERSİTEDEN KOVULACAKTI!

Kazan'dan kovulan Lenin'in otuz mil uzakta, annesinin Kukuşkino'daki mülkünde kız kardeşi Anna'nın yanına gitmesine izin verilir. Ancak ikisi de polis takibi altındadır... Marya Aleksandrovna da, iki tehlikeli 'suçlu'yu gözetmek için çocuklarının yanına gelir.

Lenin o dönemde çok yoğun bir çalışma içine girer, ama formunu da korur! İyi bir yüzücü, hevesli bir buzpatencidir, dağlara tırmanmaktan ve avlanmaktan hoşlanmaktadır.

1888 sonbaharında Kazan'a yeniden girmesine izin çıkar, ama üniversiteye değil. Polisin gözünde 'istenmeyen' biridir.

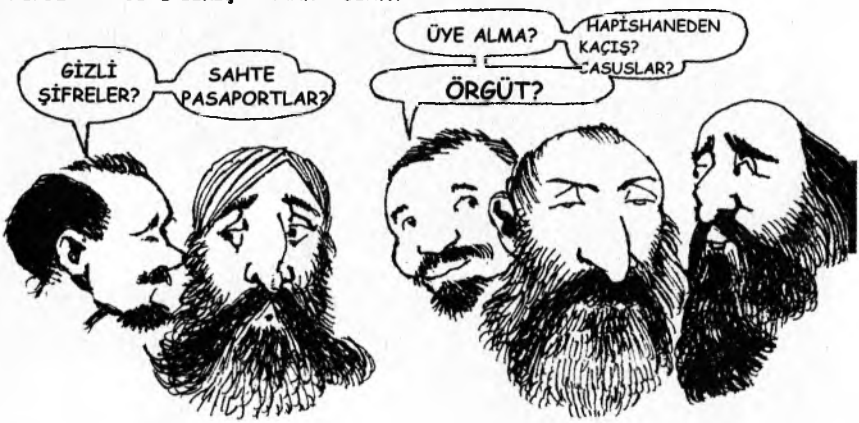

LENİN SÜRGÜNDEKİ 'RUS MARKSİZMİNİN BABASI'NIN YAZDIKLARINA YOĞUNLAŞIR...

Ekim 1889: Ulyanov ailesi hareketsiz ve sıkıcı bir Volga şehri olan, endüstrisiz ve üniversitesiz Samara'ya taşınır. Ama Sibirya'dan serbest bırakılan çok sayıda eski Narodnik de orada polis gözetimi altında yaşamaktadır.

VOLODYA, **YERALTI YÖNTEMLERİ** HAKKINDA BİLGİ ALMAK İÇİN BU ESKİ TÜFEKLERİ HABİRE SIKIŞTIRMAKTADIR...

Nihayet 1890'da yetkililer onun, Petersburg'da 'dışarıdan' öğrenci olarak (bunun bir anlamı da 'karantinada' olmaktır) sınavlara girmesine izin verirler. Volodya dört yıllık hukuk fakültesini bir yıldan kısa sürede bitirir ve 27 Kasım 1891'de birincilikle mezun olur. *Komünist Manifesto*'yu tercüme edecek vakti de hâlâ vardır!

Marksistler kapitalizmin 'ilerici' rolünü kabul ettikleri için, Narodnikler o dönemde Marksistleri hedef alan **saldırılarına** yeniden başladılar.

Narodnik iktisatçı N.F. Danielson 1872'de Marx'ın *Das Kapital*'inin ilk Rusça çevirisini yayınlar.

N.K. MİHAYLOVSKİ (1842-1902) 1874'te *Russkoe Bogastvo* (Rusya'nın Zenginliği) adlı gazetesinde ahlaki ve ekonomik gerekçelerle Marksizme saldıran popüler bir Narodnik kıdemli.

FAKAT ÇARLIK POLİSİ DE MARKSİZMLE YAKINDAN İLGİLENMEKTEDİR!

Narodnikler gibi polis de, kapitalizmin (ya da Marx'ın kapitalizme yönelik eleştirisinin) Rusya'yla **hiçbir ilintisi** yokmuş gibi davranıyordu. Onların gözünde tek gerçek tehlike Narodnizmdi!

1894: 'YASAL MARKSİZM'İN KÖKENİ

1894'TE SANSÜR, NARODNİZMİ ELEŞTİREN BİR RUS MARKSİSTİNİN KİTABININ YAYINLANMASINA İZİN VERDİ...

Sonraki beş yılda Çarlık sansürü, halkın okuyamayacağı kadar ağır ve anlaşılmaz olacakları umuduyla Marksist metinlerin yayınlanmasına izin verdi.

Fakat Lenin, 1894'te St. Petersburg'da Marksist bir çevrede, Struve'un 'yeni marka' Marksizmine karşı güçlü kuşkular beslediğini ifade etmişti.

LENİN'İN 'REFORMİZM'E DAİR SEZGİSİ

Struve'un liberalizmi onu Marksizmin karşısına geçirmişti; sonunda da 1917'de sosyalizmin askeri yolla bastırılmasını destekleyen bir monarşist olup çıktı!

Lenin'in en yakın yoldaşı...

LENİN 1893'TE ORAYA GİTMEDEN ÖNCE DE ST. PETERSBURG'DA TANINAN BİRİYDİ...

...ONUN ÖZENLİ BİR ELYAZISIYLA KALEME ALINMIŞ METİNLERİ YOLDAŞLARIMIZ ARASINDA ELDEN ELE DOLAŞIYORDU...

NADEJDA KONSTANTİNOVNA KRUPSKAYA (1869-1939)

Lenin'in müstakbel karısı Krupskaya *Hatıralar*'ında, 1894 ilkbaharında onunla küçük bir Marksistler toplantısında ilk karşılaşmasını şöyle anlatır:

"Vladimir İlyiç az konuştu, daha çok konuşulanlar üzerine kafa yormakla meşguldü. Kendilerini Marksist sayan insanlar onun sabitlenen bakışları karşısında huzursuz oluyorlardı. Birisi, sanırım Şevlyagin'di, cehaleti bitirme komitesinde çalışmanın çok önemli olduğunu söyledi. Vladimir İlyiç buna güldü... "Bak," dedi, "eğer biri çıkar da cehaleti bitirme komitesiyle vatanı kurtarmaya soyunursa, biz onun önünde durmayız".

KRUPSKAYA KİMDİR?

Krupskaya yoksullaşmış bir üst sınıf ailesinden geliyordu. Babası 'liberalizm'inden dolayı kamu görevinden askıya alınmıştı. Nadya on dört yaşındayken geçimini öğretmenlik yaparak kazanmaya başladı. 1894'te Petersburg'daki ilk Marksist çevreye katıldı ve işçilere yönelik akşam ve 'Pazar' okullarında dersler verdi.

1917 Devrimi'nden sonra yetişkin eğitimi komiseri oldu. Lenin'in fikirlerini her zaman savundu.

Krupskaya Lenin'in 'kahkaha'sının sebebini anlıyor:

GERÇEKLER NEYDİ?

1861'DEN BERİ KAPİTALİST ÜRETİM, KÖYLÜLERİN SINIFSAL DOĞASINI DÖNÜŞTÜRDÜ...

% 15'İ ZENGİN TOPRAK SAHİBİ OLDU
KIR BURJUVAZİSİ (YA DA RUSÇA'SI KULAK - YUMRUK)

% 65'İNİN YA ÇOK AZ TOPRAĞI VAR YA DA HİÇ YOK
KIR PROLETARYASI

% 20'Sİ KÜÇÜK TOPRAK SAHİPLERİ
KIR KÜÇÜK BURJUVAZİSİ

"Köylüler büyük işletmelerde çalışarak birleşmezler; bilakis, küçük, tek başlarına yaptıkları çiftçilikte dağınıktırlar. İşçilerden farklı olarak kapitalistin şahsında kendilerine açık, belirgin ve tek bir düşman görmezler. Hatta kendileri belli bir dereceye kadar efendi ve mülk sahibidirler."

KÖYLÜNÜN 'İKİ RUH'U:

PROLETER KÜÇÜK KÖYLÜYE ŞÖYLE DER:

BURJUVAZİ KÜÇÜK KÖYLÜYE ŞÖYLE DER:

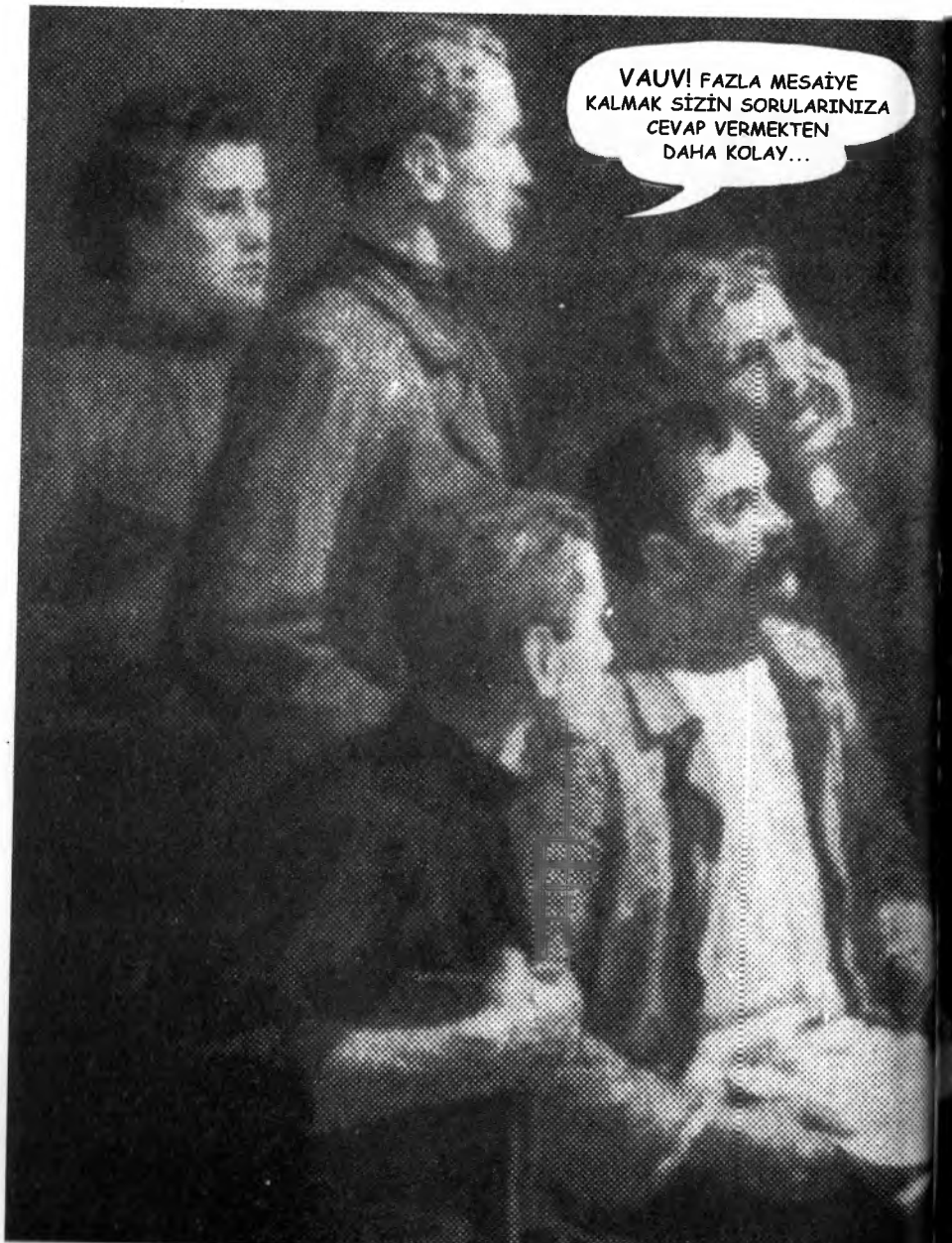

KÜÇÜK MÜLK SAHİBİNİN **İKİ RUHU** VARDIR: BİRİ PROLETER, DİĞERİ 'MÜLK SAHİBİ' RUHU.

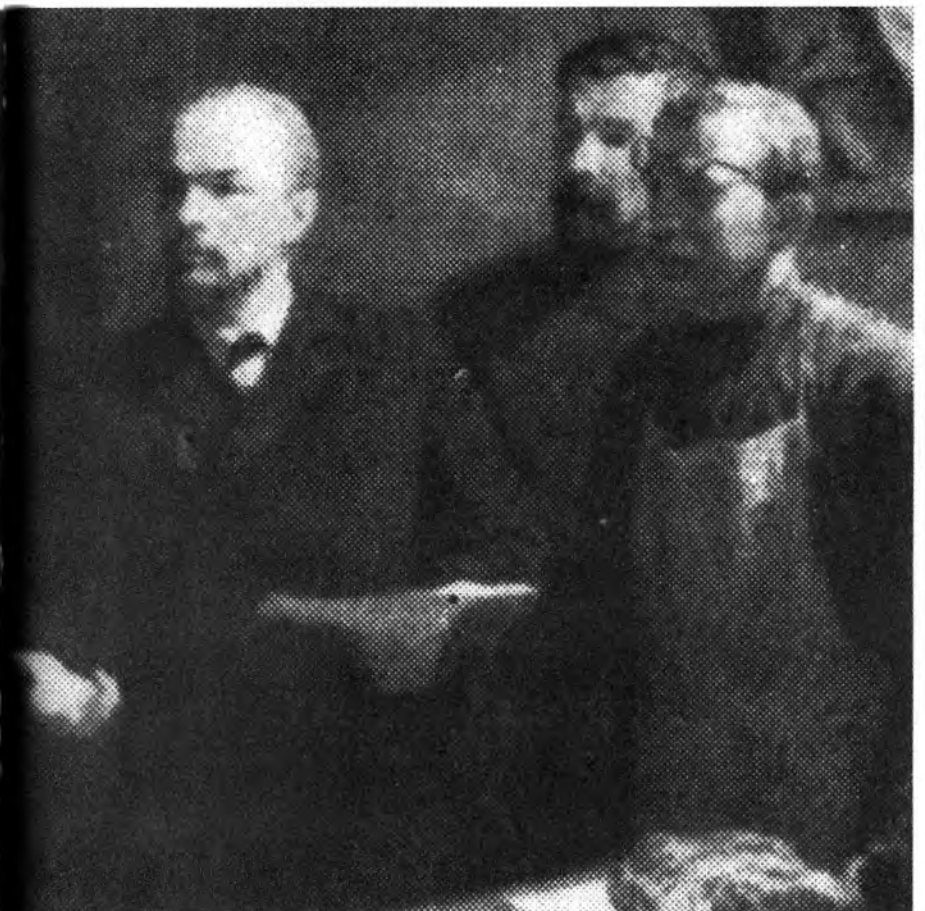

"Hayat koşulları işçileri mücadeleye yatkın hale getiriyor ve onları mücadeleye zorluyor. Sermaye işçileri büyük kütleler halinde büyük şehirlerde toplar, onları birleştirir, onlara birlikte hareket etmeyi öğretir. İşçiler her adımlarında baş düşmanlarıyla -kapitalist sınıfla- yüz yüze gelirler. Bu düşmana karşı savaşında işçi **sosyaliste** dönüşür, toplumun tamamının baştan aşağı yeniden kurulmasının zorunluluğunu fark etmeye başlar, bütün yoksulluğun ve baskıların tamamen ortadan kaldırılmasının gerekli olduğunu öğrenir."

LENİN FABRİKA AJİTATÖRÜ OLUYOR

"VLADİMİR İLYİÇ, İŞÇİLERİN KOŞULLARI VE HAYATLARINI GÖSTEREN EN KÜÇÜK AYRINTILARA BİLE İLGİ DUYUYORDU."

"Örneğin, Thortorn fabrikası hakkındaki malzemenin nasıl toplandığını hatırlıyorum. Benim, daha önce Petersburg'dan sürgüne yollanmış olan Krolikov adında bir madencilik öğrencisini, o fabrikada ayıklayıcı olarak göndermeme karar verilmişti. Vladimir İlyiç'in hazırladığı plana göre bütün bilgileri ben ondan alacaktım. Krolikov birinden ödünç aldığı güzel bir kürk ceketle geldi ve daha sonra sözlü ekler de yaptığı, bilgiyle dolu bir egzersiz kitabı getirdi. Bu bilgiler çok değerliydi. Aslında Vladimir İlyiç bilgilerin üstüne atlamıştı bile diyebilirim. Daha sonra kendim ve Apollinara Aleksandrovna Yakubova başlarımıza birer mendil bağlayıp kadın fabrika işçileri görünümüne girerek Thornton fabrika barakalarına kendimiz gittik, hem evlilerin hem bekârların bölümlerine gittik. Koşullar dehşet vericiydi. Vladimir İlyiç mektupları ve broşürlerini yalnızca bu yollarla toplanmış malzemelere dayanarak kaleme alıyordu. Thornton fabrikasında çalışan işçilere hitaben yazılmış broşürlerine bakın. Ele aldığı konuyla ilgili tafsilatlı bilgiler hemen göze çarpacaktır. O dönemde çalışan yoldaşlar adına bu nasıl bir okuldu!"

KRUPSKAYA, LENİN'DEN ANILAR

Lenin Vilna, Moskova ve Kiev'de çalışan başka Marksistlerle buluşuyordu. Çok geçmeden **Starik** ('ihtiyar') diye anılmaya başlayacak ve 1895'te Martov'la birlikte örgüt kuracaktı:

'İŞÇİ SINIFININ KURTULUŞU İÇİN MÜCADELE BİRLİĞİ'

NOT: O SIRADA MARKSİSTLER KENDİLERİNE SOSYAL-DEMOKRATLAR' ADINI TAKIYORLARDI

SOSYAL-DEMOKRASİ NEDİR?

Ferdinand Lassalle (1825-1864), Marx'ın Almanya'daki rakibi; **sosyal-demokrasi** ismini 1840'ların Fransız cumhuriyetçiliğinden ödünç almıştı.

1875'te **Gotha'da** Lassalle'ın hizbi ile Marksist Wilhelm Liebknecht'in önderliğindeki 'Eisenachçı'lar' **Alman Sosyal-Demokrat Partisi'ni** (SDP) kurmak üzere birleştiler.

Marx tam mutlu değildi!

Bismarck (1815-1898), Almanya'yı birleştiren Prusya'nın 'Demir Şansölyesi'.

Bismarck'ın yasa dışı ilan etme girişimlerine rağmen SDP, Alman parlamentosunda çok sayıda sandalye kazanarak, dünyanın en hızlı biçimde gelişen işçi partisi oldu.

Sosyal-Demokrat **Marksizm**, Engels ve Karl Kautsky tarafından 1891 Erfurt Programı'yla tanımlanmıştı. **Her ülkede** sosyalistler Alman

SDP'sine büyük, başarılı parti 'modeli' gözüyle bakıyorlardı...

Paris, 1889: **İkinci Sosyalist Enternasyonal'in** (Marx'ın önderliğinde kurulan birincisi 1864-1876 yılları arasında faaliyet göstermişti) kuruluş kongresinde, Rus Sosyal-Demokrasisi'nin sözcüsü Plehanov oldu.

...1890'LARDA ENTERNASYONAL'İN İÇİNDE ÇOK FARKLI 'EĞİLİMLER'DEN SOSYALİSTLER BULUNUYORDU.

1895 ilkbaharında sinirsel gerginlikten mustarip Lenin dört aylığına Avrupa turuna çıktı... İsviçre'de Plehanov ve Akselrod'la, Almanya ve Paris'te Kautsky'le buluştu:

ST. PETERSBURG'A DÖNEN LENİN, FABRİKALARDA GREV AJİTASYONLARINA BAŞLAR. FAKAT POLİS ENSESİNDEDİR. NİTEKİM ARALIK 1895'TE TUTUKLANIR.

Lenin, 193 nolu hücresinde grev eylemlerini yönlendirmeyi sürdürür...

Mayıs 1896'da Lenin'in **Liga'sı** 30 bin işçinin katıldığı bir kitle grevine ön ayak olur. Bu dalgadan Rusya çapında 20 fabrika etkilenir!

Krupskaya Lenin'den sekiz ay sonra tutuklanır. 25 Şubat 1897'de Lenin yargılanmaksızın Sibirya'da üç yıl sürgüne mahkûm edilir.

LENİN, 'SİBİRYA RİVYERASI' DİYE ÜNLENEN YENİSSEY EYALETİNDEKİ ŞUŞENSKOE KÖYÜNE GÖNDERİLİR (SOYLU BİR MEMUR ÇOCUĞU OLMANIN **BAZI** AVANTAJLARI VARDIR!) YASAL EVLİLİK YAPMALARI KOŞULUYLA KRUPSKAYA'NIN ONUN YANINA GELMESİNE İZİN VERİLİR. KRUPSKAYA ANNESİYLE BİRLİKTE MAYIS 1898'DE LENİN'İN YANINA GELİR.

Çarlığın derin dondurucusu.

...HASTALIK, DELİRME, **İNTİHAR VE DEPRESYON** SOĞUKTAN DAHA KÖTÜ. ŞUŞENSKOE'DE ONLARDAN BAŞKA SADECE İKİ SÜRGÜN DAHA VAR... AMA LENİN BUNUN DAHA İYİ OLDUĞU GÖRÜŞÜNDE...

Lenin egzersiz yapıyor, köylülere bedava hukuki danışmanlık hizmeti sunuyordu... Kendisine postayla çok miktarda kitap gönderilmiş olduğu için de deli gibi çalışmaya koyulmuştu. Krupskaya'yla birlikte Beatrice ve Sidney Webb'in *Endüstriyel Demokrasi*'sinin birinci cildini tercüme ettiler.

Ayrıca, V. İlyin imzasıyla yasal olarak (1899'da) yayınlanan *Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi* adlı devasa boyutlu bir kitap bitirdi. Lenin bu eseri için Rusça 299, Almanca, Fransızca ve İngilizce 38 istatistiki kaynağı incelemişti!

...BU ARADA SİBİRYA DIŞINDA

Mart 1898'de Minsk'te yapılan ve Rus Sosyal-Demokrat Partisi'ni ülke çapında birleşik bir hareket olmaya çağıran kongre, delegelerin çoğunun tutuklanmasıyla sonuçlandı.

Parti birliğine gerçek tehdit **içeriden** geliyordu. Lenin'in Struve'un kitabında saptayıp işaret ettiği **reformist** eğilim artık etkin, yeni bir doktrin olarak bilinmeye başlamıştı:

EKONOMİZM!

LENİN MARTOV'A YAZIYOR:

DAHA KÖTÜSÜ... 'EKONOMİSTLER' ENGELS'İN DOSTU OLAN, ÖNDE GELEN BİR ALMAN SOSYAL-DEMOKRATININ BÜYÜK PRESTİJİNE BEL BAĞLIYORLAR!

LENİN'İN SERT KAVGASI

Lenin iki haftalık çok yoğun bir çalışma sonucu Kautsky'nin Bernstein'a saldıran makalesini tercüme etti ve Ağustos 1899 tarihli kendi cevabı olan **Rus Sosyal-Demokratlarının Protestosu**'nu yazdı. "Eğer ekonomik mücadele kendi başına tam bir şey sayılırsa," diye yazıyordu, "onun içinde **sosyalist öz taşıyan** hiçbir şey kalmaz..." Lenin'in cevabı Rusya'nın her tarafında kafası karışık durumdaki birçok Sosyal-Demokratı biraraya getirmeyi sağlayacaktı.

Lenin Şubat 1900'da serbest bırakıldı ve diğer iki sürgün Martov ve Potresov'la birlikte bir **troyka** (ittifak) kurdu. Krupskaya, Urallar'da bir kasaba olan Ufa'da bir yıl daha sürgünde kalacaktı.

Lenin bütün partiyi kapsayacak bir yeraltı gazetesi olarak *Iskra*'yı çıkarmayı planlıyordu. Lenin Rusya sınırını Temmuz 1900'de geçti.

ISKRA...

LENİN BU İSMİ **DEKAMBRİSTLERİN** SLOGANINDAN ALMIŞTI:

'Rus Marksizminin babası' Plehanov taktikler konusunda ayrı düşünüyordu. Genç kuşağa karşı şüphe içindeydi (ve biraz da kıskanıyordu onları). Uzun süren sürgün hayatında, Rusya'da gelişmekte olan **kitlesel işçi hareketiyle** temasını kaybetmişti.

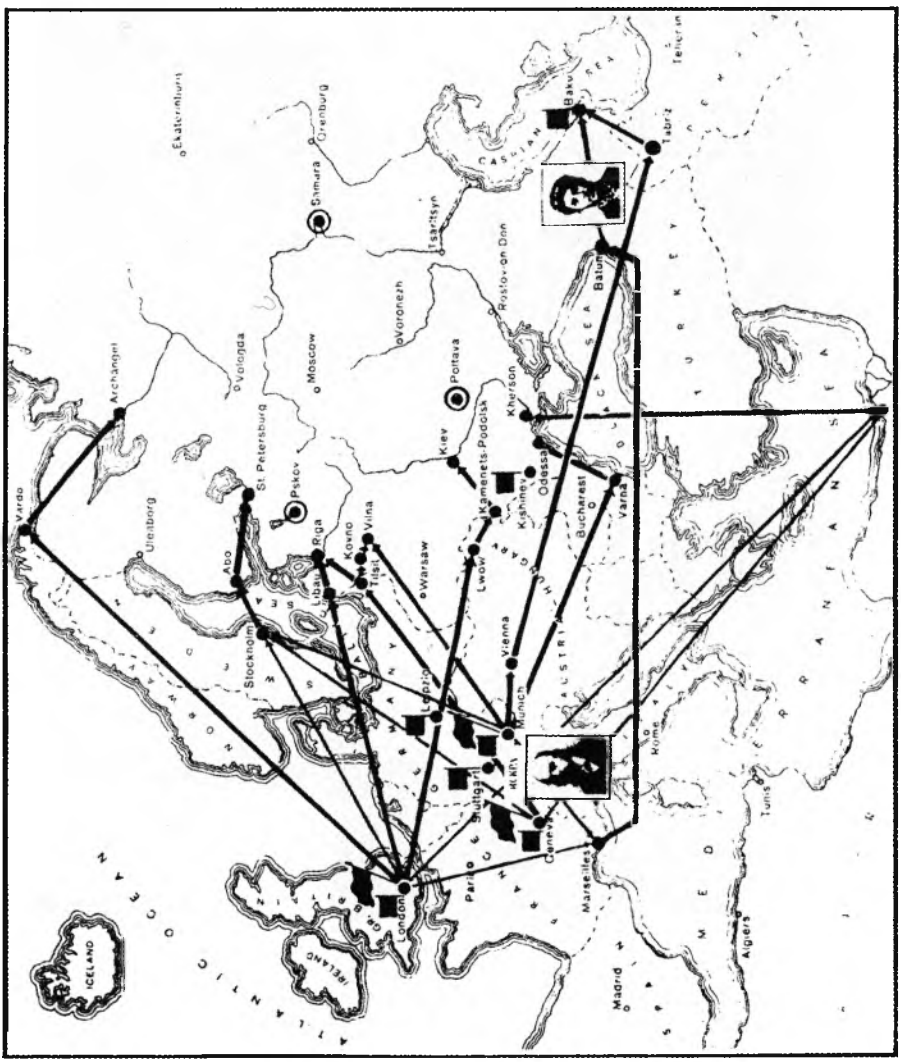
BİR GAZETE NEDEN ÇOK ÖNEMLİDİR?

Iskra'nın denetimi Lenin'de kalmıştı. Plehanov'un fazla oyunu devre dışı bırakmak için gazeteyi Münih'te kurdu. Lenin olağanüstü bir planla ilerlemeye kararlıydı: *Iskra* bir parti **kurulmasına** katkıda bulunmalıydı!

ISKRA'NIN DAĞITIMI = PARTİ ÇALIŞMASI!

ISKRA'YI GİZLİCE RUSYA'YA SOKAN KARARLI 'AJANLAR' ŞAHSEN LENİN'DEN RUSYA'NIN DÖRT BİR KÖŞESİNDE FABRİKALARDA, YEREL SOSYAL-DEMOKRAT EĞİTİM ÇEVRELERİNDE VE MÜMKÜN OLAN HER YERDE BİR YERALTI PARTİ AĞI ÖRGÜTLEYİP KOORDİNE ETME TALİMATI ALMIŞLARDI...

OYSA RUSYA BÜYÜK, ÇARLIK GÜÇLÜDÜR

Iskra'nın Aralık 1900'de, Alman Sosyal-Demokratlarının gizli yardımıyla çıkan ilk sayısı Rusya'ya ayakkabılar, kitaplar, oyuncaklar, kadın korseleri ve yelekler içinde sokuldu... Ancak polis tetikteydi...

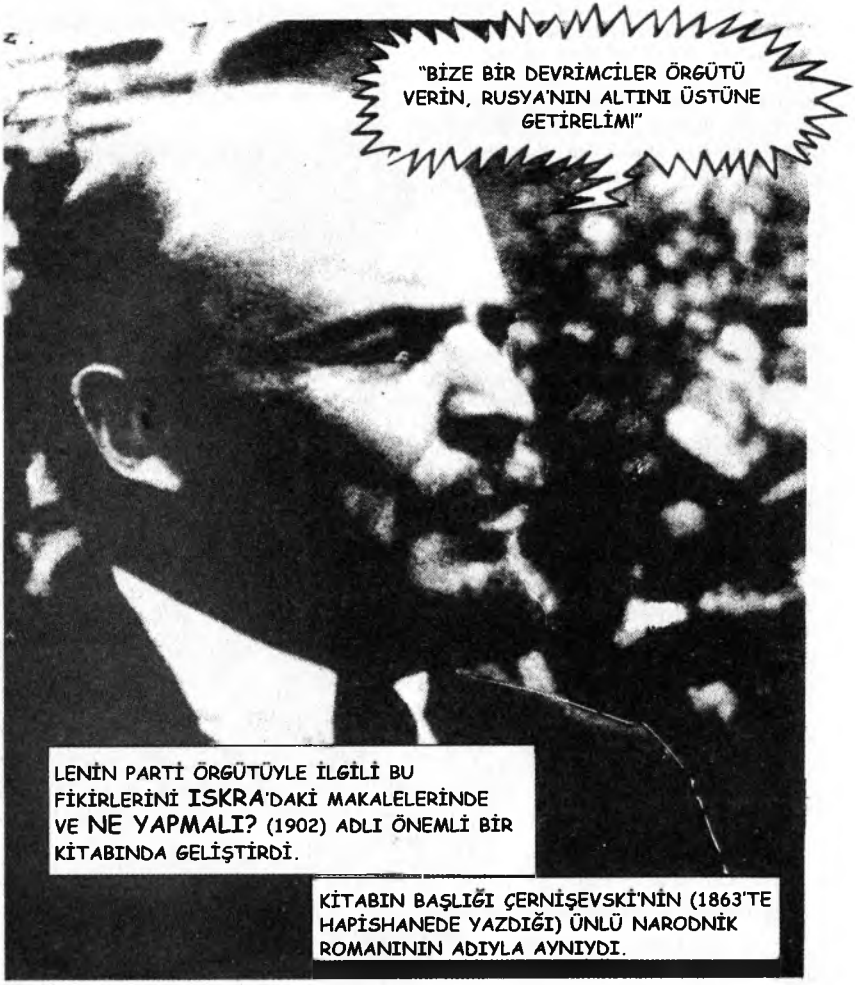

Iskra'nın binlerce adet çoğaltıldığı Kafkaslar'daki ünlü illegal Bakû matbaası buna örnekti!

İLK DEFA SÜRGÜNDEKİ BİR ÖNDER, ÜLKENİN HER TARAFINA **DAĞILMIŞ** DURUMDAKİ DEVRİMCİLERİ GERÇEKTEN BİRARAYA GETİRİYORDU. 'MİLİTAN PARTİ ÖRGÜTÜNÜN OMURGASI' OLARAK **ISKRA**'NIN ÖNEMİ BURADA YATIYORDU.

NE YAPILMALI?

"Birinci Bölüm'de *Raboçeye Dyelo*'nun teorik görevlerimizi küçümsediğini ve revaçta olan 'eleştiri özgürlüğü' sloganını 'kendiliğinden' tekrarlayıp durduğunu ortaya koyduk; bu sloganı tekrarlayanlar, Almanya'daki ve Rusya'daki oportünist 'eleştiriciler'in tutumu ile devrimcilerin tutumunun birbirine taban tabana zıt bir çizgide olduğunu anlayacak 'bilinç'ten yoksundular. Bundan sonraki bölümlerde, kendiliğindenliğe bu şekilde boyun eğişin, siyasal görevler alanında ve sosyal-demokrasinin örgütsel faaliyetinde ifadesini nasıl bulduğunu göstereceğiz."

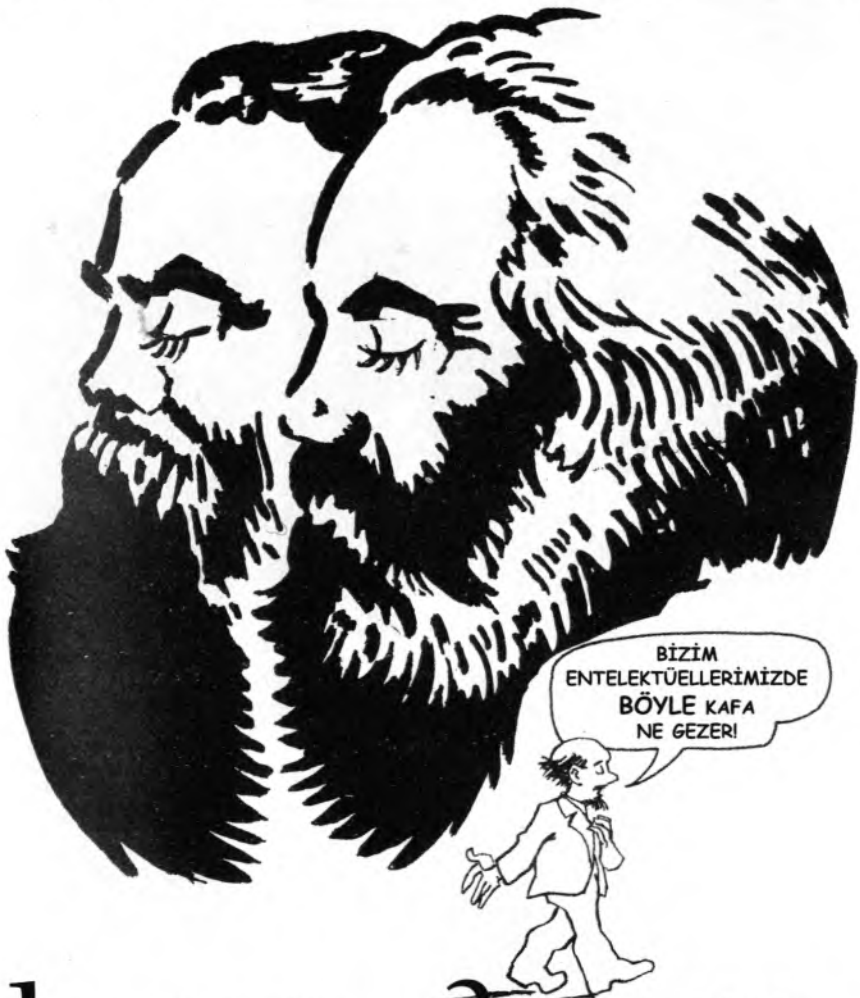
NE YAPMALI'da Lenin ileri sürüyor:

UKRAYNA VE TRANSKAFKASYA'NIN HER TARAFINDA PATLAK VEREN KİTLESEL GREVLER, POLİSLE VE KAZAK BİRLİKLERİYLE ŞİDDETLİ ÇARPIŞMALAR, MOSKOVA'DA BARİKATLAR.

...ASLINDA **NE YAPMALI**? ESAS OLARAK KAFASI KARIŞIK VE BÖLÜNMÜŞ DURUMDAKİ ENTELİJENSİYAYI **HEDEF** ALIYORDU. GERÇİ LENİN BİLİMSEL SOSYALİZMİN MARX VE ENGELS GİBİ ENTELEKTÜELLERİN 'KAFALARINDAN ÇIKTIĞI'NI VURGULUYORDU, **ANCAK**...

1 ...tam zamanlı **profesyonel** devrimcilerden oluşan bir örgüt, işçilerle entelektüeller arasındaki her türlü ayrıma **son vermelidir**.

2 Ben profesyonellerin 'herkes adına düşünecekleri'ni söylüyor değilim... çünkü profesyonel devrimciler sayıları her gün çoğalan **kitlelerin** içinden çıkacaktır!

Lenin'in stratejisi

Bu kitlesel grev dalgasında Rusya'daki yerel sosyal-demokrat komitelerin büyük çoğunluğu *Iskra* ağına katılmıştı.
Lenin, her fırsatta yanlarına gelen firari mahkûmların anlattıkları ve işçilerden gelen yüzlerce mektup sayesinde sürekli bilgi topluyordu.

O arada Sibirya'dan kaçan bir 'genç kartal' Lenin'i Londra'da ziyaret etti: Ukrayna'daki bir Yahudi çiftçi ailesinden gelen, Odessa'da sendika örgütçüsü ve **Pero** ('Kalem') kod adlı **Lev Davidoviç Bronstein**. Bugün yaygın olarak bilinen ismiyle:

TROÇKİ (1879-1940)

Lenin bu genç 'Kalem'i *Iskra* yazı kuruluna almak istemiş, fakat Plehanov bunu kabul etmemişti.

1902'de Bütün Parti Kongresi'nin hazırlıkları başladı. *Iskra* Avrupa'daki önde gelen S-R sürgünlere, Rusya'daki ajanlar ve devrimcilere tek bir program ve tüzük altında **birleşik bir parti** kurma çağrısında bulundu.

Hiçbir şeyi şansa bırakmadan raporlar, kararlar, konuşmalar yazıp hazırlayan Lenin bu kongrenin gerçek örgütleyicisiydi.

1903: RUS SOSYAL-DEMOKRAT PARTİSİ İKİNCİ KONGRESİ

Başarısızlıkla sonuçlanan 1898 Minsk Kongresi'nden dolayı 'ikinci'. Plehanov ve Zasuliç gibi eski tüfek sürgünler bunun için yirmi yıl beklemişlerdi! Delegeler gözyaşları içinde ENTERNASYONAL'i söylediler.

37 oturumun ilki Brüksel'de 17 Temmuz 1903'te, bitlerle farelerin cirit attığı bir ambarda yapıldı. Casus takibi altında, çemberi daraltan Belçika ve Rus polisinin gölgesinde kalan kongre Ağustos'ta Londra'ya taşındı.

Iskra'nın yönetimi güvencede görünüyordu. Lenin titiz hazırlığı sayesinde *Iskra* için 51 oydan 33'ünü almayı başarmıştı.
Iskra'nın başlıca rakibi, 'ekonomist' gazete *Raboçe Dyelo* (İşçi Davası) sadece 3 oy almıştı. Yahudi Bund'a 5 oy verilirken, 6 oy da boş kullanılmıştı.

Her şey yolunda gidiyordu, ta ki 22. oturuma kadar. Bu oturumda parti tüzüğünün 1. maddesi olan **parti üyeliğinin** tanımı konusunda bir tartışma çıktı.

TROÇKİ MARTOV'U DESTEKLER... PLEHANOV LENİN'İ SAVUNUR.

Lenin 1902'de **Ne Yapmalı?** kitabında söylediklerini tekrarlıyordu. Proletaryanın öncüsü olarak parti **mümkün olduğunca örgütlü** olmalıydı.

Ne ki Lenin 23'e karşı 28 oyla kaybedecekti. Çoğunluğu alan Martov'un önerisini ekonomistlerle Bundcular da desteklediler.

YA PLEHANOV'UN TUTUMU?
...PARTİDE DİSİPLİNE LİDERLER VE ÜYELER, HERKESÇE UYULMASI GEREKTİĞİNİ SAVUNMAK MANTIKLI...
Kongre'den önce Plehanov, Marx'ın 'proletarya **diktatörlüğü**' yerine daha zayıf vurgulu bir 'proletarya **iktidarı**' öngören bir parti programı taslağı hazırlamıştı. Lenin de ona geri adım attırmıştı... **ama şimdi Plehanov Lenin'i savunuyordu!**
"PARTİDEN HER PARTİ ÜYESİ SORUMLUDUR... PARTİ DE ÜYELERİNİN HEPSİNDEN SORUMLUDUR."
PEKÂLÂ... MARTOV NE YAPTI?
BAKALIM NELER OLMUŞ...

27. oturum...

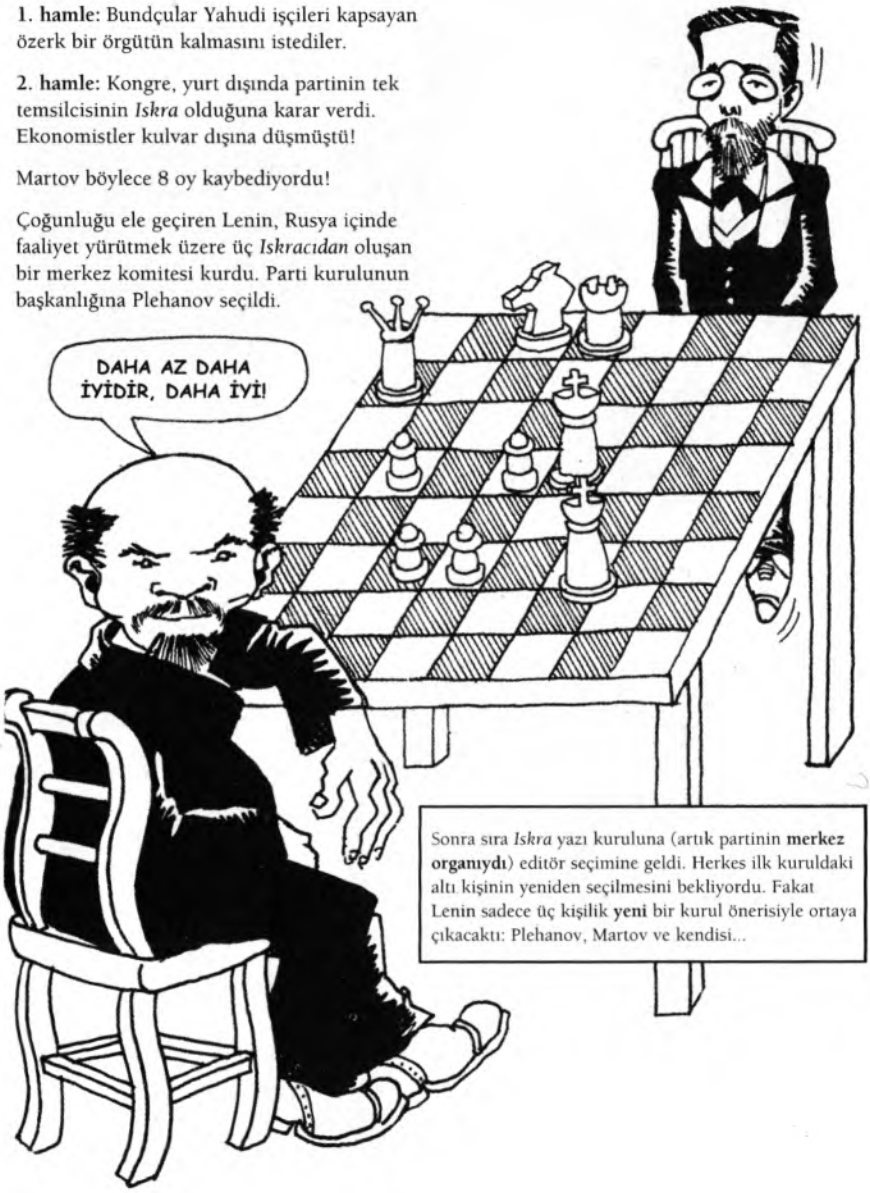
İKİ HAMLEDE ŞAH MAT!

1. hamle: Bundçular Yahudi işçileri kapsayan özerk bir örgütün kalmasını istediler.

2. hamle: Kongre, yurt dışında partinin tek temsilcisinin *Iskra* olduğuna karar verdi. Ekonomistler kulvar dışına düşmüştü!

Martov böylece 8 oy kaybediyordu!

Çoğunluğu ele geçiren Lenin, Rusya içinde faaliyet yürütmek üzere üç *Iskracıdan* oluşan bir merkez komitesi kurdu. Parti kurulunun başkanlığına Plehanov seçildi.

Sonra sıra *Iskra* yazı kuruluna (artık partinin **merkez organıydı**) editör seçimine geldi. Herkes ilk kuruldaki altı kişinin yeniden seçilmesini bekliyordu. Fakat Lenin sadece üç kişilik **yeni** bir kurul önerisiyle ortaya çıkacaktı: Plehanov, Martov ve kendisi...

BOLŞEVİK - MENŞEVİK AYRILIĞI...

Iskra tartışması hararetli kapışmalarla dokuz oturum sürdü ve sonunda parti Lenin yanlısı **Bolşevikler** ('çoğunluk') ile **Menşevikler** ('azınlık') olarak ikiye bölündü.

Kongre bittiğinde herkes tükenmiş ve yılmış durumdaydı; gündemdeki 24 maddeden sadece 4'ü karara bağlanabilmişti.

BÖLÜNME: BAZI NEGATİF YÖNLER

LENİN BU BÖLÜNMENİN **ÖNEMLİ** OLDUĞUNA YA DA AYRILIĞIN UZUN SÜRECEĞİNE (İLK BAŞTA) İNANMIYORDU... **FAKAT...** KONGRE'DEN KISA BİR SÜRE SONRA PLEHANOV FİKRİNİ DEĞİŞTİRDİ...

KENDİ YOLDAŞLARIMA SAVAŞ AÇAMAM.

VE ZASULİÇ, AKSELROD VE POTRESOV'U **ISKRA'YA** GERİ DÖNMEYE ÇAĞIRDI.

2. ENTERNASYONAL'İN BÜYÜK İSİMLERİ KAUTSKY, LUXEMBURG VE BEBEL MENŞEVİKLERİN SAFINI TUTMUŞLARDI.

BEBEL

BOLŞEVİZM BİR **SKANDAL!**

BÖLÜNME TABANDAKİ İŞÇİLERİN KAFASINI KARIŞTIRMIŞTI. ...DÜŞMAN KAMPLARA BÖLÜNMEYE DEĞER MİYDİ?

RUSYA'DAKİ (BOLŞEVİK OLAN) MERKEZ KOMİTE MENŞEVİKLERLE UZLAŞILMASINI İSTEDİ.

G.M.
KRJİZHANOVSKİ

'İHTİYAR', MARTOV'LA KAVGASINI BİTİRİP **ISKRA'YA** GERİ DÖNMELİ!

ISKRA'DA LENİN'E SALDIRAN YAZILAR ÇIKMAYA BAŞLADI.

AKSELROD

LENİN PARTİYİ **KORKUNÇ** BİR FABRİKAYA, **DİŞLİLERLE** DÜMENDEN OLUŞAN BİR ÖRGÜTE ÇEVİRMEK İSTİYOR.

BAZI POZİTİF YÖNLER

BU DURUMA ÇOK SIKILAN LENİN İSTİFA ETTİ. EN YETENEKLİ YAZARLARLA ENTELEKTÜELLER MENŞEVİKLERİN TARAFINDAYDI... BUNUN ÜZERİNE ARALIK 1904'TE ŞU İSİMLERLE BERABER KENDİ GAZETESİ **VPERYOD'U** ÇIKARMAYA BAŞLADI...

KÜÇÜK AYRILIKLARDAN BÜYÜK AYRILIKLAR DOĞABİLİYORDU...

AMA 'UZLAŞMACI' BOLŞEVİK KOMİTE ÜYELERİ SONUNDA ÜSTÜNLÜĞÜ ELDE ETMİŞ OLSALAR BİLE LENİN RUSYA'DA YERALTINDA BİR BOLŞEVİK AĞI YENİDEN KURMAYI BAŞARDI.

NASIL BİR MARKSİST, 'FABRİKA'YI BİR SUÇLAMA OLARAK KULLANABİLİRDİ?

Rusya ile Japonya arasında savaş...

Şubat 1904 ile Eylül 1905 arasında süregiden Rus-Japon savaşı Mançurya, Çin ve Kore'deki sömürgeler uğruna **emperyalist** nitelikli bir kapışmaydı. Britanya Uzakdoğu'da Rusya'nın zayıf olmasını istediğinden Japonya'yı desteklemişti. Emperyal hırsları olan Fransa da Çar'ı finanse ediyordu.

Kırsal bölgelerdeki işsizlerin sayısı 10 milyona varmıştı. 1895-1896, 1897 ve 1901 yıllarında ağır bir açlık salgını görüldü. Toprak kiraları iki katına çıkarken, tahıl ihracatı muazzam kârlar getirdi. Fakat Çar'ın 'küçük savaşı' yenilgiyle sonuçlanacaktı.

Lenin 14 Ocak 1905'te **Vperyod**'da bir **devrim** öngörüsünde bulunuyordu!

Burjuva devriminin öğeleri...

En zenginler dışında 1905 yılında toplumun her kesimi hoşnutsuzluk içindeydi. **Yerli sermayenin** azlığı geleceği parlak olan tüccarlar, Kadetler, sanayiciler ve profesyonellerin önünü tıkıyordu.

Liberal burjuvazi 1905'te Çarlığa karşı bir **parlamenter muhalefet** partisi örgütledi: **Anayasal Demokratlar** (baş harflerindeki 'K' ve 'D' harflerinden dolayı 'Kadetler' diye de biliniyorlardı).

Narodnizm 1902'de entelijensiya içinde **Sosyalist-Devrimci Parti** ('SR'ler') şeklinde canlandı. Bu parti işçiler, köylüler ve şehir küçük burjuvazisinden oluşan tek bir partiye önderlik etme umuduyla, terörist bir seçkin zümreden oluşuyordu.

Gizli polis (**Okhrana**), Bolşevikler dahil olmak üzere bütün devrimci partilere ajanlarını yerleştirmişti. SR lideri **Yevno Azef**, bakan Plehve'nin onayıyla teşkilata alınmış bir Okhrana ajanıydı. Temmuz 1904'te Plehve, Azef'in kendisinin tezgâhladığı bir SR bombalı saldırısıyla öldürüldü!

Albay S.V. Zubatov (1864-1917), Moskova güvenlik polisinin şefi, devrimcileri saf dışı bırakmak amacıyla polis denetiminde sendikalar kurmuştu. Fakat işçiler bu Zubatov 'sendikaları'ndan 1902-1903'te grevler örgütlemekte faydalandılar. Polis de oyuna dahil olmak, hatta yardım parası toplamak zorunda kaldı.

POLİS SOSYALİZMİ GERİ TEPİYOR

Zubatov'un ajanı olan, eski hapishane vaizi Papaz Gapon kendini birden, 9 Ocak 1905'te Putilov işçilerinin örgütlediği büyük bir grevin başında buluvermişti.

Gapon işçilerin taleplerini dile getiriyordu...

'Kanlı Pazar', 9 Ocak 1905

Gapon, 200 bin Petersburg işçisinden oluşan muazzam bir korteji Çar'ın Kışlık Saray'ının önüne getirdi. Askerler dilekçelerini sunmaya gelen işçilerin üstüne ateş açma emri almışlardı; bine yakın insan orada yaylım ateşiyle biçildi.

Gapon'un öfkesi halkın duygularına tercümandı...

112 sanayi şehri ile 10 demiryolu hattı **genel grev** ilan ettiler! 14 Haziran'da **Potemkin** zırhlısı ayaklanıp 11 gün boyunca kızıl bayrak çekti.

İŞÇİLERE GÜVENİN!

Gapon kaçmayı başarıp 1905 ilkbaharında Cenevre'ye ulaştı. Onunla konuşmaya **istekli** tek sosyal-demokrat Lenin çıktı. **Niçin?**

St. Petersburg'daki Bolşevik Merkez Komitesi, Gapon'un 'şaibeli bir karakter' olduğu yolunda Lenin'i uyardı (gerçekten de Gapon, 1906 yılında SR'ler tarafından polis haini olarak öldürülecekti).

"...'Zubatovculuk' işçi sınıfı hareketini **yasallaştırarak** sosyalizme büyük katkıda bulundu. Zubatov, Sosyal-Demokrat hareketi taklit ederek, istemeden de olsa **gerçek bir temel** yaratılmasına yardım etmiş oluyordu. Tabii grevci işçiler Gapon'un getirdiği yerde durmayıp, halkı silahlı ayaklanmaya götürdüler! Bizim Rusya'daki Bolşevik merkez komitemiz bunu zamanında fark edemedi. O yüzden de önderliği Menşevik ajitatörler ele geçirdiler!"

AMA MENŞEVİK LİDERLER NEYE HAZIRLANMIŞLARDI?

SÜRGÜNDEKİ LİDERLER NİSAN 1905'TE CENEVRE'DE YAPILAN BİR PARTİ KONFERANSINDA KENDİ KONUMLARINI TANIMLADILAR.

AMACINIZ O DEĞİLSE NASIL KAZANABİLİRSİNİZ?

"Liberal burjuvaziye nasıl güvenebilirsiniz? Onların özgürlük mücadelesi ancak yarı gönüllü olabilir. Onlar **mülkleri, statüleri** ve **sınıf çıkarlarıyla** mevcut toplumsal düzene göbekten bağımlıdırlar. Dolayısıyla, onlar Çarlığı devirmeyecek ya da onun **köylü-proleter hareketini** ezmekten alıkoyacak bir **anayasal uzlaşmayı** sağlayabilirler."

Bolşevik 3. RSDİP Kongresi...

PARTİNİN HANGİ EYLEM HATTINI İZLEYECEĞİ KONUSUNDA İKİ ÖNERİ GÜNDEMDEYDİ...

Bolşevik üyelerin **büyüklüğü** ve **türü** konusunda çeşitli raporlar hazırlanır (12 bin üye, yüzde 60'ı proleter, Petersburg fabrikalarında 17 parti hücresi, vb.).

Lenin ile Bogdanov her yerel komitede **işçilerin çoğunlukta** olmasını kabul eden bir karar tasarısı ortaya attıklarında sorun çıkar.

Lenin ıslıklanır, saldırıya uğrar ve *Ne Yapmalı?* kitabından kendi aleyhine alıntılar yapılır.

Oylama sonucunda Lenin kaybetmişti! Niçin? Yerel komite üyeleri (**komitetçiki**) **illegal yeraltı** partisi anlayışına sadık kaldıkları için. Fakat Lenin, devrimin **kısmi** başarısının **yasal olarak** çalışma ihtiyacı doğurabileceğini öngörmüştü.

Grevler, ayaklanmalar ve kargaşadan büyük korkuya kapılan Çar, burjuvaziye bir **İmparatorluk Duması** (parlamento) açılmasını teklif etti. Oysa zenginlerin oy kullanacağı bir kurum sadece zenginlere yarar – bu yüzden kimseyi aldatmaları mümkün değildir!

Ekim ayında Moskova'daki Bolşevik matbaacılar (harfler için olduğu gibi noktalama işaretleri için de eşit ücret isteyerek) greve gittiler. Grev sonra öyle yayıldı ki:

Emek tarihindeki en büyük Genel Grev!

Bununla birlikte, devrimin **burjuva niteliği** açıkça ortadaydı: Liberal Kadet partisi, profesyoneller ve sanayiciler greve **destek verdiler**. Patronlar da grevcilere ya **yarım** ya da **tam** maaş ödediler.

...devrim kapitalist üretim güçleri ile modası geçmiş bir Çarlık yönetimi arasındaki kapışmayla **sınırlı kaldı**; keza, demokratik hedefler (cumhuriyet, ekonomik reformlar, kilise ile devletin ayrılması, toprak reformu, vb.) öngören bir **asgari programla** sınırlıydı.

"Rusya'nın ekonomik gelişme derecesi (nesnel durum) ile proletaryanın geniş kitlelerinin sınıf bilinçliliği ve örgütlülüğünün derecesi (nesnel durumla ayrılmaz bağlara sahip olarak öznel durum) işçi sınıfının hemen ve tam kurtuluşunu imkânsız hale getirmektedir."

...Proleter Demokrasisi:

13 Ekim'de St. Petersburg İşçi Temsilcileri **Sovyeti** ('Konsey' demektir) kuruldu. **Kimin** tarafından? 500 işçiye 1 temsilci olması uyarınca seçilen işçi-delegeler tarafından. Sovyet hakiki anlamıyla **proleterdi**: Menşeviklerin varlığı güçlüydü. Fakat ne Menşeviklerin ne SR'lerin ne de Bolşeviklerin tam denetimi söz konusuydu.

SOVYET...

Sovyet'in ömrü sadece elli gün sürdü. Fakat **işçi demokrasisi** örneğini 1871 Paris Komünü'nden daha ileriye taşımıştı.

Grevler her zaman önemlidir, zira işçiler emeklerini **geri çekerek** güçlerini **kabul ettirirler**. Fakat emeğin **topyekûn çekilmesi** manasına gelen genel grev, işçilerin toplumun sürekliliğini örgütlemelerini mecburi hale getirir ve bu deneyim işçilerin özyönetiminin ilk kez gerçekten tanınmasını sağlar.

SÜRGÜNLER DÖNÜYOR VE MÜCADELEDE BİRLİĞE HAZIRLANIYORLAR...

Troçki gözünden hasta bir kılığa girmiş şekilde, **Krasin'in** yardımıyla Rusya'ya geldi.

Krasin ve **Bogdanov** Menşeviklerle parti içinde birlik sağlamak üzere aracılık yapmak istediler. Lenin 4. Kongre'nin birlik kongresi olmasını kabul etti.

Parvus, Troçki'yle birlikte, Menşevik gazete **Naşalo'yu** çıkarıyordu. Parvus (A.L. Helfand, 1869-1924), Alman SDP solunda aktif olan bir Rus sürgündü. Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın sağcı destekçilerinden olacaktı.

Troçki (nam-ı diğer 'Yanovski') Menşeviklerin başına geçti ve Sovyet Yürütme Komitesi başkanlığına getirildi. 1905'te Rusya'da olan diğer tek Menşevik lider **Martov'du**.

Lenin Stockholm'de gecikti ve Sovyet'in kurulmasından sonra ('Karpov' takma adıyla) gizlice ülkeye girdi. **Maksim Gorki** ve **Litvinov'la** birlikte Bolşevik gazete **Novaya Jizn'i** (Yeni Hayat) çıkarıyordu.

Lenin, artık başında kendisinin bulunduğu Savaş Komitesi'nin ilerleyişinden memnuniyetsizdi: "Altı ayı aşkındır habire bombaların **lafı ediliyor** – henüz bir tane bile yapılmadı."

"Gençliğe gidin, beyler! Tek çare bu! Aksi takdirde -size kalıbımı basarım ki- 'cafcaflı' notlar, planlar, çizelgeler, şemalar ve muhteşem reçetelerle baş başa kalırsınız, fakat ne bir örgütünüz olur, ne de yaşayan bir davanız..."

TROÇKİ'YE KARŞI LENİN ... KARŞI KARŞIYA

Lenin'in burjuva devrimi anlayışı:

...Çarlığı alaşağı edecek belirleyici güç **halktır** (proletarya ve köylüler).

Troçki'nin sürekli devrim anlayışı:

...Eğer devrim dayanağını proletaryadan alırsa, niçin kendine burjuva-demokratik bir sınırlama koymadan doğru sosyalizme **ilerlemesin**?

Bu demokratik devrim **başarıya ulaşırsa**, sosyalist devrime geçmeye koyulabiliriz. Biz **kesintisiz devrimden** yanayız.

Fakat yalnızca **iktidardaki** proletarya, **öncü sınıf** olarak, sosyalizme vararak köylülüğün kesin kurtuluşunu gerçekleştirebilir.

'BURJUVA' DEVRİMİ ÜZERİNE GÖRÜŞLER

...**kararlı** bir proletarya/köylü ittifakının desteklediği bir burjuva devrimi, sanayide ilerlemenin temeli olarak **toprağın millileştirilmesini** hayata geçirebilir. Fakat millileştirme **sosyalizm** demek olmadığı gibi, eşit bir toprak kullanımı da sağlamaz.

Kapitalizmin gelişmesi farklı ülkelerde son derece **eşitsiz biçimde** ilerler. Buradan çıkan yadsınmaz sonuç, sosyalizmin **bütün** ülkelerde aynı zamanda zafere ulaşamayacağıdır. Sosyalizm önce bir ya da birkaç ülkede zafer kazanırken, diğer ülkeler bir süre daha burjuva ya da burjuva-öncesi ellerde kalacaklardır.

Troçki'nin **sürekli devrim** fikri ile Lenin'in **kesintisiz devrim** düşüncesinin temeli Marx'tadır...

"Demokratik küçük burjuvazi devrimi mümkün olduğunca çabuk sonuca ulaştırmak isterken... bizim görevimiz devrimi, mülk sahibi sınıfların egemenlikleri az çok ellerinden alınana, proletarya devlet iktidarını fethedene ve proleterlerin yalnızca tek bir ülkedeki değil, aynı zamanda dünyanın egemen ülkelerindeki birliği bu ülkelerin proleterleri arasındaki rekabetin ortadan kalktığı ve en azından belirleyici güçlerin proletaryanın ellerinde toplandığı derecede geliştirilene kadar **sürekli** kılmaktır."
Marx, **Komünist Liga'ya Hitap**, 1850.

LENİN'İN İŞÇİ İKTİDARI ANLAYIŞI...

LENİN STOCKHOLM'DE, RUSYA'YA GERİ DÖNMEDEN ÖNCE,
NOVAYA JİZN'E BİR AÇIK MEKTUP YAZDI:
LENİN'İN ÖNEMLİ MEKTUBU GAZETE TARAFINDAN **BASILMADI!**

İŞÇİ DEMOKRASİSİNİN GELECEKTEKİ BİÇİMİ BUDUR!

LENİN, SOVYETLERİN TARİHİ ROLÜNÜ **GÖREN TEK KİŞİYDİ.**

1905 devrimi niçin başarısızlıkla sonuçlandı?

Moskova ve Petersburg'daki işçiler Kasım ayında sekiz saatlik iş günü talebiyle grev yapmaya devam ederken, büyük patronlar **desteklerini çekmişlerdi** –tabii **Milyukov** ve **Struve** gibi liberaller de.

Gerçekte demokratik burjuvazi desteğini çekmeye 30 Ekim'de, kurnaz **Kont Witte** Çar'ı **genel af**, **anayasa** ve bir **Duma** (parlamento) ilanına ikna ettiğinde başlamıştı.

TROÇKİ İLE PETERSBURG SOVYET YÖNETİMİNİN HEPSİ 16 ARALIK'TA TUTUKLANDILAR.

...ORDU HÂLÂ ÇAR'A

İTAAT EDİYOR...

...RUSYA'NIN HER TARAFINDAKİ İNFAZ MANGALARI, ASKERİ MAHKEMELER, TOPLU KIRBAÇLAMALAR VE TUTUKLAMALAR OCAK 1906'DA DEVRİMİ SONA ERDİRDİ.

TROÇKİ VE PARVUS SİBİRYA'DA MÜEBBETE MAHKÛM EDİLDİLER (AMA ORADAN ÇABUK KAÇTILAR).

1905 üç şeyi kanıtladı:

1

Devlet iktidarının burjuvaziye aktarılması, Menşevik liderlerin umduğu gibi, barışçı yoldan gerçekleşemez.

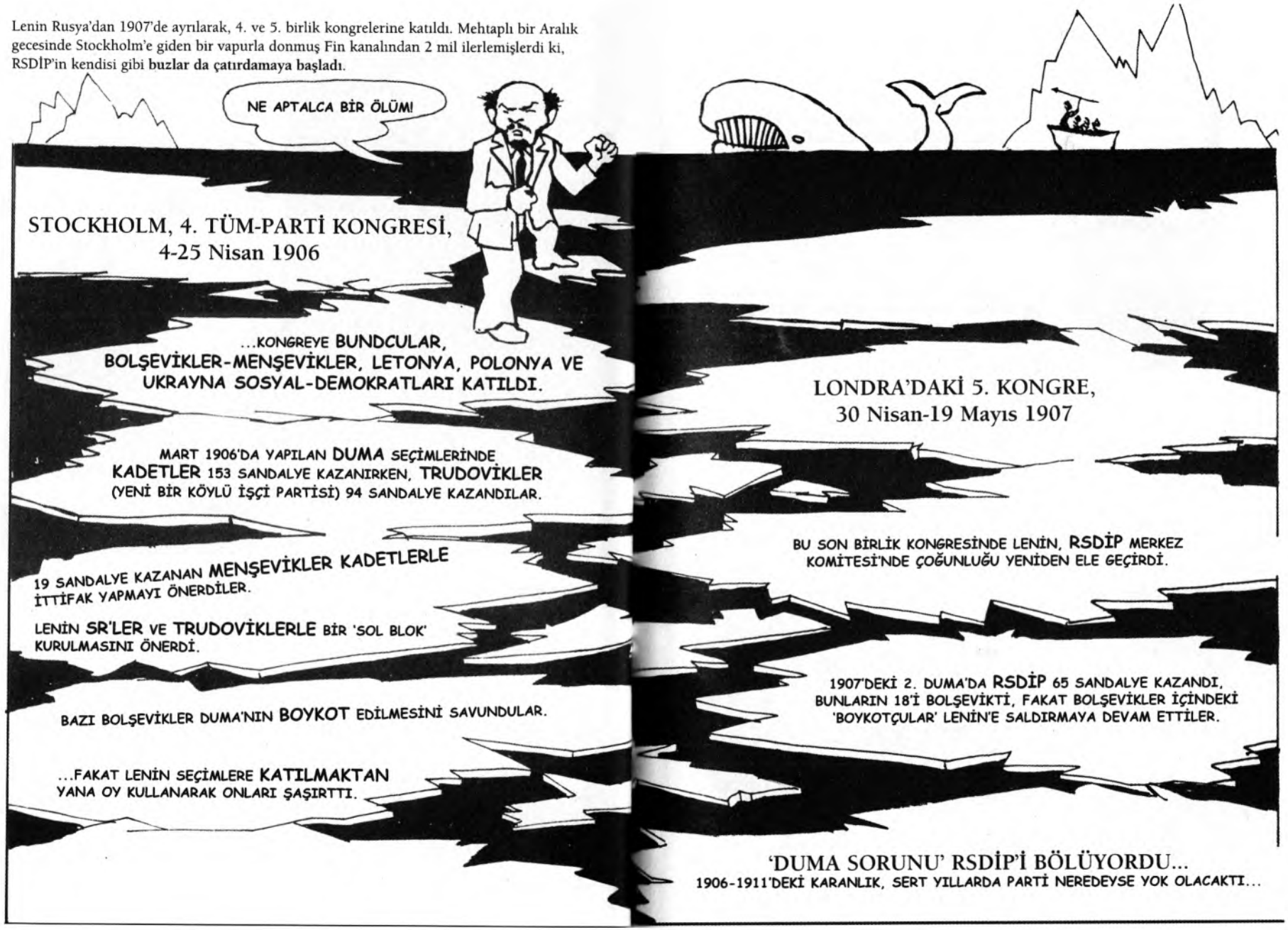
2

Menşevik **liderler** kendilerinin anti-devrimci olduklarını kanıtladılar... fakat silahlı ayaklanma tabandaki Menşevik **işçilerle** Sovyetlerdeki Bolşevikleri birleştirdi.

3

1905 deneyimi, İşçi Vekilleri Sovyetlerinin **doğrudan kitle mücadelesi organları** olduklarını kanıtlamıştır. Bunu sağlayan herhangi bir teori, herhangi birinin çağrıları ya da herhangi birinin geliştirdiği taktikler ya da parti doktrini değil, partili-olmayan bu kitlesel organları bir ayaklanma gerekliliğinin farkına varmaya zorlayan koşulların gücüydü... Bununla beraber... Sovyetlerin **doğrudan savaşçı bir güç** örgütlemeye, sözcüğün en dar anlamıyla bir **ayaklanmayı örgütlemeye** yetmedikleri de doğrudur.

Lenin Rusya'dan 1907'de ayrılarak, 4. ve 5. birlik kongrelerine katıldı. Mehtaplı bir Aralık gecesinde Stockholm'e giden bir vapurla donmuş Fin kanalından 2 mil ilerlemişlerdi ki, RSDİP'in kendisi gibi **buzlar da çatırdamaya başladı.**

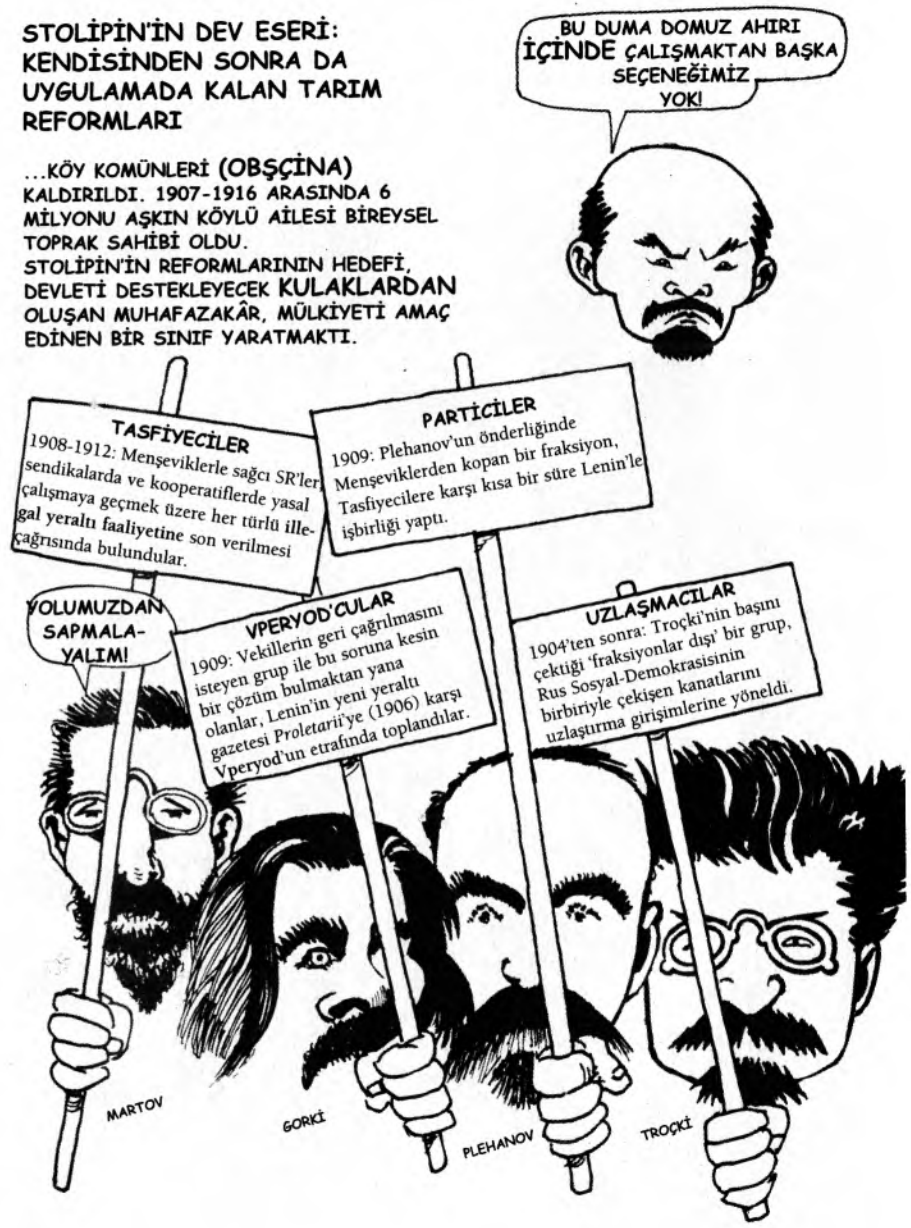
STOLİPİN REJİMİ, 1906-1911

'ORTA SINIF' DEMOKRASİSİNE DOĞRU

STOLİPİN'İN DEV ESERİ: KENDİSİNDEN SONRA DA UYGULAMADA KALAN TARIM REFORMLARI

...KÖY KOMÜNLERİ (OBŞÇİNA) KALDIRILDI. 1907-1916 ARASINDA 6 MİLYONU AŞKIN KÖYLÜ AİLESİ BİREYSEL TOPRAK SAHİBİ OLDU.
STOLİPİN'İN REFORMLARININ HEDEFİ, DEVLETİ DESTEKLEYECEK KULAKLARDAN OLUŞAN MUHAFAZAKÂR, MÜLKİYETİ AMAÇ EDİNEN BİR SINIF YARATMAKTI.

İLLEGAL MADDİ KAYNAK MESELESİ

Tam zamanlı faaliyet gösteren parti üyeleri ortalama bir işçi ücreti kadar (ayda 30 rubleden fazla değil) aylık alıyorlardı. Peki, partinin finans kaynakları neresiydi? Bir kısmı 'melekler'den geliyordu: *Iskra*'yı finanse eden Kalmikova 'Teyze' ya da 1905'ten sonra intihar ettiği söylenen, Bolşevik yanlısı bir tekstil zengini olan S.T. Morozov gibi zengin sempatizanlardan. Morozov'un yeğeni (*Novaya Jizn*'i finanse eden) N.P. Schmidt polis işkencesine maruz kalıp öldürülmüş, fakat mülkünü de Bolşeviklere bırakmıştı.

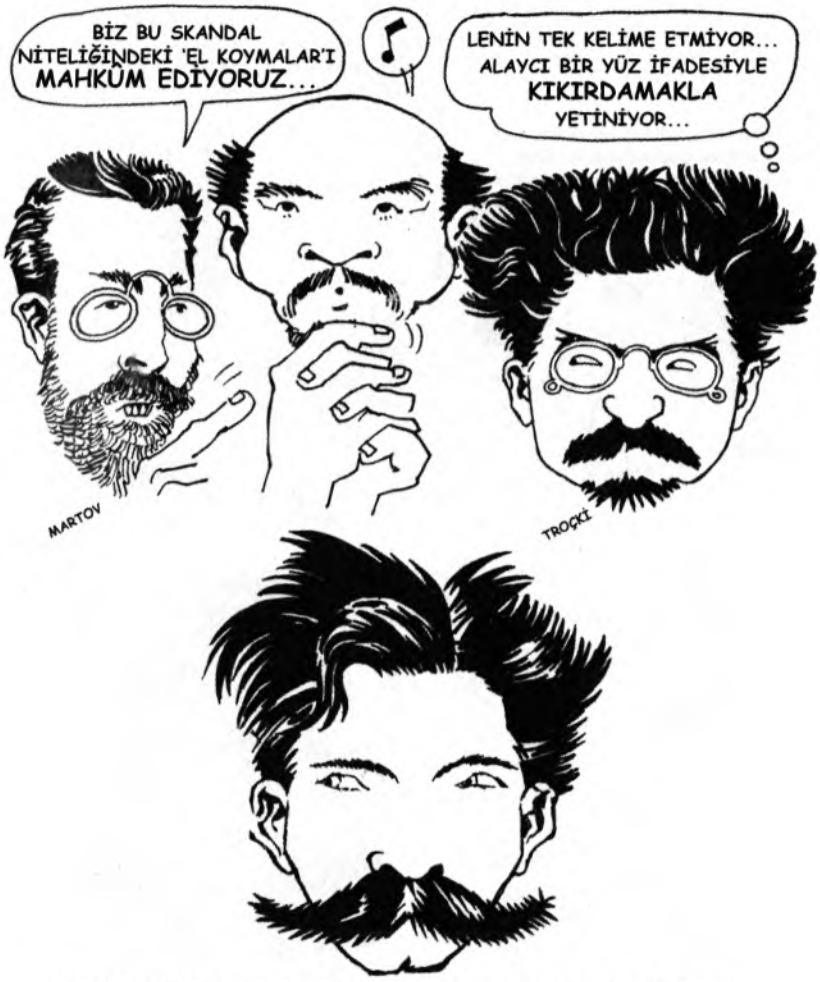
Tabii daha acil başka kaynaklara da ihtiyaç duyuluyordu. Bu yüzden Lenin **kamulaştırmalara** gidilmesi, yani bankaları hedef alan silahlı soygunlar yapılması talimatını vermişti.

25 Haziran 1907'de **Kamo'nun** (S.A. Ter-Petrossyan, 1882-1922) başında bulunduğu Bolşevik ajanlar Tiflis Hazinesi'ne bir baskın düzenleyip 341 bin ruble ele geçirdiler.

'KAMULAŞTIRMALAR' SKANDALI...

Stockholm ve Londra kongrelerinde Lenin'e bu yüzden hem Menşeviklerden hem de Bolşeviklerden saldırı gelecekti.

1907 Londra Kongresi'nde, 'el koymalar'ın başlıca örgütleyicilerinden birisi...

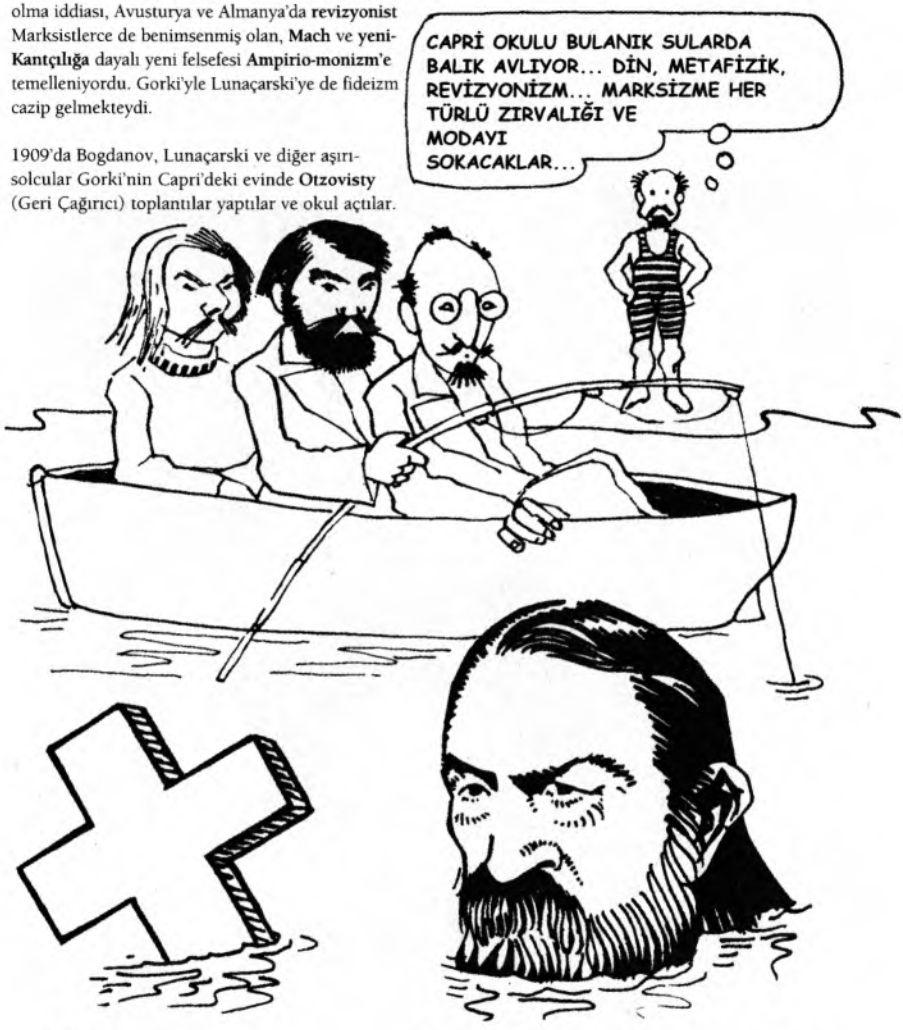
STALİN

Asıl adı Joseph Djugaşvili (1879-1953), yoksul bir Gürcü kunduracının oğlu, papaz okulu öğrencisi, 1904'ten itibaren Bolşevik, altı defa tutuklanıp Sibirya'ya sürgüne gönderilmiş, 1912'de Bolşevik Merkez Komitesi'ne yükselmiş.

Parti içi mücadele...

Bogdanov'un 'saf' Bolşevizmin ideolojik savunucusu olma iddiası, Avusturya ve Almanya'da **revizyonist** Marksistlerce de benimsenmiş olan, **Mach** ve **yeni-Kantçılığa** dayalı yeni felsefesi **Ampirio-monizm**'e temelleniyordu. Gorki'yle Lunaçarski'ye de fideizm cazip gelmekteydi.

1909'da Bogdanov, Lunaçarski ve diğer aşırı-solcular Gorki'nin Capri'deki evinde **Otzovisty** (Geri Çağırıcı) toplantılar yaptılar ve okul açtılar.

FİDEİZM: DİNİ VE MİSTİSİZMİ 'SOSYALİZMİN YARARI'NA KULLANMA DENEMESİ.

AMPİRİO-KRİTİSİZM: ERNST MACH (1838-1916) İLE RICHARD AVENARIUS'UN (1843-1896) KURDUĞU POZİTİVİST FELSEFE. FİZİĞİ PSİKOLOJİYLE BİRLEŞTİRİP BİLİMSEL TEORİYİ DUYU-VERİ BETİMLEMELERİYLE SINIRLAMAYA ÇALIŞIR.

felsefeyi aşıyor...

Lenin karşı-saldırısını 1908'de **Materyalizm ve Ampirio-Kritisizm** adlı eseriyle yaptı.

1909'da Paris'te Bolşevik gazete *Proletarii*'nin bir yazı kurulu toplantısında Lenin Bogdanov'u partiden kovdu.

Bogdanov 1917 Devrimi'ne kadar aktif çalışmadı, fakat **Proletkült** hareketinde yer aldı. Yaptığı **kan nakli** deneyleri kendi ölümüne yol açtı.

YENİ-KANTÇILIK:
GERÇEKLİK BİLGİSİ GÖRELİ VE SINIRLIDIR, ZİHİNCE KOŞULLANDIRILIR.

REVİZYONİZM:
YENİ-KANTÇILIĞIN SOSYALİZME UYGULANMIŞ HALİ. BERNSTEIN: "HAREKET HER ŞEYDİR, NİHAİ AMAÇ HİÇBİR ŞEY."

Sürgün hayatının karanlık gecesi...

1905'teki başarısızlığın ardından sürgünlerin başından umutsuzluk, atalet, hastalık, sefalet, intihar, delirme ve polis casusları hiç eksik olmadı. Bu korkunç karanlığın timsali, **Lafargues**'ların (Marx'ın kızıyla damadının) 1911'deki çifte intiharıydı. Lenin onların Paris'te yapılan cenaze törenlerine katıldı.

1911'DE ZİNOVYEV VE KAMENEV'LE BİRLİKTE LENİN, PARİS DIŞINDAKİ LONGJUMEAU'DA YERALTINDA ÇALIŞAN PARTİLİ İŞÇİLERE YÖNELİK BİR OKUL KURDULAR.

LENİN, BOLŞEVİK MİLİTAN **INESSA** ARMAND'I OKULDA DERS VERMEYE DAVET ETTİ. ANLAŞILAN LENİN ÂŞIK OLMUŞTU...

1912... Bolşevikler canlanıyor...

19-30 OCAK 1912'DE PRAG'DA DÜZENLENEN BİR KONFERANSTA BOLŞEVİKLERİN 'SERT' KESİMİ LENİN'İN ETRAFINDA TOPLANDILAR...

(1885-1919), Nijni-Novgorod'lu yoksul bir zanaatkâr ailesinden geliyor, eczacı, 1903'ten beri yeraltında faaliyet yürüten militan bir örgütçü, beş defa tutuklanmış, geleceğin ilk Sovyet Cumhuriyeti cumhurbaşkanı.

(1888-1938), anne babası Moskova'da öğretmen, Bolşeviklerin baş teorisyenlerinden, öğrenci örgütçüsü. Geleceğin politbüro üyesi, Komintern başkanı ve Stalin'le birlikte üç yıllığına Komünist Parti'nin ortak lideri.

(1878-1918), 1903'ten itibaren Bolşevik, Gürcistan'da parti örgütçüsü. Bakû'deki 26 halk komiserinden biri. 1918'de Britanya Olağanüstü Birlikleri'nce idam edildi.

BOLŞEVİKLER ST. PETERSBURG'DA 'YASAL' BİR GÜNLÜK GAZETE OLAN PRAVDA'YI (GERÇEK) ÇIKARDILAR. PRAVDA ADINI SEKİZ DEFA DEĞİŞTİRMEK ZORUNDA KALDI.

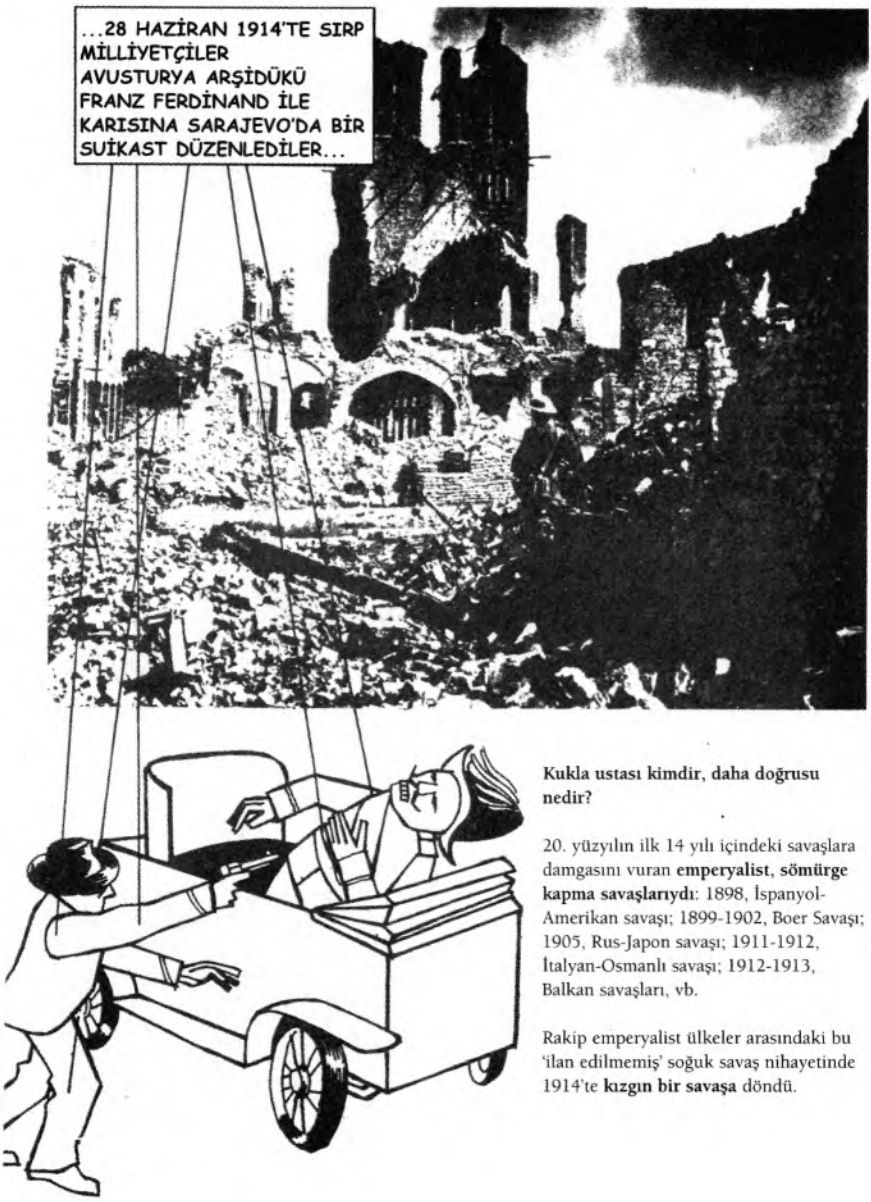
V.M. MOLOTOV
(1890 doğumlu), Kirov'da bir köy tezgahtârının oğlu, 1906'dan itibaren Bolşevik, *Pravda* yazı kurulu sekreteri. Geleceğin SSCB dışişleri bakanı.

Temmuz 1912'de Lenin, *Pravda*'yı ve 4. Duma seçimlerini yönetmek üzere parti merkezini Polonya, Krakow'a taşıdı...
...Duma'ya sadece 6 Bolşevik yeniden girebildi (28 Kasım). Fakat, Stolipin'in anti-demokratik reformlarından dolayı bu sayı işçi seçmenlerin yüzde 88'ini temsil ederken, 7 Menşevik sadece yüzde 11'i temsil ediyordu.

Sibirya'da Lena altın madenlerinde 6 bin madenci **greve çıktı**...
4 Nisan 1912'de polisin 500 grevciyi katletmesi üzerine, kıvılcım ve protesto grevleri bütün Rusya'ya yayıldı.

1 Ağustos 1914...

Kukla ustası kimdir, daha doğrusu nedir?

20. yüzyılın ilk 14 yılı içindeki savaşlara damgasını vuran **emperyalist, sömürge kapma savaşlarıydı**: 1898, İspanyol-Amerikan savaşı; 1899-1902, Boer Savaşı; 1905, Rus-Japon savaşı; 1911-1912, İtalyan-Osmanlı savaşı; 1912-1913, Balkan savaşları, vb.

Rakip emperyalist ülkeler arasındaki bu 'ilan edilmemiş' soğuk savaş nihayetinde 1914'te **kızgın bir savaşa** döndü.

Birinci Dünya Savaşı başlıyor...

LENİN 7 AĞUSTOS'TA POLONYA AVUSTURYASI'NDA
DÜŞMAN YABANCI OLARAK TUTUKLANDI.

Önde gelen Avusturya Sosyal-Demokratlarından **Victor Adler** kendisinin hapishaneden bırakılmasını sağlayınca, Lenin 23 Ağustos'ta tarafsız statüdeki İsviçre'ye sığındı.

Sosyalist

Bütçeden yana oy kullanmak demek, savaştan yana oy kullanmak demektir!

Plehanov gibi Almanya, Fransa, Belçika ve başka yerlerdeki sosyalist liderler de 'savunmacı' pozisyona geçip, 'yurtsever savaş'ın destekçileri haline geldiler. **Troçki, Martov** ve **Akselrod** gibileri de uluslararası barış mücadelesine bağlı kaldılar.

Gustav Noske (1868-1946), sağcı Alman sosyal-demokrat; daha sonra 1918-1921'de Alman işçi devriminin bastırılmasını idare etti ve onun emrindeki subaylar Alman Komünist Partisi'nin kurucuları olan Luxemburg ile Liebknecht'i katlettiler.

Benito Mussolini (1883-1945), savaş yanlısı görüşleri sebebiyle İtalyan Sosyalist Partisi'nden kovulmuştu. 1919'da faşizmi örgütlemeye koyuldu.

2. Enternasyonal'in çöküşü...

Rosa Luxemburg (1871-1919) ile **Karl Liebknecht** (1871-1919) Alman sosyal-demokratlarının sol kanadında yer alıyorlardı.

1907'de Stuttgart'ta yapılan uluslararası kongrede ve yine 1912'deki Basel Kongresi'nde 25 ülkeden gelen delegeler 'Kızıl Rosa'nın önerisini **kabul ettiler**:
1) her ne yolla olursa olsun savaşı **önlemek**
2) önlemek mümkün olmuyorsa da, savaşın doğurduğu krizi **devrime** çevirmek.

İkinci Enternasyonal'de sözüne sadık tek lider vardı: **Lenin**!

BARIŞÇI SOSYALİZM Mİ?

"FİLOZOFLAR DÜNYAYI ÇEŞİTLİ ŞEKİLLERDE YORUMLAMAKLA YETİNDİLER; OYSA MESELE ONU DEĞİŞTİRMEKTEDİR."
KARL MARX, 1844, FEURBACH ÜZERİNE 11. TEZ

Fakat 2. Enternasyonal Avrupa devriminin barışçı bir döneminde (1889-1914) faaliyet göstermişti. Birçok sosyaliste göre 'devrim' artık **acil** bir mesele değildi ... Marx'ı 'çeşitli şekillerde' (ekonomist, reformist, revizyonist, vb. anlayışlarla) yorumlamaya koyulmuşlardı.

Barışçı sosyalizmin sonuçları üzerine

"Batı, gelecekteki değişiklikler için barışçı hazırlıklar dönemine girdi. Temelde proleter bir nitelik taşıyan sosyalist partiler her yerde kurulmuştu ve bu partiler burjuva parlamentarizminden faydalanıp, kendi günlük basınlarını, eğitim kurumlarını, sendikalarını ve kooperatif derneklerini kurmayı öğrenmişlerdi... Tarihin diyalektiği öyle işliyordu ki, Marksizmin **teorik zaferi** onun düşmanlarını bile Marksist **kılığına girmeye** zorlamaktaydı. Kendi içinden çürüyen liberalizm sosyalist **oportünizm** biçiminde canlanmaya çalışıyordu... Ödlekçe 'sosyal barış' (yani, köle sahipleriyle barış) vazediyorlar, sınıf mücadelesini reddediyorlardı. Parlamentonun sosyalist üyeleri, işçi sınıfı hareketinin bazı memurları ve 'sempatizan' entelijensiya içinde yandaşları vardı."

Lenin, *Pravda*, No: 50, 1913

Marx'ın ölümünün 30. yıldönümü üzerine

EMPERYALİZM NİÇİN KAPİTALİZMİN EN ÜST AŞAMASIDIR?

Marx kapitalizmi **serbest rekabetin** ve **dünya pazarına yayılmasının** ilk aşamasındayken incelemişti. Fakat 1900'lü yıllara gelindiğinde dünya pazarına egemen olma mücadelesi iyice kızışmıştı... 'serbest girişim' kapitalizmi de yerini **tekelci** kapitalizme bırakmaktaydı.

TEKELCİ KAPİTALİZM NEDİR?

Tekelci kapitalizm özünde, yüksek finans kurumları, büyük sanayi ile ulusal hükümet arasındaki birleşmedir.

Dahası, ulusal ekonominin, büyük şirket hisselerinin denetimini elinde tutan tekelci sistem tarafından **yönetilmesidir**.

Şirketler, hisseler ve devlet kredileri **artı-sermayenin** miktarı ve gücünü arttırmıştır.

Bu artı-sermaye, 'geri' ülkelere giden yatırımlar ve krediler şeklinde ulusal sınırların ötesine **ihraç edilmektedir**.

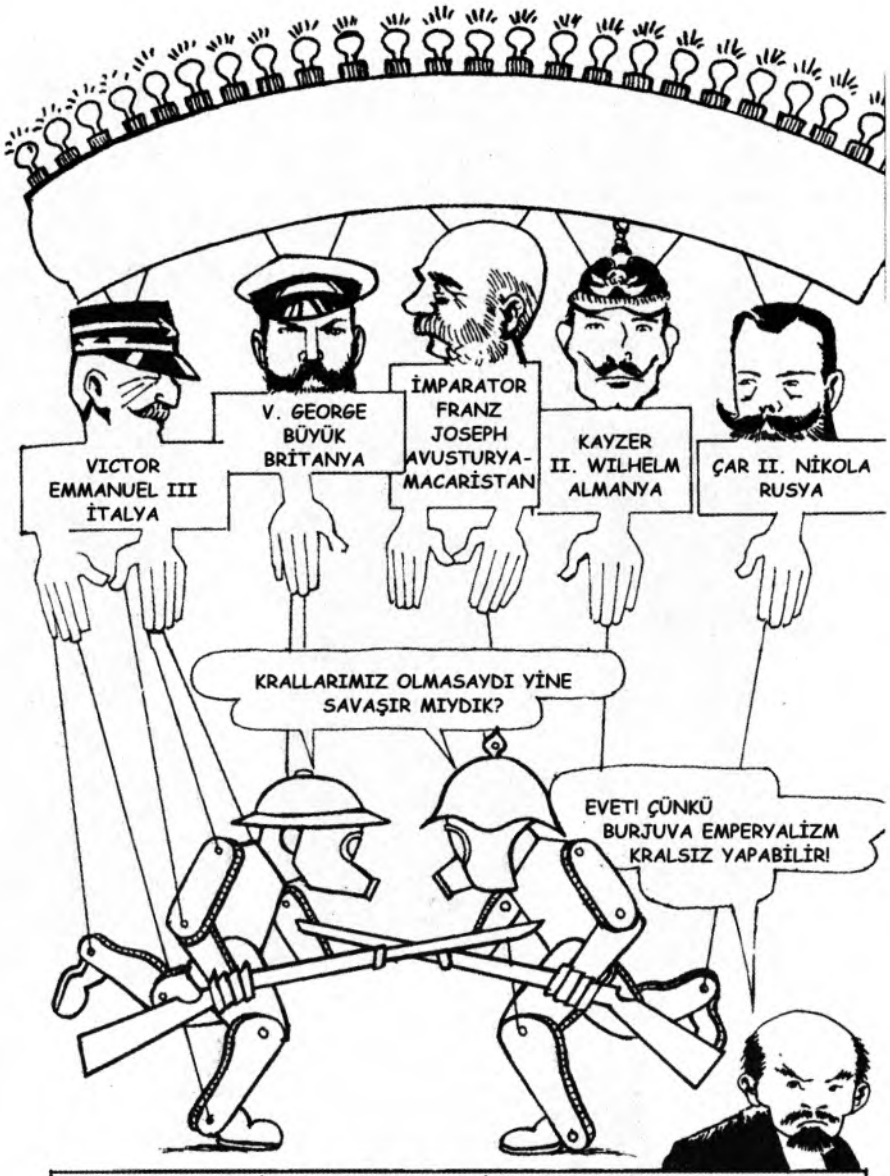
Dünya pazarının denetimini sağlamak için **çok-uluslu** tekeller ya da **ulus-aşırı** tekeller arasında keskin bir mücadele söz konusudur.

Fakat dünya halihazırda emperyal Büyük Devletler tarafından paylaşılmış olduğu için, rakip tekel güçler dünyanın **yeniden paylaşılması** uğruna ciddi bir kapışmaya girmişlerdir.

Dolayısıyla...

Rakip tekel güçler arasındaki ekonomik eşitsizlik -ve rakip kapitalist ülkelerin eşitsiz gelişmesi- emperyalist savaşları kaçınılmaz hale getirir...

"Avrupa ve dünya savaşı **burjuva, emperyalist** ve **hanedan** savaşının karakterini açıkça belirlemiştir. Pazarlar ve yabancı ülkelere gözünü dikme özgürlüğü uğruna yürütülen mücadele, tek tek ülkelerde proletaryanın devrimci hareketini ve demokrasiyi bastırma yolunda harcanan çabalar, burjuvazinin faydasına olacak şekilde bir ülkenin ücretli kölelerini başka ülkelerin ücretli köleleriyle karşı karşıya getirerek bütün ülkelerin proleterlerini aldatma, birliğini engelleme ve boğazlama arzusu – savaşın biricik gerçek içeriği ve anlamı burada yatmaktadır.

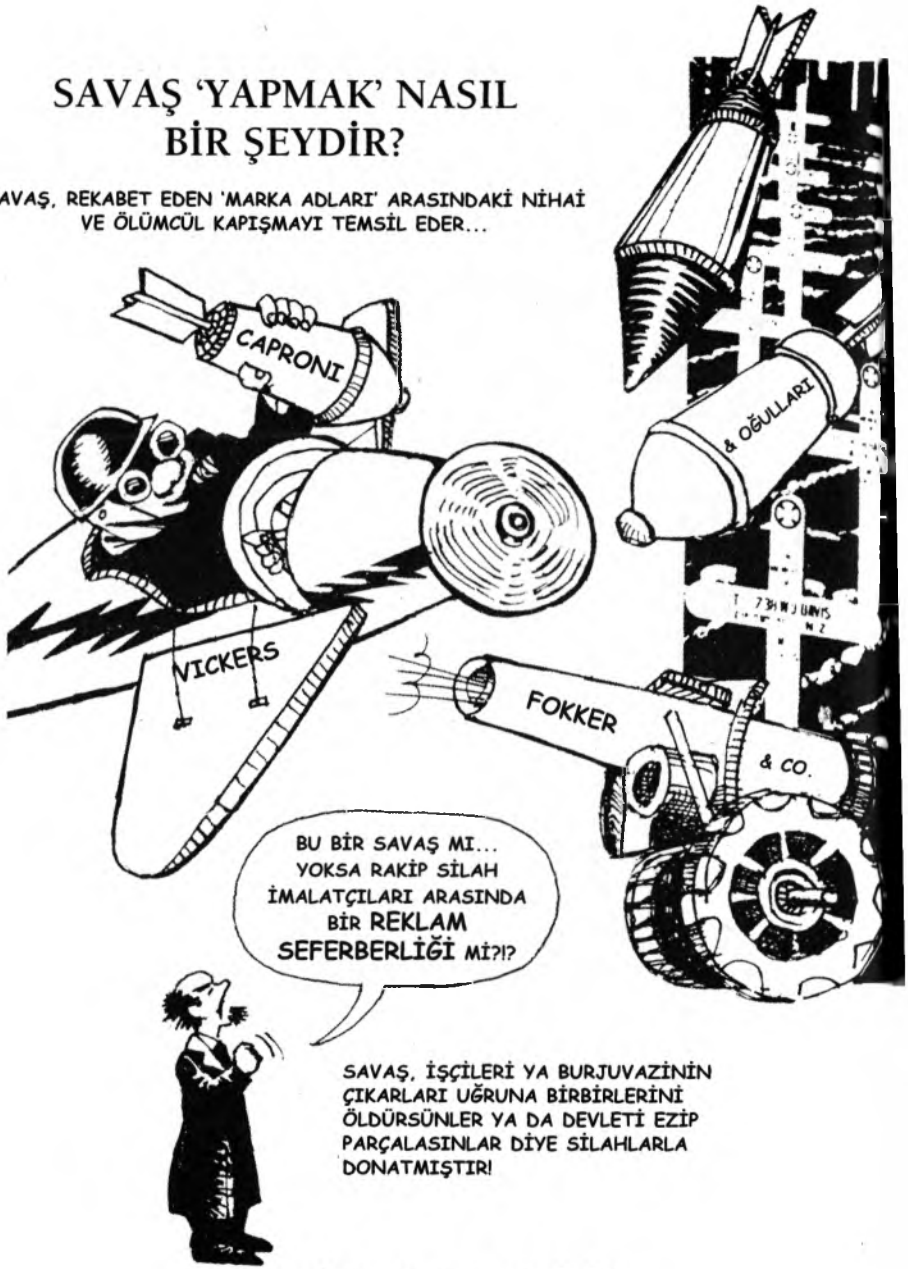
YİNE DE GERÇEK BİR UMUT VAR...

Kapitalizm 'en üst' aşamasına girerken, proletarya da **kendi** en üst aşamasına yaklaşmaktadır... DEVRİM'e!

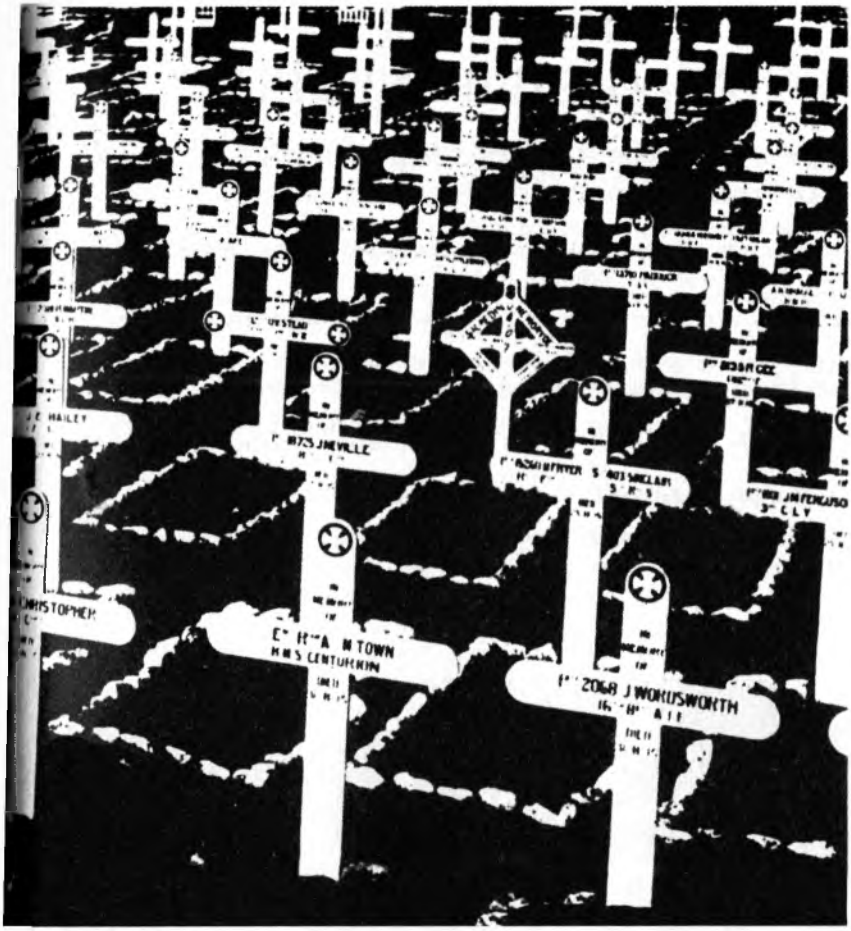
Lenin'in emperyalizme dair iktisadi teorisine yön veren ilke doğrudan eylemdir, çünkü bu ilke dünya savaşı ile devrimin **diyalektik bakımdan birbiriyle ilintili** olduğunu göstermektedir. Lenin'den öğrenilecek büyük ders budur...

SAVAŞ 'YAPMAK' NASIL BİR ŞEYDİR?

SAVAŞ, REKABET EDEN 'MARKA ADLARI' ARASINDAKİ NİHAİ VE ÖLÜMCÜL KAPIŞMAYI TEMSİL EDER...

SAVAŞI İÇ SAVAŞA ÇEVİRİN!...

İŞÇİLERİN BU SAVAŞI 'KAZANMALARI' SÖZ KONUSU BİLE OLAMAZ...

...İKİ TARAF DA 'BİRBİRİNDEN DAHA KÖTÜDÜR'
...SOSYALİSTLER KENDİ ÜLKELERİNDE
BU TARAFLARIN HEPSİNİN YENİLMESİ İÇİN
UĞRAŞ VERMELİDİRLER!

İLK ADIM, DEVRİMCİ YENİLGİCİLİKTİR...

'DEVRİMCİ YENİLGİCİLİK' NEDİR?

Savaş, devleti toplumla özdeşleştirir – Devrim de toplum içindeki sınıf savaşını.

Savaş zamanında herkes devletle **özdeşleşmek** zorundadır... herkes, hangi **sınıftan** olursa olsun, devleti, 'vatan'ı savunmaya mecburdur.

Kendi hükümetine karşı gelmek 'yenilgicilik'tir – devlete karşı **ihanet** demektir!

Fakat tehlikede olan sizin ülkeniz midir, yönetici sınıf mı? Egemen sınıf devleti tek başına kontrolünde tutar ve toplumun **tümünü** kendi **sınıf çıkarlarıyla** bir kılar.

İşçiler cephedeki siperlerde **kendi** çıkarlarını, **kendi** devletlerini, **kendi** sınıflarını mı savunmaktadırlar?

Bütün ülkelerin işçileri ancak 'kendi' ülkelerinin yenilmesi halinde kazançlı çıkabilirler.

Yenilgi dünya savaşını düşman sınıflar arasında **iç savaşa** ve dünya çapında bir devrime çevirmeyi kolaylaştırır!

LENİN'İN ZORLU MÜCADELESİ, 1915-1917

5 Eylül 1915'te savaş-karşıtı 38 sosyalisti biraraya getiren bir konferans İsviçre'nin bir köyü olan Zimmerwald'de toplandı.

Bu konferansta Lenin'in **devrimci yenilgicilik** ve **iç savaş** tezleri ancak solcu azınlığın desteğini kazanabildi.

Fakat konferansın çoğunluğu Enternasyonal'le bağları koparmak istemedi. Troçki'nin 'galiplerin ya da mahvolanların olmadığı barış' önerisi, Mayıs 1915'te Fransız, Alman, İtalyan ve Menşevik çoğunluğun desteğiyle **Zimmerwald Manifestosu** olarak benimsendi. Lenin'e göre, **pasifizm** ve **vatan savunması** sınıf mücadelesine aynı derecede ihanet anlamına geliyordu.

Nisan 1916'da Kienthal'de yapılan bir sonraki savaş-karşıtı konferansta Lenin'e destek verenlerin sayısı çoğaldı. 1917'de Lenin, **3. Komünist Enternasyonal'in** üyeleri olarak hareket edecek olan Rus-olmayan çok sayıda takipçiyi safına çekecekti.

YA BOLŞEVİKLER?

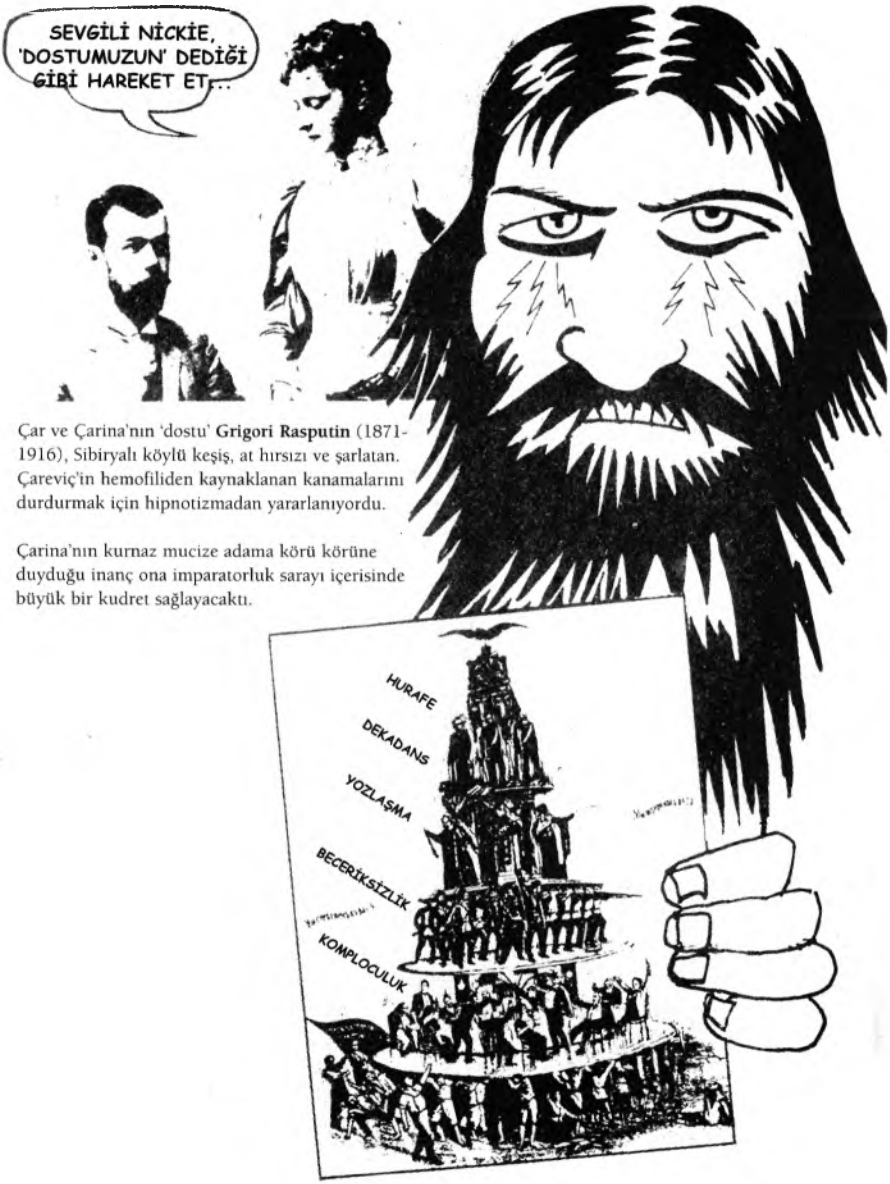
8 Ağustos 1914'te Duma'daki hem Menşevik hem Bolşevik vekiller **savaş bütçesi** oylanırken **çekimser oy** kullandılar (tabii Duma'nın çoğunluğu olumlu oy kullanmıştı).

Fakat Lenin'in **yenilgicilik** politikası 'yutulması zor' lokma gibi görünüyordu ve -kendisine sadık Kamenev dahil olmak üzere- Bolşevik Merkez Komitesi tarafından benimsenmeyecekti.

5 Bolşevik vekil ile diğer liderlerin tutuklanıp Sibirya'ya sürgüne gönderilmeleri parti örgütünde sarsıntı yarattı. Fakat **tabandaki** Bolşevik **işçiler** de 1915-1917 arasındaki dönemde sayıları durmadan çoğalan savaş-karşıtı gösteriler organize ettiler.

1915'te cephede ilk kitlesel 'yenilgici' teslim olmalara rastlandı. Baltık filosunun denizcileri ayaklandılar. 1917'de 15 milyon kadar işçi ve köylü üniforma altındaydı **–devrimci dalga gelgit halindeydi!**

ÇAR'IN 'NİKÂH PASTASI' DİLİM DİLİM OLUYOR...

Çar ve Çarina'nın 'dostu' **Grigori Rasputin** (1871-1916), Sibiryalı köylü keşiş, at hırsızı ve şarlatan. Çareviç'in hemofiliden kaynaklanan kanamalarını durdurmak için hipnotizmadan yararlanıyordu.

Çarina'nın kurnaz mucize adama körü körüne duyduğu inanç ona imparatorluk sarayı içerisinde büyük bir kudret sağlayacaktı.

Generaller, soylular ve politikacılar Fransız ve Britanyalı diplomatların da onayıyla açık açık **darbe yapmaktan** söz ediyorlardı.

ŞUBAT 1917... SOKAKLARDA,

DÜNYA KADINLAR GÜNÜ
23 Şubat
Aç yürüyüşçüler ve fabrika işçileri polisle çatıştılар.

24 Şubat
Petrograd'da 200 bin işçi greve gitti.

25 Şubat
Petrograd'da genel grev; devrimcilerin üstüne ateş açıldı, yaygın tutuklamalara gidildi.

26 Şubat
Çar Duma'yı dağıttı, fakat vekiller 'gayri resmi olarak' toplanmaya kararlılar.

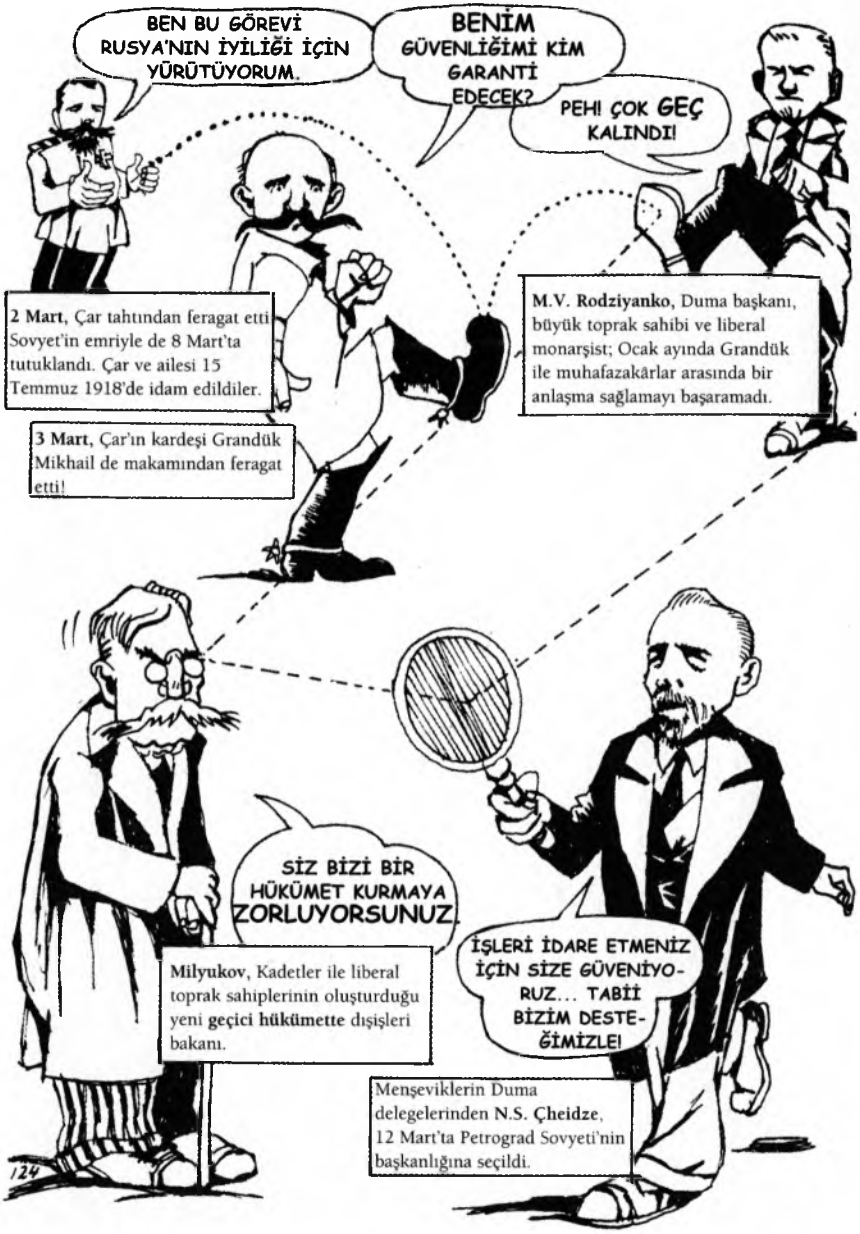
27 Şubat
Muhafız alaylarının ayaklanması ve İşçi Vekilleri Sovyeti'nin kuruluşu. Duma bir 'geçici komite' kuruyor.

28 Şubat
İşçiler ve askerler Çar'ın bakanlarını tutuklayıp Schlusselberg Hapishanesi'ni zaptettiler. *İzvestiya*'nın ilk sayısı çıktı.

HALK ÇARLIĞI YIKIYOR...

1 Mart
Sovyet'in askeri seksiyonu kuruluyor ve Moskova Sovyeti'nin ilk oturumu yapılıyor.

AMA İKTİDAR KİMDE?

Sosyalist-Devrimci Parti'nin liderlerinden, Sovyet delegesi **V.M. Çernov**, 4 Mayıs'ta geçici hükümetin kabinesinde görev almayı kabul etti.

A.F. Kerenski, hukukçu, SR lideri ve 1912'deki 4. Duma'nın Trudovik vekili, Sovyet'in başkan yardımcılığına seçildi. **3 Mart'ta** geçici hükümetin adalet bakanı, daha sonra savaş bakanı ve nihayet **17 Mayıs'ta hükümet başkanı** oldu.

Devrimden **nefret eden** burjuvazi, saçlarından sürüklenerek bu noktaya getirildi! Fakat 'ılımlı' sosyalistler, devrimin burjuva nitelik **taşıması gerektiği** konusundaki dogmatik inanca sımsıkı sarılmışlardı. Öte yandan, Sovyet liderleri **devrimci** çoğunluğun iradesine karşı gelmeden, işçi cumhuriyetinin **zaten kurulmuş** olduğu gerçeğine gözlerini kapayarak burjuva hükümeti destekleyemezlerdi.

'İKİLİ İKTİDAR' NASIL ORTAYA ÇIKTI?

HEM GEÇİCİ HÜKÜMETİN HEM DE SOVYETİN TOPLANTILARINI DÜZENLEDİĞİ DUMA'DAKİ (TAURIDE SARAYI) ASKER DELEGELERİ.

Esas olarak, köylü kitlelerini, dükkân sahiplerini, profesyonelleri, toprak sahiplerini, subayları ve hatta bazı generalleri bünyesinde toplayan, küçük-burjuva sosyalist SR partisi –Sovyet'teki en büyük parti.

"Kapitalistlere mantıksızca güven besleyen bir tutum... şu anda Rusya'daki **halk kitlelerinin** siyasetini karakterize eden tutum budur; bu durum, bütün Avrupa ülkeleri içerisindeki en geniş küçük-burjuvazinin toplumsal ve ekonomik toprağında devrimci bir hızda gelişmiş olan sürecin meyvesidir. Geçici hükümet ile Sovyet arasındaki 'anlaşma'nın **sınıfsal** temeli budur..."

DURUMU DAHA DA KÖTÜLEŞTİREN BİR ETKEN, BOLŞEVİK LİDERLERİN DAĞINIK VE KAFALARININ KARIŞIK OLMASIYDI...

12 MART'TA KAMENEV, MURANOV (ESKİ DUMA VEKİLİ) VE SİBİRYA'DAN DÖNMÜŞ OLAN STALİN, PRAVDA'NIN EDİTÖRLÜĞÜNÜ ÜSTLENDİLER.

Lenin Zürih'te...

Savaş zamanında Zürih, pasifistler, casuslar, asker kaçakları, karaborsacılar ... ve DADA ismi verilen yeni, tuhaf bir sanat formu için bir sığınaktı...

7-26 MART, LENİN UZAKTAN BEŞ MEKTUP YAZIYOR...

"Proletarya... bugünkü devrimin kazanımlarını muhafaza edip barış, ekmek ve özgürlük davasını kazanmak üzere daha da ileri gitmek isterse, Marx'ın ifadesini kullanacak olursak, burjuva 'ısmarlama' devlet makinesini ezip parçalamak ve onun yerine, polis, ordu ve bürokrasiyi **bütün silahlı halkla** kaynaştırarak yenisini koymak zorundadır..."

3. mektup (fakat **Pravda**'da sadece ilk mektup yayınlanmıştı)

27 Mart: Lenin ve 32 Bolşevik **mühürlü bir trenle** Almanya sınırını geçtiler. ... Sonraki aylarda onları Martov'la başka sürgünler de izledi.

FİNLANDİYA İSTASYONU... 3 Nisan 1917

Lenin Vyborg bölgesinde 'Çar istasyonu'na vardı ve Petrograd Sovyeti liderleriyle binlerce Bolşevik işçi ve asker tarafından karşılandı...

...ve aynı akşam Lenin'in 'gök gürültüsünü andıran' konuşması SR'ler, Menşevikler ve hatta ona sadık Bolşevikleri şoka uğrattı...
BİZİM BURJUVA DEMOKRASİSİNE İHTİYACIMIZ YOK... BÜTÜN İKTİDAR SOVYETLERE!
O DELİRMİŞ!
LENİN'İN AKLINDA KİM VAR... BAKUNİN Mİ?!

4 Nisan'da Lenin fikirlerini Parti Konferansı'na sundu. Bu, devrimin en önemli belgelerinden birisiydi:

NİSAN TEZLERİ

1

...Milyukov ve şürekasının kurduğu yeni hükümet, kendi kapitalist niteliğine uyan emperyalist bir savaş sürdürüyor. Kendi payımıza, 'devrimci savunmacılığa' en ufak bir taviz verilmesi dahi kabul edilemez.

2

...ülke, proletaryanın yetersiz sınıf bilinci ve örgütlenmesi yüzünden iktidarın burjuvazinin ellerinde olduğu devrimin birinci aşamasından, iktidarın proletaryanın ve köylülüğün en yoksul kesimlerinin ellerine devredilmesi gerektiği **ikinci** aşamasına **geçiyor**...

3

Geçici hükümete destek yok... **bu** hükümetin, bu kapitalistler hükümetinin, emperyalist bir hükümet olmaktan vazgeçmesi şeklindeki gerçekleşmesi mümkün olamayacak, yanılsamalar doğuran 'talebi' ortadan kaldırmak gerekir...

4

İşçi Vekilleri Sovyetleri'nin **mümkün olan tek** devrimci yönetim biçimi olduğunu kitlelerin kendi gözleriyle görmeleri sağlanmalıdır... bizim görevimiz (azınlıkta kaldığımız sürece) kitlelerin pratik ihtiyaçlarına göre uyarlanmış sabırlı, sistematik ve ısrarcı açıklamalarda bulunmaktır...

5

...İşçi Vekilleri Sovyetleri'nden parlamenter cumhuriyete dönmek geriye atılmış bir adım olacaktır... Polis, ordu ve bürokrasinin kaldırılması. Hiçbir memurun maaşı... ortalama bir becerikli işçinin ücretini geçmeyecektir.

6

Bütün toprak mülklerine zorla el konması.
Ülkedeki **bütün** toprakların kamulaştırılması... Ayrı bir Yoksul Köylü Vekilleri Sovyetleri kurulması. Büyük mülklerin her birinde bir model çiftlik kurulması...

7

Ülkedeki bütün bankaların tek bir ulusal banka halinde birleştirilmesi ve bu bankada Sovyet denetiminin sağlanması.

8

Bizim **acil** görevimiz sosyalizmi 'getirmek' değil, sadece toplumsal üretimi ve ürün dağıtımını Sovyetlerin **denetimi** altına almaktır...

8 NİSAN'DA PETERSBURG BOLŞEVİK KOMİTESİ LENİN'İN NİSAN TEZLERİNİ 2'YE KARŞI 13 OYLA REDDETTİ. (SOVYET VE DUMA LİDERLERİ SEVİNÇ İÇİNDEYDİ!)

LENİN 'ESKİ BOLŞEVİKLER'İ İKNA ETMEK İÇİN ÇABALIYOR...

LENİN'İN KABUL GÖREN BURJUVA DEVRİMİ DOKTRİNİNDEN BU ANİ TAM KOPUŞU 'YAŞLI MUHAFIZLAR'IN KAFALARINI KARIŞTIRMIŞTI...

Lenin sabırla izah ediyor...

1) Devlet iktidarının **bir sınıftan** bir başka sınıfa devredilmesi, hem terimin tam bilimsel hem de pratik siyasal anlamında bir **devrimin** ilk, başlıca, temel işaretidir.
2) Proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü Rus Devrimi'nde **şimdiden** gerçekliğe dönüşmüş durumdadır... Bu, merkezi bir devlet iktidarının çıkardığı **yasaya değil**, halkın aşağıdan doğrudan inisiyatifine, iktidarın devrimci yoldan ele geçirilişine bağlı bir güçtür.

VE SABIRLA İZAH EDİYOR...

Sonraki birkaç ayda Lenin partinin tam desteğini yeniden kazanırken, Bolşevik militanlar fikirlerini işçilere 'sabırla izah etme'yi sürdürdüler...

SVERDLOV
Üye sayısındaki muazzam artışla uğraşmak zorunda olan Parti Merkez Sekretaryası'nın başı.

Troçki 17 Mayıs'ta geldi, Lenin'e katıldı ve Ağustos'ta Bolşevik Merkez Komitesi'ne seçildi.

DEVRİMCİ SAVUNMACILIK
KÜÇÜK BURJUVA SOSYALİZMİNİN SLOGANI!
Geçici hükümet Müttefiklerin savaşı **sürdürme** baskısı altında. Kerenski, Sovyetteki 'savunmacı' SR ve Menşevik liderlerin desteğiyle 16 Haziran'da Rusya'nın Galiçya'ya saldırması emrini verdi.
1917'de ordu dağılmaya başladı (yaklaşık 8 milyon ölü ya da yaralı vardı), Haziran ile Ekim ayları arasında 2 milyon asker cepheden **kaçtı**...
...köylerine dönen bu asker kaçakları SR'lerin köylüler arasındaki desteğinin **azalması** sürecini hızlandırdılar.

Tsereteli, SR'ler ve diğer Menşevikler Bolşevizmin halk desteğinin bulunmadığını **kanıtlamak** için kitlesel bir gösteri düzenlediler. Fakat 18 Haziran'da Petrograd'da yürüyen 400 bin işçi Bolşevizmden yana tavır aldı! Maksim Gorki *Novaya Jizn*'de Bolşevizmin **tam bir zafer** kazandığını bildiriyordu.

...BU ARADA, İZAH ETMEYE DEVAM...

"Bizim için gerekli olan şey, savaşın toplumsal ve siyasal karakterinin tek tek kişilerin ya da grupların, hatta ulusların 'iyi niyeti'yle değil, savaşı sürdüren **sınıfın** konumunca, savaşın modern toplumda egemen ekonomik güç olan sermayenin **bağlarının** bir devamı gösteren sınıf **politikasınca**, modern kapitalizmin **emperyalist karakteriyle**, Rusya'nın Britanya, Fransa ve diğer ülkelere finans, bankacılık ve diplomasiye bağımlılığıyla belirlendiğini kitlelere açık açık izah etmektir. Bunu halkın anlayabileceği bir ustalıkla izah etmek **kolay bir şey değildir**..."

TEMMUZ GÜNLERİ...

Nisan ayında Lenin gönülsüz 'eski Bolşevikler'le uğraşmak zorunda kaldı. Fakat Temmuz'a gelindiğinde 'solcular'ın devrimci sabırsızlığından kaçınmak mümkün değildi. Bolşevik Askeri Örgütü'nün liderleri, Kronstadt denizcileri ve Petrograd makineli tüfek müfrezesi **derhal silahlı ayaklanma** istiyorlardı...

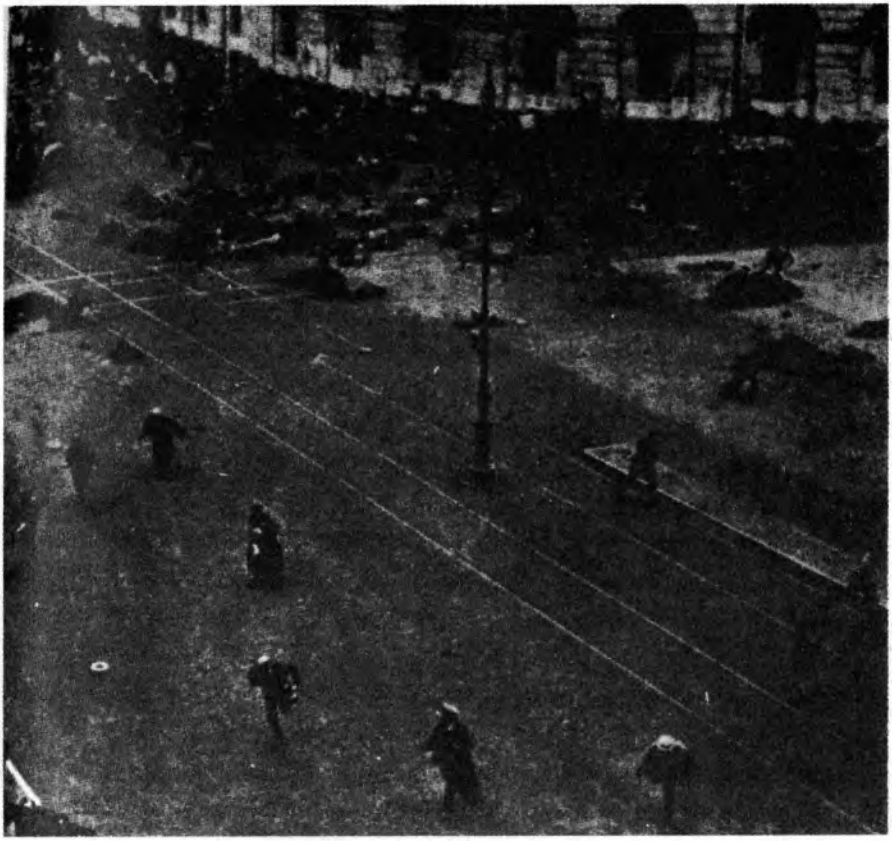
...fakat Lenin, "Henüz değil," dedi.

4 Temmuz'da, Sovyetin SR-Menşevik liderlerinin iktidarı almaya **zorlanabileceğine** inanmakta olan yarım milyon gösterici sokaklardaydı...

Temmuz Hareketi başlayınca Bolşevikler ona katılmamazlık edemezlerdi. "Tarafsız kalmaktansa kitlelerle **birlikte yenilen tarafta olmak** daha iyiydi."

O zamana kadar Lenin, sol partilerin hâlâ vakit varken Sovyetlerin iktidarı derhal ve **barışçı** yolla iktidarı almasında görüş birliği içinde olabileceklerini ileri sürmüştü.
Fakat 3 ve 4 Temmuz'da Sovyetteki SR-Menşevik liderler, Kazakları Petrograd'a çağırıp, devrimci müfrezelerle işçileri silahsızlandırıp dağıtarak ve Bolşeviklere karşı şiddete başvurulmasına göz yumup onaylayarak ve cephede ölüm cezasının geri getirilmesine itiraz etmeyerek, vb. iktidarı fiilen karşı-devrime teslim ettiler.

Pravda büroları tarumar edildi, Kamenev ve Troçki dahil olmak üzere yüzlerce Bolşevik tutuklandı. Lenin basında 'Alman ajanı' olmakla suçlanıyordu. Lenin, yazmaya devam ettiği Razliv bataklıklarında saklandı...

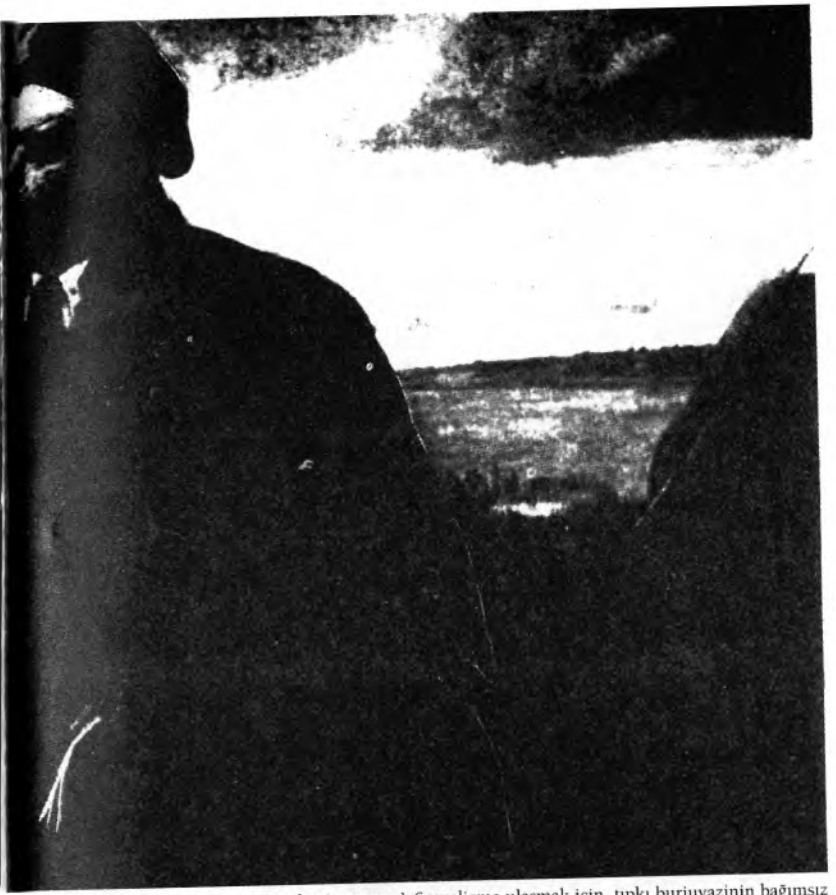
Proletarya siyasal bağımsızlığını geliştirebilir mi?

Kapitalizm yüzlerce yıl önce, feodal toplum içinde olgunlaşmaya başlamıştı. Birbirleriyle meta **alışverişine** giren tüccarlar, toprak sahibi feodal sınıf karşısında **kapitalist bir sınıf** olarak giderek bağımsızlaşıyorlardı.

Fakat tüccarlar çalışmalarını sağlayan bir **şeye** sahiptiler –o da Avrupa'nın yeni, büyümekte olan şehirlerinde özerk bir alandı. Sınıf bağımsızlıklarının maddi, teknik ve kültürel temellerini işte bu alanda atabilmişlerdi.

Fakat proletarya -meta **üreticileri** kitlesi- ezilen, sömürülen bir sınıf olarak kalmıştır. Niçin? Çünkü burjuvazi, üretim ve mübadele araçlarını... ayrıca **eğitimi** kendi tekeline almıştı. Kapitalistlerin sadece 'paraları' yoktur; onlar **idari elitler** yaratma imkânına da sahiplerdir. İdare, kontrol araçlarını kontrol etmenin aracıdır; **bu** olmadan proletarya ileri derecede gelişmiş bir toplumda geri bir sınıf olarak kalır.

İşçi sınıfı zaman içinde, sendikalar gibi **savunma organları** geliştirir. Fakat 1914'te Alman SDP işçi partisinin çöküşü, gerçek bir devlet kriziyle **baş edemeyeceğinin** kanıtı olmuştur... çünkü bu sınıf henüz bütün toplumu örgütlemeye, onu **idare etmeye** hazır değildi.

Sosyalizm kapitalizmin içinden 'yeşermez'. Sosyalizme ulaşmak için, tıpkı burjuvazinin bağımsız bir sınıf olmayı başararak feodalizme karşı koymuş olması gibi, devrimci bir proleter sınıfın da kapitalizme **karşı koyması** gerekir.

Proletarya kendi idaresini, kendi bağımsız **sosyalist** ekonomisini, ancak siyasal egemenliği elde ederse geliştirebilir. Marx'ın toparlayıcı bir slogan olan 'proletaryanın diktatörlüğü'yle kastettiği şey de budur.

KERENSKİ KARARSIZLIK GEÇİRİYOR...

Alman orduları ilerlediler ve 21 Ağustos 1917'de Bolşevik yanlısı filonun bulunduğu önemli bir liman olan Riga'yı ele geçirdiler.

Duma başkanı **Rodziyanko**, burjuvazinin dileğini söze döküyordu: Sovyet'ten kurtulmak!

Son dakikada Kerenski tereddüt geçirip komplonun içinde yer almadı. Kornilov'un askeri ayaklanması Petrograd Sovyeti askerleri ve işçilerce -Bolşevik Partisi'nin de yardımlarıyla, üstelik Bolşevikler hâlâ hükümetin **baskılarına** ve **kovuşturmalarına** maruz kalıyorken- birkaç gün içinde boşa çıkartıldı!

Kornilov'un yenilgisinin ardından Lenin **bir kere daha**, **barışçı yoldan** bir işçi demokrasisi kurma umuduyla, SR-Menşevik liderlerle anlaşmaya varmanın yollarını aradı.

Fakat bu kesimler Lenin'in önerisini geri çevirip Kerenski hükümetini desteklemeyi sürdürdüler.

Bu arada halktan Bolşevizme kitlesel katılımlarda **artış** gözleniyordu...

25 EKİM

24 Ekim gecesi Lenin, Smolni Enstitüsü'ndeki (eski bir kız okulu) Bolşeviklerin karargâhına geldi ve 25 Ekim gecesi saat 2'de harekete geçildi...

BİZ İKTİDARIN ELE GEÇİRİLMESİNİ 26 EKİM'DE 2. SOVYET KONGRESİ'NİN AÇILIŞINA DENK GETİRDİK.

Kızıl Muhafızlar bütün kilit noktaları (demiryolları, köprüler, telgraf, telefon ve elektrik tesisleri) işgal ettiler.

Kerenski hükümetinin karargâhı olan Kışlık Saray'a baskın düzenlendi.

Genç subay-kadetlerden oluşan hükümetin savunma birliği hiç direnmedi. **Tek damla kan dökülmedi**.

DEVRİMİ

Moskova'da Şehir Duması'nın Menşevik ve SR liderleri, işçileri acımasızca katleden bir 'Beyaz Muhafızlar' gücü örgütlemişlerdi. Bolşeviklerin 2 Kasım'da iktidarı almaları altı günlük sert sokak savaşlarına mal oldu.

Lenin'in 26 Ekim'de (yeni takvimle 8 Kasım'da) yapılan Sovyetler Kongresi'ndeki **ilk sözleri**...

Dünyadaki ilk sosyalist hükümet!

Kongre, 102 üyeden oluşan yeni bir Tüm-Rusya Sovyetleri Yürütme Komitesi seçti: Bunların 62'si Bolşevik, geri kalanı Menşevik, SR ve diğer örgütlerdendi. İlk **Halk Komiserleri Sovyeti**, Lenin'in başkanlığında 15 Bolşevikten oluşuyordu.

26 Ekim sabahı Sovyet, toprakta **özel mülkiyeti** kaldırdı, fakat köylünün yeni arazisini **işgal edip işletmesi** hakkını tanıdı.

"Köylülük bizim programımız doğrultusunda mı, yoksa SR'lerin programına göre mi hareket edecek? Bunun fazla bir önemi yok: Onlar açısından önemli olan, **artık** başlarında toprak sahiplerinin **durmayacağı** ve kendi hayatlarını örgütleyebilecekleri konusunda kesin bir güvenceye sahip olmaları."

Lenin'e göre, doğrudan üreticiler demokrasisi kurmanın ilk adımları henüz çok aşırıya gitmiş görünmüyordu. Lenin ağır endüstrinin **tamamen** ulusallaştırılmasını düşünmemişti, bilakis onun kafasında, kapitalistlerin de bir yer tutacağı **karma ekonomide** sosyalist devletin giderek daha fazla oranda katılması ve etkili bir işçi denetimi kurulması vardı.

BREST-LİTOVSK BARIŞ ANTLAŞMASI

27 Ekim, Lenin radyodan bir konuşma yaparak **derhal ateşkes** yapılmasını istedi. Fakat Aralık'ta yürütülen barış müzakerelerinde Almanlar 215 bin kilometre karelik toprak (bu topraklarda **20 milyon** insan yaşıyordu) ve 3 milyon altın ruble istediler!

Buharin, **savaşı sürdürmenin** Almanya'da işçi devriminin gerçekleşmesini cesaretlendireceği inancıyla, barışa karşı güçlü bir 'sol' muhalefet yürütüyordu.

Kendi ülkesinde devrimin **yenilmesi** ihtimalini kabullenerek uluslararası ölçekteki sosyalist devrime yardım elini uzatmak... **mantıksızcaydı** ve Marksist bir tutum **değildi**!

Lenin **yine** azınlıkta kalmıştı! Fakat onun gerçekçiliği de kendini pratikte gösteriyordu. Almanlar ilerleyip 18 Ocak'ta Ukrayna'yı istila ettiler ve Petrograd'ı tehdit etmeye başladılar.

Rusya 3 Mart 1918'te barışı kabul etmek zorunda kaldığı halde, Almanların işgali Kasım ayına kadar dokuz ay daha devam etti. Burada Ukrayna, Don ve Kuban bölgelerinde Almanların yardımıyla 'Beyaz' **karşı-devrimci ordular** kurulmuştu. Yenilmeleri üç yıl sürecek olan Beyaz karşı-devrimi böyle başladı!

Haziran 1918'de Menşevik liderler Gürcistan'da bağımsız bir cumhuriyet ilan ettiler ve **Alman** ve **Türk** birliklerine 'sınırlarını savunma' çağrısında bulundular.

Bolşeviklerin iktidarı ele geçirişiyle ilgili bazı gerçekler...

Bolşevik-karşıtı propaganda her zaman Lenin'in sadece 'iktidarı ele geçirdiği'ni, Ekim'in bir **darbe** olmaktan öteye gitmediğini, demokratik-olmayan bir azınlığın düzenlediği bir komplo olduğunu iddia etmiştir. Oysa **gerçekler** göstermektedir ki, 1917 yazı boyunca ve ondan sonra **halkın desteği** hızla Bolşevizme doğru kayıyordu ve bu da ifadesini demokratik biçimde Rusya'nın her tarafında kent ve Sovyet seçimlerinde bulmaktaydı.

30 Aralık 1918'de yeni **Kurucu Meclis** için yapılan genel seçimlerde şu sonuçlar alınmıştı:

Kadetler ve diğer burjuva partileri	4,600,000 (yüzde 13)
SR'ler	20,900,000 (yüzde 58)
Menşevikler	1,700,000 (yüzde 4)
Bolşevikler	9,023,963 (yüzde 25)

Çoğunluk aslında **devrimci** demokrasiden yana oy kullanmıştı. Fakat 1918'e gelindiğinde belli başlı partiler **gerçekte** neyi savunuyordu?

Kadetler

Büyük burjuvazinin partisi, Ekim'den **önce** bile, Sovyetlerin askeri yoldan bastırılmasından yanaydı ve Aralık ayında 'Beyaz' monarşizm-yanlısı subaylara başvurmuşlardı.

SR'ler

Parti birbirine karşıt, **uzlaşmaz** hiziplere bölünmüş durumdaydı. Fakat seçimlerde kendini tek 'köylü partisi' olarak sunuyordu. Kerenski, Çernov ve diğerlerinin yönetimindeki sağ SR'ler Sovyet-karşıtı komplolara bulaşmışlardı. Sol SR'lerse Ekim Devrimi'ni desteklemeye ancak devrimin başarısından **sonra** karar verdiler. Bir süre SR'ler komiser ve Sovyet yetkilisi olarak hükümette de yer aldılar. Fakat Temmuz-Ağustos 1918'de iktidarı **ele geçirmeye** kalkıştılar.

Menşevikler

Menşeviklerin oylarının yarısı, Kafkaslar'daki proleter-olmayan milliyetçi, sağcı tabandan geliyordu. Yine de 17-21 Ekim 1918'de Menşevik Merkez Komitesi Kongresi'nde yöneticiler, Bolşevik devriminin hem **zorunlu** hem de **halk desteğine** sahip olduğunu tanıyacaklardı!

Bolşevikler

Bolşeviklerin aldıkları oylar devrimin **can alıcı sinir merkezini** temsil etmekteydi: proletarya ve ordu ile donanmanın yarısından fazlası (yani, üniformalı **köylüler**).

İç savaş... ve 'demokrat olmayan demokratlar'

Gorki'nin 28 Ekim 1917'de *Novaya Jizn*'de çıkan kendi sözleri. Fakat Plehanov gibi Gorki de hiçbir zaman Bolşevizme karşı **düşmanca eylemlere** bulaşmış değildi. İç savaş sırasında da yine Sovyetleri desteklemek için canla başla çalıştı.

Bolşevik-karşıtı liderlerden yalnızca birkaçı. Bu insanlar yola liberal, eski Marksist, kıdemli Narodnik, terörist, SR Partisi kurucusu ve Menşevik olarak çıkmışlardı. Hepsi de Britanya, ABD ve Fransız ordusunun müdahalesini gerektiren karşı-devrimci bir diktatörlüğü destekliyorlardı; Sovyetleri yıkmak için 'Beyaz' generallerle karanlık tezgâhlara girişmişlerdi.

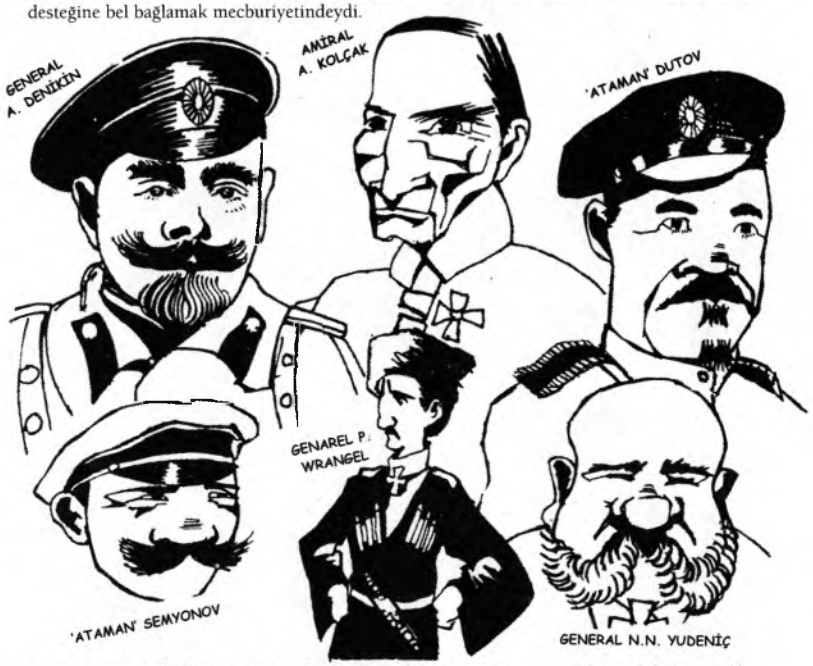
'İç savaş' aslında, üç buçuk yılda bütün ülkeyi harabe haline getiren bir **sınıf savaşıydı. Orta sınıfın** Sovyetlere direnişi küçük burjuva sosyalistleri, teknisyenler, memurlar ve askeri personelden geliyordu.

Sosyalistler niçin proleter devrimle **işbirliğine gitmediler** ve Rusya'yı faciaya sürüklenmekten kurtarmadılar?

1. S-R ve Menşevik ideologlar, idari eliti kendilerinin oluşturacakları bir burjuva kapitalist cumhuriyet istiyorlardı.
2. Yanlış bir şekilde Bolşeviklerin sadece 'iktidarı ele geçirdikleri'ne, o iktidarı 'geri alabilecekleri'ne inanıyorlardı.
3. 'Hiçbir tarihi', hiçbir yönetme deneyimi bulunmayan bir sınıf olarak proletaryanın devrimin **meşru**, demokratik gücü olduğuna inanamıyorlardı.

ÖNE ÇIKMIŞ 'BEYAZ' GENERALLER, 1918-1920

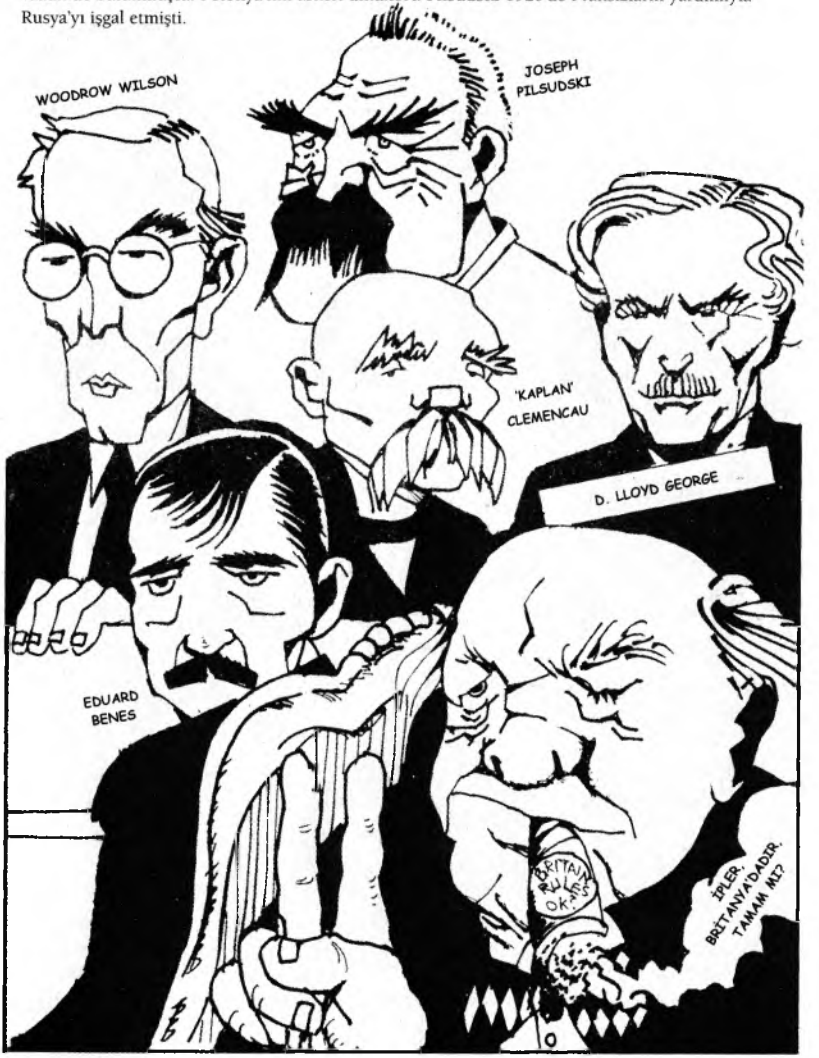
'Beyaz' karşı-devrim, daha en başından itibaren eski çarlık generallerinin **demokratik-olmayan** desteğine bel bağlamak mecburiyetindeydi.

Güney Rusya'nın başkomutanı **Denikin,** Kasım 1918'de Romanya, Jassy'de ortak bir Müttefik ve Beyaz konferansınca Rusya diktatörlüğüne atanmıştı. **Kolçak** Aralık 1918'de Sibirya, Omsk'ta kurulan Müttefikler desteğindeki Beyaz hükümetçe yüksek hükümdar olarak ilan edilmişti. **Dutov** güney Urallar'da bir Kazak ordusuna komuta ederken, generaller **Alekseyev, Krasnov** ve **Kornilov** Ukrayna, Don ve Kuban bölgelerindeki başka Kazakları yönetmekteydi. **Semyonov** Mançurya sınırındaki Beyaz birlikleri idare edip Japon müdahalesini destekliyordu. **Yudeniç** Britanyalıların ve Finlilerin desteğiyle 1919'da Petrograd'a saldırı hazırlıkları yapmaktaydı. **Wrangel** de 1920'de Kırım'da son Beyaz ordusunu örgütlemişti.

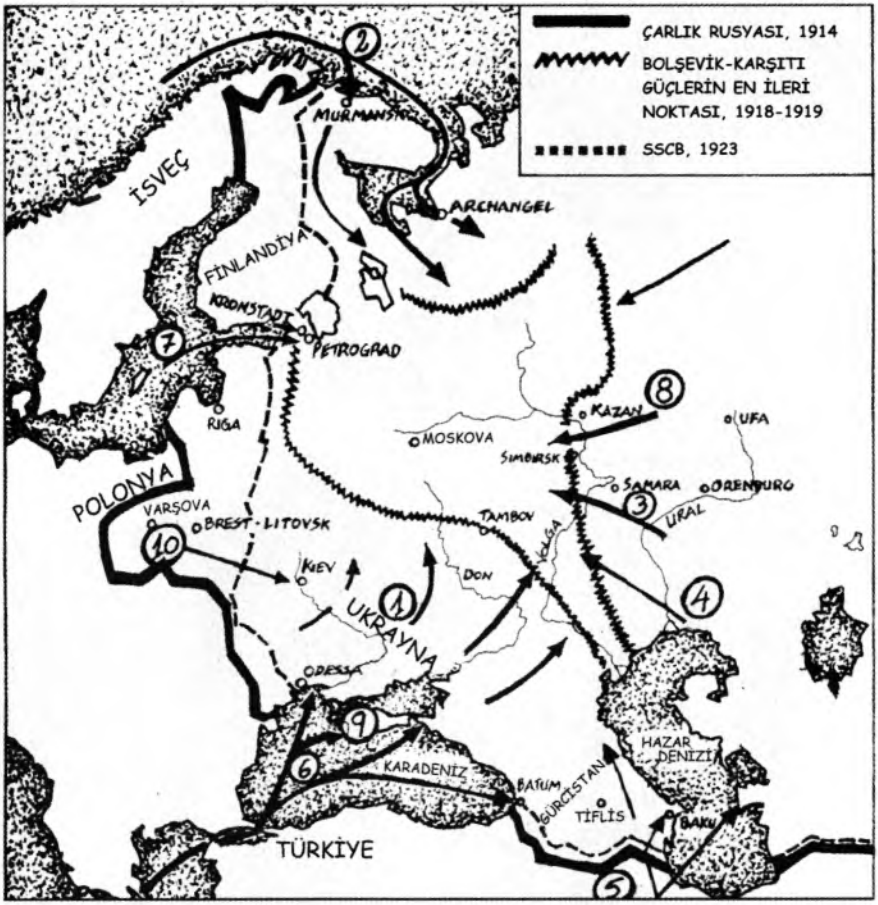
MÜTTEFİK MÜDAHALESİ

1918'de Britanya'nın savaş bakanı olan **Churchill**, Müttefiklerin askeri müdahalesinin asıl beyniydi. Britanya başbakanı **Lloyd George** Bolşevizmin Britanyalı işçilere 'bulaşabileceği' kaygısını taşıyordu. Fransız savaş bakanı **Clemencau** Bolşevizme karşı süratle askeri zafere ulaşılmasından yanaydı. ABD başkanı **Wilson** diplomasi ve abluka yöntemlerini tercih ediyordu. Müttefiklerin Çekoslovakya'nın bağımsızlığını tanımaları karşılığında, **Benes** Çeklerin askeri birlik göndereceği vaadinde bulunmuştu. Polonya'nın askeri diktatörü **Pilsudski** 1920'de Fransızların yardımıyla Rusya'yı işgal etmişti.

'İÇ SAVAŞ'TA...

Müttefikler Brest-Litovsk Antlaşması'nı tanımadılar ve savaşı sürdürecek bir 'Beyaz' hükümeti desteklemeyi tercih ettiler. Dahası, Bolşevikler 28 Ocak 1918'de, Rusya'nın ulusal borcunu (toplam ulusal servetin üçte ikisi değerinde olan 80 milyar altın rublelik borcu!) iptal ettikleri zaman Müttefik emperyalizmine ölümcül bir darbe indireceklerdi.

1 Denikin, Krasnov, vb. 1918-1919
2 Britanya, ABD ve Beyazlar 1918-1919
3 Çek Lejyonları ve Beyazlar 1918
4 Kazaklar 1918
5 Britanya ve Türkler 1918
6 Fransızlar ve İngilizler 1918
7 Yudeniç ve müttefikler 1919
8 Kolçak 1919-1920
9 Wrangel 1920
10 Pilsudski 1920

"Bolşeviklere karşı

Ekim Devrimi'ni planlayan Petrograd Sovyeti Askeri Devrimci Komitesi, 7/20 Aralık 1917'de, Djerzinski'nin başkanlığında 'karşı-devrimle ve sabotajlarla savaşma' göreviyle 'Tüm-Rusya Olağanüstü Komisyonu' (kısaca, **Çeka**) şeklinde yeni baştan örgütlenmişti.

Beyaz Koruma Birlikleri, Kızıl Muhafızları

bütün yöntemler mübahtır"

kurşuna diziyorlar, 1918.

1918-1920'deki iç savaş büyük kaos zamanıydı ve bu dönemde Çeka'nın yaptığı infazların sayısı 12-50 bin arasında değişiyordu. Tabii bu konudaki **en yüksek** rakamlar bile **Beyaz Terör'ün** vahşetiyle kıyaslanamazdı. Örneğin, sadece Finlandiya'da, Beyazların idam ettiği işçilerin sayısı yaklaşık 100 bindi!

Üçüncü Komünist Enternasyonal

Lenin, Ekim Devrimi'nin dünyanın başka, daha **ileri** ülkelerindeki devrimler için bir 'fitil', 'işaret lambası' işlevi görmesini bekliyordu. Rusya **öncüydü**, fakat iç savaşın sebep olduğu devasa zorlukların üstesinden gelmek için dünya sosyalist devriminin yardımına ihtiyaç duyuyordu.

3. Komünist Enternasyonal, İç Savaş'ın en karanlık günlerinin ortasında, 2-6 Mart 1919'da kuruldu. Kurucu üyelerin şansı pek yaver gitmiyordu! **Bela Kun** 1919 yılının Mart ayından Ağustos'una kadar süren Macar Sovyet Cumhuriyeti'nin lideriydi. **Luxemburg** ile **Liebknecht** Ocak 1919'da, Berlin işçilerinin ayaklanması sırasında katledilmişlerdi. Bavyera'nın 'Kızıl Cumhuriyeti'nin sosyalist başbakanı **Eisner** suikasta kurban gitmişti. Noske'nin 'Beyaz' ordusu Bavyera, Bremen, Kiel ve Berlin'de sovyetleri bastırdı. İtalya'da **Gramsci'nin** faşizme karşı sosyalist bir 'birleşik cephe' kurma girişimi başarısızlığa uğradı. Bulgar komünistlerinin lideri **Dimitrov** 1923'te partinin yok edilmesi sırasında zorlukla kurtulup kaçabildi. ABD Sosyalist Partisi'nin lideri **DeLeon**, 1905'te Dünya Sanayi İşçileri'ni (IWW) kurdu; savaş-karşıtı tutumlarından dolayı 'Wobblies' diye anılan IWW 1919'da vahşi yöntemlerle dağıtıldı.

Uluslararası devrimci hareket **tek bir** şey başarmıştı: Kapitalist ülkelerin Sovyet Rusya'ya karşı **müdahalesini** zayıflatıp yenilgiye uğratmayı.

KIZIL ORDU...

Sovyet Rusya, 'dışarıdan' yardım almaksızın, Beyazlarla Müttefik müdahalecilerin birleşik kuvvetleriyle savaşabilmek için bir **Kızıl Ordu** yaratmak zorundaydı.

M. TUKAÇEVSKİ
İç Savaş'ta bütün ordulara kumanda eden Tukaçevski, 1914'te yirmi bir yaşında bir teğmendi.

V.I. BLYUKHER
Kızıl Ordu'nun en iyi stratejistlerinden olan Bolşevik bir işçi ve astsubay.

S.M. BUDYONNİ
Kızıl şövalyelere (1919'da Bolşevizmin etrafında toplanmaya başlayan Kazakların oluşturduğu birliklere) kumanda eden başka bir astsubay.

Genç Sovyet Cumhuriyeti zaferi karşılığında korkunç bir bedel ödemişti. En iyi, siyasal bakımdan en bilinçli işçilerden çok sayıda militanı savaşta can vermişti; halk tükenmişti, ülke yıkım halindeydi. Bu **topyekûn savaş** döneminde ekonomik çöküş tehlikesi askeri yenilgiden daha büyük görünüyordu.

TROÇKİ
Mart 1918'de savaş komiserliğine atanmıştı, Kızıl Ordu'nun ilham kaynağı olan örgütçüsüydü.

Savaş komünizmi...

1919'da Müttefiklerin Rusya'ya uyguladığı **ablukа** tam kapsamlıydı; izinsiz hiçbir şey ne içeri girebiliyor, ne de dışarı çıkabiliyordu. Beyazlar limanları, demiryollarının yüzde altmışını, sanayi ve tahıl üretiminin kilit bölgelerini işgalleri altında bulunduruyorlardı. Milyonlarca kişi açlıktan ölme tehdidiyle yüz yüzeydi! 1918 ilkbaharında bu olağanüstü duruma çare olarak iki amaçlı **savaş komünizmi** uygulanması tasarlanmıştı: 1) sanayide (Lenin'in akılcı olacağını düşündüğünden çok daha hızlı bir süreçle) **kamulaştırmayı** çoğaltma, 2) yoksul köylülerin, varlıklı Kulakların istiflediği **tahıla el koyma** mücadelelerinde proletaryaya yardımcı olmaya teşvik etme.

Lenin şöyle demişti: "Kriz, kıtlık ve besi hayvanı darlığı çekilen koşullarda köylü, ürettiği ürünü, henüz kendisine bir faydası dokunmayan büyük ölçekli sanayi kurulması uğruna, **kredi olarak** Sovyet iktidarına teslim etmelidir."

AÇLIK VE AYAKLANMA HAYALETİ

Ancak üç yıl, açlıktan neredeyse kırılan işçilerle köylülerin sabrını sınamak için uzun zamandı! Britanya'nın gizli servis ajanları, Menşevik ve SR ajitatörler 1919'da grevleri kışkırttılar. 1920-1921'de ciddi boyutlu köylü ayaklanmaları meydana geldi. Bu ayaklanmalardan Ukrayna'daki birinin başında **Mahno** vardı. Mahno, 1918-1920'de Beyazlarla savaşmış bir partizan lideriydi ve Gulyay-Polye bölgesinde bağımsız bir anarşist federasyon kurmaya çalışmıştı. Fakat Kızıl Ordu'yla birleşmeye yanaşmaması Ağustos 1921'de yenilgiye uğramasına sebep oldu.

Kronstadt denizcileri ayaklanması...

15 bin kişinin bulunduğu güçlü bir ada kale olan Kronstadt Sovyeti savaş komünizminde acilen reforma gidilmesi çağrısında bulunuyordu. 5-18 Mart 1921'de çıkardıkları isyan, Kronstadt denizcilerinin **köylü kökenleri** ile SR ve anarşist ajitatörlerin etkisini yansıtmaktaydı. Buzlar erimeden ve denizciler savaş gemilerini Petrograd'a yöneltmeden önce hemen harekete geçilmesi gerekiyordu. Kriz Tukaçevski'nin buzlar üzerinden sevk ettiği toplar ve askerlerle çözüldü.

Lenin köylülerin taleplerini karşılamaya çalışırken...

Eğer denizciler beklemiş olsalardı, köylü taleplerinin çoğu, Lenin'in 8-16 Mart 1921'de yapılan Onuncu Parti Kongresi'nde uygulamaya koydurduğu NEP, Yeni Ekonomik Politika uyarınca karşılanmış olacaktı.

"Bizi 'savaş komünizmi'ne zorlayan savaş ve yıkımdı. Bu, proletaryanın ekonomik görevlerine denk düşen bir politika değildi ve olamazdı. Sadece geçici bir tedbirdi. Küçük bir köylü ülkesinde diktatörlüğünü uygulayan proletaryanın doğru politikası, köylünün ihtiyacı olan mamul mallar karşılığında tahıl toplamaktır.

"Biz, başka ülkelerde devrim gerçekleşmediği sürece, ancak köylülükle uzlaşmaya gitmenin Rusya'da sosyalist devrimi kurtarabileceğini biliyoruz."

NEP uygulaması zorla tahıl toplamaları sona erdirdi. Tahılda serbest ticareti, yabancı kapitalistlere imtiyaz tanınmasını, küçük tacir, zanaatçı ve hatta küçük ölçekli endüstrilere tolerans gösterilmesini kurumsallaştırdı.

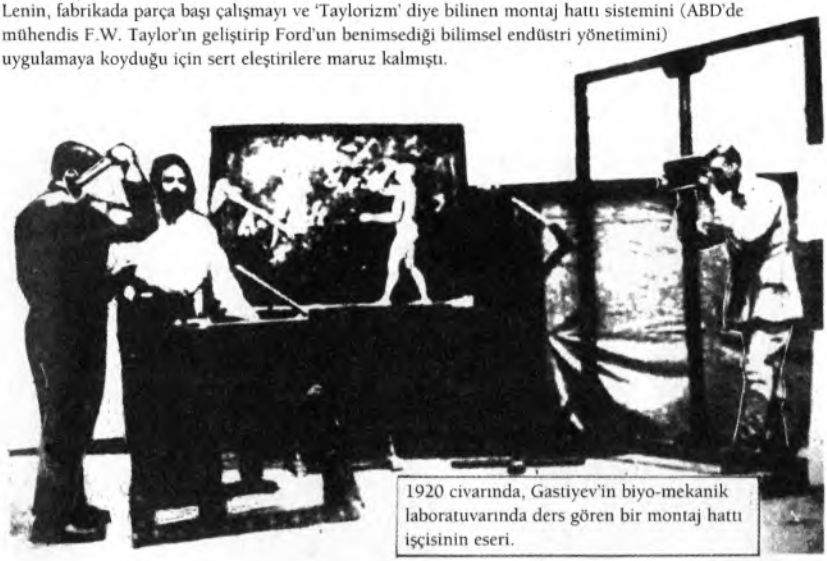
NEP ya da 'köylü Brest-Litovsk'u...

NEP, Lenin'in sözleriyle, Brest-Litovsk barış antlaşmasının **ekonomik** karşılığıydı... 1918'de de barışa karşı çıkmış olan 'sol komünistler' bu politikaya muhalefet etmekteydiler. Tıpkı 1918'de topyekûn bir devrimci savaştan yana oldukları gibi, 1921'de de savaş komünizmine dayalı radikal tedbirleri savundular.

Lenin'in 'devlet kapitalizmi' olarak tanımladığı NEP, 'kapitalizm'e geri dönüş değildi. Lenin özel mülkiyet ile komünist mülkiyetin geçici olarak birarada var olmasını tasarlamıştı. "...ilk önce küçük köylülerin toprak mülklerini devlet kapitalizminden sosyalizme taşıyacak küçük köprüler inşa etmelisiniz. Aksi takdirde on milyonlarca insanı asla komünizme götüremezsiniz."

Lenin, fabrikada parça başı çalışmayı ve 'Taylorizm' diye bilinen montaj hattı sistemini (ABD'de mühendis F.W. Taylor'ın geliştirip Ford'un benimsediği bilimsel endüstri yönetimini) uygulamaya koyduğu için sert eleştirilere maruz kalmıştı.

1920 civarında, Gastiyev'in biyo-mekanik laboratuvarında ders gören bir montaj hattı işçisinin eseri.

"Lenin insanları makinelere çevirmek istiyor..."

Akselrod'un daha 1903'te yaptığıyla tamamen aynı olan bu suçlama, entelektüelin fabrika disiplini korkusunu ve toplumsal ilerlemenin temel gücü olarak sanayi emeğini **küçümseyişini** ele vermektedir.

LENİN'İN SON MÜCADELESİ

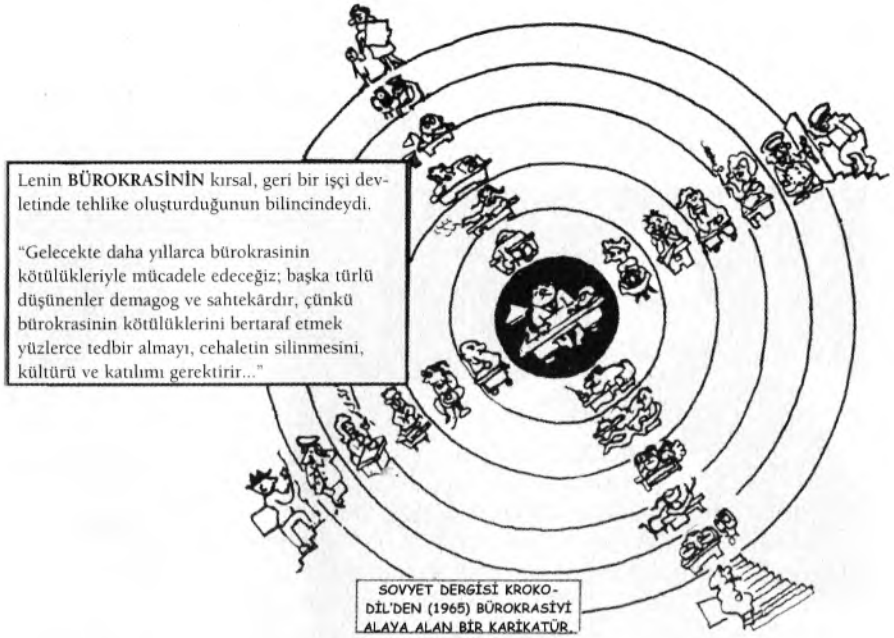
1918'deki suikast girişimi, aşırı yoğun çalışma ve aralıksız miğren ağrılarından mustarip olarak iyice zayıflayan Lenin'in sağlığı bozulmaya başlamıştı. Mayıs 1922'de kendisini kısmi felce uğratan bir kalp krizi geçirdi ve konuşup yazamaz oldu. Tamamen irade gücüne bağlı olarak Ekim ayında yeniden çalışmaya başlayabilecekti.

Lenin son yazılarında tekrar tekrar, halkın **kendini idare etmesinin** temeli olarak kitlesel **eğitimin** gerekliliğini vurgulamıştı. Aynı sebeple özyönetim okulları olarak işçi ve köylü **kooperatiflerinin** önemini vurguluyordu.

"Kesin bir dille konuşacak olursak, bize yapılacak **'sadece'** tek bir şey kalıyor; o da, kooperatiflerin çalışmalarında yer alan herkesin bütün üstünlüklerini anlayabilecekleri ve bu katılımı örgütleyecekleri şekilde halkımızı 'aydınlatmak'. **Yalnızca** bu. Sosyalizmi ileriye götürmek için başka bir araca gerek yok. Fakat 'yalnızca' bu amaca ulaşmak için somut bir devrim olmalı; bütün halk kültürel gelişme döneminden geçmeli."

Lenin, İşbirliği Üzerine, 4-6 Ocak 1923.

Lenin de Sovyetler Birliği'nde Rus-olmayan insanları 'Büyük Rus şovenistleri'nin tacizlerinden koruyacak adımlar atılmasından yanaydı.

"...gerçek Rus, büyük Rus şovenisti, esasında tipik Rus bürokratinin kendisi gibi bir çakal ve tirandır. Sovyet ya da sovyetleşmiş işçilerin son derece küçük bir oranının sütteki sinekler gibi bu şovenist Büyük Rus döküntüleri dalgasında boğulacağından şüphe edilemez..."

Lenin'in uluslararası devrim umutları 1919'dan sonra 'Üçüncü Dünya'nın sömürgeleştirilmiş uluslarına, özellikle de ağırlıkla köylü nüfuslara sahip olan Doğu uluslarına yönelmişti.

Lenin'in 'Son Vasiyet'i...

Lenin 21 Ocak 1924'te öldüğünde Rus devrimi en büyük Marksistini kaybetmiş oluyordu...

Lenin, kendi yerini alabilecek kişiler üzerine düşüncelerini sıraladığı bir metin bırakmıştı. Bu 'vasiyet'ini 25 Aralık 1922 ile 4 Ocak 1923 arasında dikte ettirdi.

"Stalin Yoldaş, genel sekreter olunca elinde müthiş bir güç topladı ve ben onun bu gücü her zaman yeterli bir ihtiyatla kullanmayı bileceğinden emin değilim... Stalin çok kaba ve biz komünistlere ilişkin tamamen desteklenebilir nitelikte olan bu kusur, genel sekreterlik makamında desteklenemez bir hal almaktadır. Bu yüzden yoldaşlara Stalin'i o görevden uzaklaştırıp oraya her bakımdan Stalin'den üstün (yani, daha sabırlı, daha sadık, daha kibar, yoldaşlarına daha duyarlı ve daha az kaprisli) başka birini getirmenin yolunu bulmalarını öneririm."

"...Troçki Yoldaş... yalnızca olağanüstü melekeleriyle değil -kişisel olarak elbette şu andaki merkez komitenin en yetenekli kişisidir-, kapsamlı özgüveni ve olayların salt idari yanına fazla kapılma eğilimiyle de dikkatleri üstüne çekiyor."

"Buharin... bütün partinin gözdesi sayılabilir. Fakat onun teorik görüşlerine ancak çok büyük ihtiyat paylarıyla tamamen Marksist denebilir, çünkü onda skolastik bir yan var. (O diyalektiği hiçbir zaman öğrenemedi ve kanımca hiçbir zaman da tam anlamadı.)"

"...Zinovyev ile Kamenev'in Ekim'deki sicilleri elbette tesadüfi değildi, ama bunu onlara karşı kullanmak Troçki'nin 'Bolşevik olmayışı'nı kendisine karşı kullanmak kadar yersizdir."

LENİN 'ANITI' MI?

"Lenin sağlığında, müthiş bir kişisel otoriteye sahip olsa da, otorite **kaynağı** sayılmıyordu. Kişisel otoritesi, fikirlerini ve siyasal tercihlerini savunduğu argümanların rasyonel gücünden, geçmişteki başarılarıyla sağladığı prestijden geliyordu... tabii otoritesi tartışılmaz da görülmüyordu. Bilakis, o her zaman için, Bolşevik Partisi'nin yönetici grubu içinde bile anlaşmazlıklar, direniş ya da muhalefetle karşılaşırdı. Partinin kabul gören 'başı'ydı, ama onunla aynı fikirde olmamak pekâlâ mümkündü ve gerekli görüldüğü zaman başka yoldaşların onun iradesine karşı çıkmalarına imkân tanınır, hatta böylesi tutumlar sergilenmesi beklenirdi. O 'baş'tı, zaten bu yüzden (ancak muhaliflerini yadsıma ya da susturma hakkına sahip olduğu için değil) kararsızlık geçiren, gönülsüz kişileri bile ikna edip mücadeleye çekmenin yolunu bulurdu. Sağlam bir parti disiplini olmasının gerekliliğine yürekten inandığı için, muhaliflerini kendisinin tabi olmadığı disiplin kurallarıyla zorlamaya asla kalkmazdı. Parti içinde kendisini her türlü kararda çoğunluğun denetiminden kurtaracak formel bir öncelik peşinde de değildi."

VALENTİNO GERRATANA

Gerçekten de bu çöküş önlenebilir miydi?

Rusya'da 1920 ile 1923 arasında egemen olan koşullar tanımlanamaz türdendi: Kırsal bölgelerde açlık, tifüs salgını, isyanlar ve haydutluk; şehirlerde açlık, işsizlik, grevler ve ayaklanmalar. Ekonomiyi harekete geçirmek ve parti ile Bolşevizmden hoşnutsuz kitleler arasında derinleşen uçurumu kapatmak için çabucak bir şeyler yapmak gerekiyordu.

Lenin'in çözümü 1921'de uygulamaya koyduğu **Yeni Ekonomik Politika'ydı** (NEP); bu, 'çubuğu bükme'nin ya da 'bir adım geri, iki adım ileri atma'nın başka bir örneğiydi. Öte yandan, sınırlı bir serbest piyasa ekonomisine izin vermek, Lenin'in Menşevik eleştirmenlerinin haklı olduğunun fiili bir kabulüydü – Rusya, tam kapsamlı bir komünizme görkemli bir sıçrama gerçekleştirmeye hazır değildi.

1923'te perakende ticaretin yüzde 76'sı özel eller tarafından kontrol ediliyordu. Toptan satışların büyük kısmıyla dış ticaretin hepsi ise devletin yönetimindeydi. Endüstriler özel mülk sahiplerine devredilmişti, fakat kamulaştırılmış olarak geriye kalan yüzde 8.5'luk kısım işgücünün yüzde 80 kadarını kapsamaktaydı, o yüzden sanayinin 'pazara açıldığı' pek söylenemezdi. Kısmen altın desteğindeki para birimi ruble dövizde bir istikrar sağlarken, para arzı yeni bankacılık sisteminin denetimindeydi. İyileştirmeler tedrici ama etkiliydi.

Sorun şuydu: Lenin NEP'in geçici olacağını mı öngörmüştü, uzun vadeli olacağını mı? Lenin'in o dönemdeki cevabı tartışma götürmez görünüyor. "Sosyalizme ulaşılmadan önce en az yirmi yıllık bir süre geçmesi gerekecek."

1921'den 1923'e kadar geçen zaman dilimi Lenin'in tükenmenin sınırına gelen melekeleri ve sosyalizme giden yol üzerine yeniden kafa yorma yeteneği açısından kayda değer önemdedir. Bazı önemli noktalarda Lenin, bir 'Leninist' sayılamayacak kadar bağımsız fikirli olabildiğini göstermiştir.

Lenin son konuşmaları ve yazılarında üç noktada çok isabetli şeyler söylemiştir. Vurguladığı ilk konu, hem kitlelerin hem de komünistlerin **eğitimi** meselesiydi: "'Proletarya kültürü' hakkında daha az gevezelik edip, kendimizi önce serf zihniyetinden kurtaralım. Bu konuda başlangıcı sağlam bir burjuva kültürüyle yapabiliriz."

Lenin'in ikinci amacı tarım kooperatiflerinin hızla kurulmasını teşvik etmekti; onun gözünde, köylü ağırlıklı bir toplumda eninde sonunda sosyalizme varmayı sağlayacak tek ana yol olarak bu görünüyordu. "Köylünün karşısına 'komünizm'le çıkmayın," diye uyarıyordu, "o takdirde sizin neyden bahsettiğinizi anlamaz. Üstelik bu onu dehşete düşürür ve iyice soğutur."

Sanayileşme ona göre devrimci sosyalist değilimin temel öncüsüydü, fakat bunun ne kadar kritik bir şekilde, köylü kitlelerinin tarımsal üretimi arttırmasını hedefleyen bir işbirliğine gitmesine bağlı olduğunun da çok iyi farkındaydı.

Lenin'in kafasındaki üçüncü (ve bizim de 1990'larda çok aşina olduğumuz) mesele, milliyetler ve etnik azınlıklar sorunuydu. Lenin milliyetler sorununun devlette merkezileşme yoluyla amansızca halledilmesi için 1920-1921'de -ve özellikle Kafkaslar ile Gürcistan'da- Stalin'e geniş bir inisiyatif alanı tanımıştı. Sonra 1922'de ansızın (sanki milliyetçi etnik çatışmalarda yatan tehlikeleri -çok geç de olsa- öngörmüş gibi) 'Rus şovenizmi'ne ve bu eğilimden dolayı küçük ulusların küçümsenmesine karşı topyekûn bir saldırıya girişti.

Lenin kendince bir çemberi tamamlamış görünüyor (ütopyacı kökenlerden bilimsel ve örgütlü Marksizme, oradan tekrar 19. yüzyıl Rus hümanizminin geleneklerine). Eğer Lenin hayatta olsaydı, Sovyet rejiminin daha pratik, daha az dogmatik bir **reformist** sosyalizm yolu takip edeceği tasavvur edilebilir mi?

Bu sorunun muhtemel bir cevabı Lenin'in kendi tutumlarındaki olumlu ve olumsuz yönlere bakılarak kestirilebilir, fakat onun ömrünün son yıllarında egemen olan koşulları dikkate almak da aynı derecede önemli bir etkendir.

1) Olumlu olarak, Lenin'in **siyasette** el yordamıyla ilerlediği düşünülebilir (bütün ömründe sadece 'siyasal' olana önem vermiş biri adına böyle bir saptamada bulunmak ne kadar tuhaf gelecek olsa da). Burada siyaset derken, Lenin'in kendisinin bile o zamana değin kavramış olduğundan çok farklı bir şeyi akılda tutmak gerekecektir. Lenin **yönetmeyi** ve esas olarak da, **kültür** (eğitim), **örgütlenme** (kooperatifler) ve **barış** (milliyetlerden oluşan federal bir devlet) temelinde, aklındaki hedefler doğrultusunda

yönetmeyi tasarlıyordu. Bu koşullarda yönetmenin Lenin'in zihnindeki karşılığı, köylü kitlelerin güvenini tedrici olarak kazanmayı öngören (ve tabii ki Mao Ze-Dung'un daha sonra uygulamaya koyduğu biçiminden çok farklı bir şeye karşılık gelen) **kültürel devrimdi**.

2) Olumsuz olarak, Lenin'in kendi parti anlayışının esiri olduğu açıktır. O şahsen Bolşeviklerin devrimin elit vurucu gücü şekline bürünmesinde temel önemde rol oynamıştı ve nihayetinde, partinin **her şeyden önce** devrimin esenliğini güvence altına aldığına inanma noktasına gelmişti. Bu ilkede uzlaşmaya niyeti yoktu, uzlaşamazdı da. Lenin sonuna kadar umudunu 'komünist ahlâk'a ve kendini düşünmeyen, katıksız dürüstlüğe sahip 'süper Bolşevikler' yaratmaya bağlamıştı. Bu, tehlikeli derecede elitist bir siyaseten doğruculuk anlayışıydı; nitekim son noktasına, KGB'nin gizli polis öncüsü olan GPU'nun gözetimi altında gelecekti.

Lenin, Stalin ile diğer kıdemli Bolşeviklerin kusurlarını doğru biçimde değerlendirecek kadar öngörülüydü, fakat onun 'vasiyeti', psikolojik saptamalardaki ustalığının dışında, çare olarak sadece partiyi Stalin ile Troçki arasındaki hizipleşmenin tehlikeleri konusunda uyarmakla yetinmekteydi.

Kitlelerin **siyasallaşmasını** savunmakta en ileri noktalara giden Lenin, siyaseti **halka** emanet etmeyi bir türlü tasavvur edemiyordu.

Demokratik geleneği olan çeşitli ülkelerde sürgünde geçirdiği o uzun yıllar, Lenin'de, gerek Rusya'daki koşullarla gerekse devrimci Marksizmle hiçbir ilintisi olmadığını düşündüğü 'burjuva' demokrasisine saygı gösterme doğrultusunda en ufak bir etkiye yol açmamıştı.

Lenin'in tutumunun bu olumsuz yönleri, siyaseti, yani halkın demokratik yollarla kullandığı siyaseti yakınlaştırmayı amaçlayan son olumlu çabalarını gölgede bırakıyordu.

Lenin'in mutlak parti önderliği konusundaki uzlaşmaz anlayışını eleştirmek için Marksist geleneklerin dışına çıkmak gerekmez. İtalyan Marksist teorisyen Antonio Gramsci (1891-1937), Mussolini'nin faşist rejiminde hapishanede geçirdiği karanlık yıllarda, Lenin'in parti hegemonyasına bir cevap niteliğindeki **sosyalist hegemonya** fikrini geliştirmişti. Burada 'hegemonya' derken kastedilen, bir toplumsal sınıfın diğer sınıflar karşısındaki üstünlüğü ve o sınıfın dünya görüşünün egemen norm olarak önceliği almış olmasıydı.

Gramsci kendine şu kilit önemdeki soruyu sormuştu: Sosyalist bir hegemonya nasıl sağlanabilir ve özgül bir dünya görüşü egemen popüler norm olarak nasıl önceliği alabilir?

Gramsci, kendilerini ezen azınlık kesimi izole etmekte çoğunluğun rızasını almaya inanmıştı. Onun sosyalist devrim anlayışı da bu minvaldeydi. Dolayısıyla Gramsci'nin devrim fikri, çoğunluğun **siyasal rızası** temelinde sosyalist hegemonyayı kazanma mücadelesine dayanıyordu (bu düşünce o dönemde Marksist çevreler açısından tam bir yenilikti). Peki ama, Gramsci böylesine sıradışı bir konuma nasıl ulaşmıştı?

1) Marx esas olarak kapitalizmin iktisadi analizine yoğunlaşmıştı. Hükümete geçildiğinde sosyalizmin fiilen nasıl işlemesi ya da işleyebileceği konusunda belli bir model bırakmamıştı.

2) Ondan sonraki Marksistler yalnızca **iktidarın** sosyalizme **aktarılmasını** sağlayan devrim anına yoğunlaştılar. O andan **sonra** neler olup bittiğinin, daha önce meydana gelmiş olan şeylerle bağı söz konusu edilmiyordu.

3) Marksistler, 'tarih'in kendisinin iktidar devrini sağlayacağına inanıyorlardı. Sanayi işçi sınıfının, iktidarı namlunun ucunda ya da oy sandığında ele geçireceği şekilde ezici çoğunluğu oluşturacak ölçüde gelişmesine bel bağlamışlardı.

4) Gramsci, iktidarın ele geçirilmesinin kaçınılmaz olarak doğuracağı krizi öngörmüştü. Sorun devrimcilerin nasıl iktidara geldiklerinde değil, çoğunluğun kendilerini **siyasal bakımdan** nasıl **kabul edeceklerindeydi.** Burada önemli olan iktidarın devri yerine, **dönüştürülmesiydi.** Değişen yön neydi, geçmişten korunan yön ne? Bir devrim nasıl basitçe geçmişten bir 'kopuş' değil, aynı zamanda geçmiş tarihin tamamlanması işlevini görebilir? Çoğunluğun rızasını elde edememek ancak 'pasif bir devrim'e yol açabilir, yani tarihsel, ekonomik değişikliklerin halktan gelen yaygın girişimler söz konusu olmaksızın 'tepeden' uygulamaya konmasına varabilir.

Lenin, Stalin, Mao ve diğerlerinin kurduğu sosyalist devletler, devletin yönettiği bir 'komuta' ekonomisinin mekanizmalarına yaslanıyorlar ve halk kitlelerini **siyasetin** dışında tutuyorlardı. Bu yüzden de demokratik rızaya dayalı sosyalist **toplumlar** yaratmayı başaramamışlardı.

Eğer halkın siyasete katılımını sağlamaz, onları kenarda tutar, kimlikleri ve milliyetlerini tehdit unsuru haline getirirseniz, kaçınılmaz olarak **tutucu bir karşılık** alırsınız (hem 1990'larda komünist rejimlerin gerilemesi ve düşüşünden, hem de görünürde başka bir alternatif olmadığı için serbest piyasa ekonomisini benimseyenler dahil olmak üzere bütün toplumların halihazırdaki durumundan çıkarılabilecek Gramscici bir sonuçtur bu).

Lenin bunu ömrünün son yıllarında, NEP'i uygulamaya sokup işbirliğine yönelik başka tedbirler için mücadele ettiğinde sınırlı ama olumlu bir kapsamda kavramış gibiydi. Ancak, Gramsci'nin öngördüğü ölçekte bir 'siyaset'i benimseyecek kadar ileri gitmedi. Kaldı ki bunu yapması da mümkün değildi, zira 1922'ye gelindiğinde çoktan, parti içinde kıyasıya süren liderlik mücadelesinin gölgesinde kalmış durumdaydı.

'NEP'çilerin vurgunlarına öfkeyle bakan 'sol' komünistler ve işçiler NEP'i hiçbir zaman benimsememişlerdi. Nitekim 1928'de, Lenin'in ölümünün üstünden dört yıl geçtikten sonra, Stalin ilk Beş Yıllık Plan'ı ilan ettiğinde arkasında büyük bir destek güç bulacaktı. Stalin'in devasa şemalarında öngörülen hızlandırılmış sanayileşme politikası ve tarımın zorla kolektifleştirilmesiyle sermaye temellük etme anlayışı, korkunç bir süreç olan toplu tasfiyelerin ve Gulag nakillerinin önünü açmıştı. Bu 'planlar', uzun dönemde Sovyet komuta ekonomisinin tam bir çöküşüne mal olsa da, kısa vadede başarı kazanacaktı.

Şimdi belki de başka bir şeye bakabiliriz. Lenin'in NEP'i belirli açılardan, Mihail Gorbaçov'un 1980'lerde SSCB'de sınırlı serbest piyasa reformlarını hayata geçirme girişimlerinin tekinsiz bir habercisiydi. Gorbaçov'unki de 'pasif devrim' örneğiydi; ekonomik reform itkisi 'yukarıdan' gelmişti, ama çok geç, çok çok geç.

Bu yüzden, Lenin'in o zaman, 1920'lerin başlarında, henüz 'Rusya'nın en büyük Marksisti kaybedilmemişken" ve Stalin'in tuğla kafalı Bolşevizmine geçilmemişken benimsediği NEP yolunun, Sovyet ülkesini daha esnek ve dayanıklı bir sosyalizme götürüp götürmeyeceği sorusu hâlâ cevapsızdır ve spekülasyonlara açıktır.